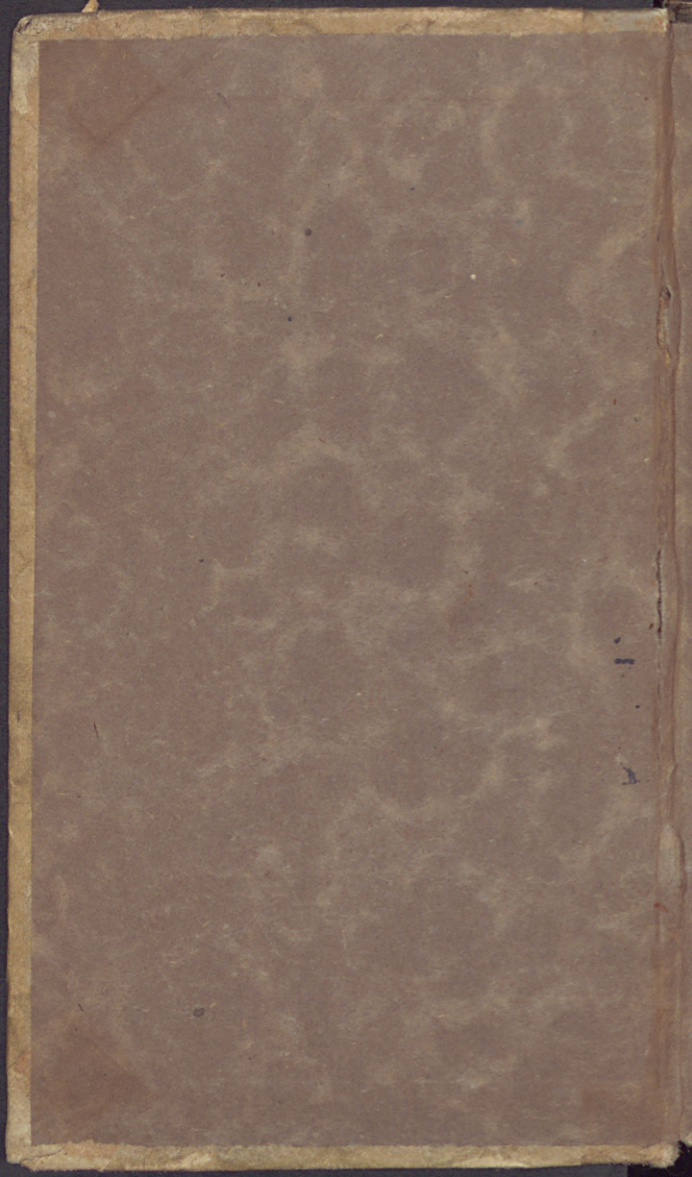

701010-49

701010-701011

RmK I. 1010 - 10

HANGOS TROMBITA

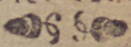
az az *H. J. B.*

Ollyan Predikaciok, melyekben ERDELY és MAGYAR ORSZAG romlásának és pusztulásának okait a Szász MEGGYESI Gyűlésben, az ORSZAG Harom Nemzetből való fő fő Rendei előtt közönséges helyen predikállott és ki jelentet Az akkori Méltóságos választott Fejedelemtnek Udvari predikatora.

és
Mostan a' Debreczeni Ecclesiának Tanítója közönségesse tóts' ki bocsáttatott.

Több alkalmatóság szerint való Predikációkkal.

BATHORI MIHALY.

Matth. *Debrecen*
DEBRECZENBEN

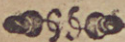
Nyomtattatott KARANCSI GYÖRGY által. 1664.

3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

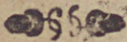
Esa. 58. 1.

Ki a lesi tellyes torokkal, meg né sünnj-e l miné
a TROMBITA emeld fel a te szodat és
mond meg az én népemnek az ő bűnöket és a
Iacob házának hamisságokat.

Ezech. 2. 4. 5.

Es ezt mondgy ad önekiek. Így szól az Ur
Isten. Vagy hallják, vagy nem hallják, mi-
ért hogy partos ház; de megis meg tudják hogy
Propheta volt közöttök.

DEBRECENI REFORMÁCIÓS ISKOLA

KÖNYVTÁRA

DEBRECENI REFORMÁCIÓS ISKOLA
KÖNYVTÁRA

JOHIRREL, NEVEL

Mindenek előtt tündöklő

Tekintetes es Nemzetes Nagysagos

GROFF

REDHAIFERENCZ

Uramnak.

Az Isten Anyaszentegyházának
hűséges Dajkájának **MARAMA**
ROS Varmegyének örökös fő Ispá-
nyának, nekem mindenkoron ke-
gyelmes Uramnak s-Patro-
nusomnak.

*Az Ur Istentől kegyelmet es bekefseget bé-
vának az Ur Iesus Christu. által.*

Egyelmes Uram s-Pa-
tronusom a szent Paal
Apostol leveleiből a
kegyes lelkű ember-
nek jeles jegyeinek
ismérhettyük az el

vőit jötereménnyel való meg emlé-
kezést. A ki a Galariabeliek hívseget
szerelmet és adakozásokat őrdök emle-
kezetben hadta midőn azt írja felőlők
Gal. 4. 14. 15. Engemet meg nem utal-
tok hanem miut az Istennek Angyalat, mine
a Christus Iesust úgy fogattatok. A ti bodog-
ságotoknak azért melly nagy dicstretivalak
Mert bizonyiságot tesztek tifelöletek, hogy ti,
ha lehetséges volt volna a ti szeméket ké-
vajatok volna es ne em altatok volna.
Igy emlékezik meg a Philippibeli-
eknek is irgalmas kezeiről Phil. 4. 18.
Elvőtem mindeneket es bővöl. ödöm, elvőc-
tem a mellyeket küldöttetek, dragalatos illat-
nak szagat. Istennek kedves és kellemetes aldo-
zatot: Ugyan ezen szent Pál az One-
siphorusra es az ő háza nepere az I-
sten irgalmasságát kívánnyá terjedni
hogy őtet meg vidámitotta 2. Tim.
1. 16. Kegyelmes Uram, s-Melto-
ságos Patronusom ha a nagy lelkű es
minden költseg nélkül Mennyei Ol-
dalaban tanul szent Pál így dicsírte

es hireffe tette azokat a kik ő velle ke-
gyelmessen cselekettenek es őtet mint
Istennek Angyalat úgy vették es hal-
gatták: Mi a kik Nagyságodnak
Alumnusi vagyunk, nem tizen, nem
hulzan a kiket Nagyságod lok költ-
tőgevel tanittartot es a felső Ország-
beli Acemiakban tartot, táplalt, a
Nagyságod kegyelmességerősi-irgal-
mas minket tápláló kezeiről avagy
el feletkezünke es haladatlanokká
legyünke, avagy az él vettjoert go-
noszival es a szereteter gyűlölséggel
fizestünke? Tavoly legyen mi től-
lünk. Ha Onesiphorusra es az ő háza
népere az Isten irgalmasságát kívanta
terjedni az Iesus Christusnak hivat-
gés követé szent Pál: Bizonyára az
Erdelyi s. Magyarországi Lelki Pász-
torok az istennek bő eges irgal-
mallságát kívánhatták Nagyságodra
terjedni, holot Nagyságod mint
Dominus Terrestris Iure Patronatus, a Ma-

gyar országai nemelly Uraknak ke-
gyetlen segetstelhetetlen seget nem kö-
vette; A Predikátorok fizetése meg
nem kissebítette, valamit a föld termé-
sének tizedet nekik égedte, A boldog
emlekezeti, szegényeken könyörüld,
irgalmas kezű BETHLEN Urnak
rendeletét meg tartotta s nyomdokát
minden jobban követte. Erről bizony-
ságottehernek a Zilahi Kükölld vari,
Szigethi, Vilchi, Tetsi, Hofszumezei
es több Ecclesiák es Ecclesiáknek hü-
seges Predikatori, a kik az ő Tanito-
joknak igen keveset avagy lemmie
nem fizetnek, hanem egyedül a Nagy-
sagod irgalmas kezei által táplaltat-
nak, a gazdag kegyelmű Isten után:
De kegyelmes Uram en a Nagysagod
szolgái es Alumnusi közdre a ki leg-
meltatlanabb es a ki legkisebbik va-
gyok, avagy ne emlekezem meg
a Nagysagod kegyelmességéről es ne
készbányem meg hozzám meg mu-
latot

éaſor irgalmas voltat? Tavoly legyen
időlem. A Leviták a Babyloniai ke-
ſerves fogſagban azt mondgyák vala
a Babyloniai folyo viz mellett Sol. 137.
5 *Ha elfelekezem te volad Jeruſalem;
felekeztek el magarol az en job kezem;*
Enis a ki az Egyptombeli ſzolgalat-
hoz haſonlo ſzolgalat alát nyögő nép
között lakozom, a ki a Babyloniai fog-
ſaghoz haſonlo fogſag es inſeg
alát ejjel nappal keſerveſen nyögő
Debreczenben ohajtók azt merem
mondani: Ha elfelekezem a Nagy-
ſagtok kegyelmefſegeről, mellyel en
hozzam volt mind N. mint N. ſze-
relmes; Hazas Tarſas mind pedig bol-
dog emlekezeti es az Urban boldo-
gul ki mult Fia, felekeztek el magá-
rol az en job kezem. Holot Nagyſa-
god engemet, a Debreczeni Oſko-
lai porból ki vőtt es tiſzteſſeges hiva-
tal nyujtot, lſten Nagyſagtok előre
kedveſſe teven Izemelyemet es tudo-

manyomara a Belgiomi Academiak-
ban bölleges költéssel el bocsátott és
tanítatot, az mindenekre, de leg ki-
valtképpen hitnek cseledire meg fa-
radhatatlan keppen vigyazo és nem
szunyadozo Isten bekeffegefen haza
hozvan, Mellosagos Udvaraban Pre-
dikatorisagra hivatalra dot A. Nagy-
sagod Udvarabol hivatalom leven
előzőr az Sentiobi és az utan az Husz-
ti Ecclesiakban, meg nem tartozta-
tot hanem Nagysagod hivatalomat
akarta s-javalotta és azokban az Eccle-
siakban is együgyő tanitalomat Nagy-
sagtok kedvellette és figyelmetelen
halgatta és vegezetre nem ugylatot és
tartot Nagysagtok engemet mint ide-
gent, hanem mint a magahazanal fel-
nevekedet szolgajat és tanitalomat
ugy vőtte mint Christus hivatalos kö-
vetenek. A minthogy azért sz. Paal
a Galatiabeliket hívsegeket s-hozza-
való szerelmeket hírefle tőtte és meg

Écsirte, Iolletet az igazaknak világosságok
a Jertet egbeni, fenltek es örök emlekezeten
leßnek az igazak Solt. 12. 4. 6. Mind-
azonalral a Nagylagod Meltóságat,
Isten Anyaszentegyhazahoz való Daj-
kaságot es az Iesus Christus Szolgai-
hoz való Szerelmet, ez egygyügyö
munkaczkamban iraskamban mind
a mostaniaknak s mind pedig a mi
maradekinknak Izemek eleiben ter-
jesztetem. A Magyar Nemzetnek
romlásának melto okait meg mutog-
gattam, es a Nagylagod Erdelyhez va-
ló hivseget meg maradása felöl Nap-
fenyre hoztam, úgy hogy Nagylago-
dat sem a mostaniak sem pedig a & ö-
vetkezendők nem vadolhattak hogj
Erdely es a Partium el pusztulásának
Erősséginek Idegen kezben való juta-
sának oka lott volna: Hanem N. sze-
retven a szép bekefseget Solt. 120. 7.
es egyyefseget Solt. 133. 1. szivesen
azon volt, hogy edes Nemzetünk
meg maradgyon Ezert nem kemelle

Nemfzará N. az Ország meg maradái
saert Meltóságos Eleitől meg mara-
dot keneset elkölteni, azzal Nemze-
tinek jó akarokat szerezni és az idege-
neknek sziveket meg lagyítani és a
sok arratlan vereknek ki ontására ki-
vont villogó fegyvereket hüvelyek-
ben megteríteni: De a mikor N. be-
belleget szollott, mások fegverhez és
viadalhoz készültek. Solt, 120. 1. A
mikor N. az Haza meg maradái fe-
lől Erdelynek igaz és hívseges Tag-
jaival tanácskozor, a N. kebeleben
nevelt kígyók hatalmas tanácsokat
forraltanak és a N. veszedelmere igje
kezrenek. Ugy hogy a N. HAZA E-
melten hasonlíthatom Tengeri Hajo-
hoz, amelynek négy felől való arra-
mas szelei vannak Nap-keleti, Deli,
Nap-nyugoti és Elzaki: Így az RE-
DAL HAZRA ezek a meg keletitő,
sziveket fonnyaltzó szelek zudol-
nak Elz. krol jövenek Erdelyre ne-
mellyek

mellyek alnok tanarsbol az Saskak, a
kik a Sas Meggyes Gyüest el oszla-
tak es amaz barlangj-ban nyugovo s-
szeméit Eidely vezedelmere meg
nem fordito **OROSZLANT** fel köl-
tek es haragra ingerlek: Azok a Sas
kak keszek valanak meg emelteni
N. Szerelmest es minden hivleges
Szolgait: *Ha az Ur nem volt volna mi-
mellettünk, akkor elevenen minket el nyel-
nek volna, Aldot legyen az Ur ki nem adoa
minket predara az ő fogoknak Solt. 124. 2.
3. 6. Nap keletről lassan kezdé suoi
Eurus, de hogy a N. HAZAI kez-
de el erniigen megzudola es Nagysa-
goduak s Szerelmestinek szivere ha-
ta, sziveben a sok busulasnak s keserü
legnek vizeit meg áralzta, szeméin
ki eresztven orczáján ala bocsata:
De a ki vermet keszit maga bele esik
Solt. 57. 7. mint Haman Est. 6. Nap ke-
letről es Delről jövenek ki az Euphrates fo-
lyó vize nel meg kötteteri poroszlók, a kik keszek
minden orora, napra es eszendőre az Isten be-
relmes nepe nek nyomorgata sara Titk. 9. 14. 15.*
Ezek

Ezek foglalak el a Nagyságod ked-
ves lakohelyet, jó hírrel, neveltün-
dők és bodog emlékezetű A TTYA
NAK Temetést: De mindezek az
ártalmas szelek meg ütközven a N-
HAZABAN tellyesegesen el nem fo-
gyathattak Mat. 7. 24. 25. Ezeken ki-
vül Kegyelmes Uram közönsegeste
törtém az Erdelyi Olah ellen való el-
melkedesimet, A mely Olah melle-
veven Olah tarsait meg esküt nekiek
valamit Rakoczi Fejedelem neki a-
dánd felét nekiek adgya, csak hogy
azt allassak högy 8 nyolczad napok
alat alut avagy el ragattatot es ugy er-
tetie hogy a Magyarok 1661 elzten-
dében Budan telzik ki az Zalzlót: De
a Magyarok nem almokban eppie-
rettek Budat, a Török sem almában
vötte meg. Gog ellen való concep-
tusinatis közönsegeste törtém az Isten
Egyiptomi szolgálathoz hasonló szol-
galat alatt nyögő nepenek vigalztalala-

Kerem alazatosan N. miot K. Ura-
mat è papyrosbeli vekony ajandeko-
mat vegye jo nevel töllem.

Az Vr Isten è' resse Nagysagodat jo
egessegben sok kivاناتos esztendeig
a Nagysagod Izerelmes Hites Tarfa-
yal, nekem kegyelmes es N. Asztzo-
nyommal az ð Izent Nevenek tisztel-
segete, Anyaszentegyhazanak epüle-
tire, sok szükölk ödöknök, és ve-
gyeknek es arvaknak tapla-
lasara A M E N.

Költ Debreczenben 4-dik Aprilis
A. 1664.

Nagysagodnak
Alazatos Szolgaja, Alumnusa
BATHORI MIHALY
D. E. M. P.

A Textusoknak mutató Tablaja.

I. Predikacio	2 Kron. 8. 9. <i>Leßek Solgát Sefaknak</i>	10
II. Predikacio	Gu. 5. 15. <i>Ha egymást marjatok</i>	22.
III. Predikacio	Ier. 15. 1. 2. 3. 4. <i>Ha en elöitem ál- lananak Moyses és Samuelis, az en szívem ne hajlana.</i>	30
IV. Predikacio	Luk. 16. 29. <i>Vagyon Mosestek</i>	47.
V. Predikacio	1. Sam. 28. 16. 17. <i>Nagy keserüség ben vagyok.</i>	60.
VI. Predikacio	1. Sam. 28. 16. 17.	70.
VII. Pred.	1. Sam. 28. 16. 17.	75.
VIII. Pred.	1. Sam. 28. 17. 18.	80
IX. Pred.	1. Sam. 28. 18. 19.	89.
X. Pred.	Ezech. 38. 1. 2. 3. <i>Gogrul</i>	95.
XI. Pred.	Ezech. 38. 1. 2. 3. <i>Gogrul</i>	110.
XII. Pred.	Ezech. 38. 2. 3. <i>Gogrul</i>	115.
XIII. Pred.	Ezech. 38. 2. 3. <i>Gogrul</i>	121.
XIV. Pred.	Ezech. 38. 3. 4. <i>Gogrul</i>	126.
XV. Pred.	Ezech. 38. 3. 4. <i>Gogrul</i>	132.
XVI. Pred.	Ier. Siral. 1. 4. <i>Sionnak utai mint fir- nak.</i>	137.
XVII. Pred.	<i>Sionnak utai mint firnak</i>	143.
XVIII. Pred.	Terem. 35. 1. 2. 3. 4. <i>Monda pedig az Isten Iacobnak kelyfel</i>	149.
XIX. Pred.	Terem. 35. 3. 4.	153.
XX. Pred.	Terem. 35. 3. 4.	157.

A Tudományoknak mutatató Tablája.

1. Valaki a ^o meg ismért Istent nem tiszteli és szolgállyag szolgálni és tisztelni kal az idegeneket.	6.
2. Valamelly ország magában meg hasonlik el k lveszni az	
3. Az Isten a ^o meg térhetetlen néperit síve szerint való szolgá is meg nem halgattya.	34.
4. Valaki a ^o pokolbeli gyötrelmet el akarja távoztatni az nak nem a ^o meg holtaká kel tanácsolni, hanem a ^o Misesse és Prophetákat halgatni.	51.
5. Nem minden keserűség idvösséges	65.
6. Az hypocrita a ^o mely bünt másban utál és meg bünt tet magában el szenvedé s ^o nem látta.	77.
7. A ^o Sátánnal akar mit mondgyon nem kel meg egyez ni.	82.
8. Az felfuvalkodot Magistratus Tisztit másnak adgya Isten, gyakrabban az belideknek.	60.
9. Az Isten igéjét figyelmetess. n kel halgatni.	104.
10. A ^o Tanuok eszközök.	110.
11. A ^o mely tisztre Isten választotta az embert, alkal matos időben elis hívja.	110.
12. Az Egyhazi Tisztre hivatal kívántatik.	111.
13. A ^o Tanitok sorsa veszedelmes: mindazonáltal a ^o köve ségben hívségefen el keljárni és a ^o vétket ki kel mondani.	116.
14. Sokak az Isten népének ellenségei.	121.
15. Az Isten az öné, én kezdi el az háborúságot: de az Isten népének nyomorusága jegye a ^o nyomorgatok veszedelmének	127.
16. Az hitetlenket egyben gyűjti Isten a ^o veszedelmére Tanításokban Isten ellen elő nem mehetnek.	132.
17. Az báláadás tanoktól el véteik az ige.	141.
18. Az	

18. Az Isteni gondviselés a' mi üdvösségünkre vő
gyak. 153.
19. Halogatás nélkül kel stennek engedni. 159.
20. Nem elég az Isteni tisztelet helyeit meg építeni
csak, hanem a' népet el is kel késbíteni. 157.

A Nyomtatásban eset fogyatko-
zalokat így jobbit meg P. 19. L. 22.

ol. diutius P. 28. L. 10 ol. Bichirinek P. 30.
L. 13. Mondgyad p. 77. l. 24. olv. magok
p. 113. l. 20. ol. Exhortatione. A' többit az Kegyes
Olvaso meg jobbit hatya; mivel a' bőüknék
el kopása miat nem mindenüt láczik meg az
3. c. l. 1.

Vera Possessor hujus libri
Steph. Cenyen ab 1798.

Károlyi Cenyen

HALOTTI PREDIKACIO,
Mellyet a Nehai Meltóságos Groff
REDEI LASZLONAK,
Az Erdelyi Meltosa-
gos Fejedelemnek egyik Tanácsa-
nak, Maramaros Varmegyének és
kés fő Ispnanyanak, SEPSI KEZDI
es ORBAI Szeknek fő Kapi-
tányának, meg hidegedes
teste selet predikal-
lor.

BATHORI MIHALY
D. E. M. P. A. 1663 D. 22. Julij

DEBRECZENBEN

Nyomtattatott A. M. DC. LXIV.

A'

TEKINTETES ES

NAGYSAGOS

BETHLEN DRUSIANA

ASZSZONNAK,

A'

TEKINTETES ES NAGYSAGOS

GROH REDEI FERENCZ

URAMNAK,

Maramaros Varmegyének örökös főispánnának, Istenfelő keresztyen Házas tarsának, &c. nekem mindenkoron kegyelmes

Afzizonyomnak

Az Atya mindenható Istenül szent Fiaert az aldot Ur Jesus Christusert, lelki es testi jokban valo aldaft es az szent Leleknek vigasztalo s' batorito kegyelmet

kivanom.

Kegyel-

Egyelmes Afzszonyom minemü le vetés. meg szegyenitő, felvivő es magaszerlo LAITORIAI legyenek az emberek

nek, ha nyomozzuk az szent Irasban felralallyuk, lac. 4. 6, 1. Pet. 5. 5. 6. Az Isten a kevelyeknek ellenek áll, az alazatosoknak pedig adgya az ő k gyelmet. Egygyik a KEVELYSEG: Masik az ALAZATOSSAG. Az kik az Kevelysegnek Lajtorjajara hagnak, azokat az Isten le veti es meg szegyeniti: A Kevelyleg hagyigala le az Angyalokat. A kevelyleg hagyita a hivelysegben a yodamabelieket Ezech. 16. 49. A kevelyleg vette le Kiralyi Izekiüöl, sehő tris állapotjából az Ahyriai Kiralyt Nabuchodonosort:

A kevelység burita a tengerben Thara
hot minden nepevel. A kik pedig az
alazatosoknak lajtorjajara lepnek azo
kat Isten felmagasztallya, Luk. 1. 52.
Az hatalmasokat le vonza szekeka
böl, es az alazatosokat fel magasztal
lyá. Mikeppen az vizek nem lietnek
a magashegyekre: Igy az Istennek
kegyelme nem foly egyebűve, hanem
a töredelmes es alazatos szivben, Solt.
31. es 51. Eia. 66. 1. 2. Hogy pedig az
hívek az alazatosagban vegig meg
maradgyanak az Isten éket kereszti vi
selesek es probák alatt tartya, a melly
éket tisztitya es vilagositya. Tisztit
tya, mert mikeppen a jó Tanito az I
sten törvényenek példolyeivel ron
tya a halgatók sziveket mint ketélű pal
lossal hasitya, mint nyilakkal által lő
vi, hogy a mi rufag a szivben vagy on
ki fordithassa: Igy a keiesves probák
fel indityák a lelki ilberetet minden
bűnöknek meg rostaltalára, Jer. 31.
38. 39.

A nyōmorusagok által proballya meg
Isten az ō hiveit, hitekben, engedel-
melsegekben, hivlegekben es buzgo-
sagokban, mint Abrahamnak azt pa-
rancsola Isten ōlye meg Itaköt, á kic
szeret az ō egygyetlen egy fiat, hogy
meg proballya hitiben, &c.

Kegyelmes Asz zonyom Nagysá-
god az alazatoslagnak utain jart, és te-
heslege szerint azon igyekezet jarni,
hogy N. azt az utat el ne hadgya sok
kelertetek es kelerves probak alá re-
kelztette Isten N. Miert es mi vegre?
E keves irasomban, mellyet á N. Mel-
tosagos neve alatt közönségesse törtém
meg mutogattam. A mint pedig le ir-
tam á N. szerelmes Fiafelet valo Pre-
dikaciomat, ugy el nem mondhattam
mivel en is nem kevesse kelettem
meg ollyan Meltosagos Patronusom,
Fautorom, halálan. A mint N. majd
hat elztendök alatt kegyes fűleivel eg-
gyügyű tanitasomat halgatca s kedvel-
lette

lette; kedvellye es kegyes szemeivel
nezegeffe s-olvasgassa irasomat. Mel-
lyet a N. szerelmes Fia felett az elö hi-
veknek épületire es a N. meg kesere-
det szivenek vizasztalására predikál-
lottam, s-mind pedig a mellyet N. elöte
törttem midön a N. keserü leger meg
ertven N. látogatására mentem, es az
eggy Predikaciot negy reszre szakasz-
tottam. Es N. è kis papyrosbeli ajan-
dekomat vegye jo nevel tőlem.

*Az Urr Istn a ki az ő hibeit nem hagygy a fel-
lieb keserietni annal a mint el szenvedheik
sőt mind a kesertettel egjetemben a Babadu-
lasra utat nyit hogj el szenvedhessék,
Ndt. erősicze meg és az ő vizasztalo
s-batorito sz: Lelke által vizasztallya
és batoricsa meg, szivből kivantom.*

Költ Debreezenben 4-dik Aprilis
A. 1664.

Nagyfagodnak

Alazatos Szolgaja, Alumnusa

BATHORI MIHALY

D. E. M. P.

A Textusoknak es Tanulásoknak
mutato Tablatskaja.

- I. I. Kir 22. 20. *A* te koporsóban bekéséggel
visztek tegedet. 169.
2. Terem. 22. 2. 3. *V*egyed mostan a te fiadad
amaz te egyetleneg yedet a te szeretet. 185.
3. *Az* Isten az büns országban Respublicahol idején
ki ragadgya az papítsal es a fenlő bűveket; a' ki
ki ragattatásokat gyakran nagy veszelem közi
171.
- II. *A* késeztetek és probák az Isteni gondviselésből
forognak az emberen. 189.
- III. *A* nagy hitű embereket, nagy késeztetek és pro-
bák érdeklik. 193.
- IV. *Az* Isten abban kesesteti meg az embert a' mi
leginkább szeret. 197.
- V. *Akkor* kesesteti meg Isten az embereket mikor
örülnek és boldog állapotoknak jelső graditava
lépnek. 197.
- VI. *Az* nagy hitű ember az Isten parantsolattynak
halogatás nélkül enged. 201.
- VII. *Ollyan* dolghanis enged Istennek, a' jó hitű
ember a' mellyek nehezék és az emberi okoskodással
ellenkeznek. 203.

ELSŐ PREDIKACIO

Mely predikáltatott Szász Medgye-
sen, a' mely helyre az akkori Méltosá-
gos választott Fejedelem REDHEI
FERENCZ & Nagysága az ország
három Nézetből való főfő rendeit Au-
thoritate Principali convocaltahogy
a' Tekintetes Banfi Sigmund Balogh
Máttheés Fodor Iános hűséges követ-
tőknek; a' M. RAKOCZ IGYÖRGY
Fejedelemségének megnyerésére
való törekedésekre mindmű valaszt-
tott a' Budaí Vezér Chenan Palsa, meg-
érthetőség A. 1658. menselán.

cap 12
Textus 2. Chron. v. 8. 9.

*Lesznek mindazáltal szolgál neki hogy ke-
sértsek meg, mitsodanekem szolgálni es mitsod-
da szolgálni egyéb Országok Fejedelmének Fel-
jőve azért Sesak az Egyptombeli Király Ierus-
salemre es elvive az Vr hazának kecsset es a'
B Király*

Kiraly hazanak kentset : mind azokat el vi-
ve : az arany páisfokatis el vive, mellyeket
Salamon csinaltatot vala.

AZ méltóságban helyhez-
tetet és ISTEN képet viselő
Czáfzárók, Királyok, és Fe-
jedelmek a' többi között őt
dolgokkal kezdik az ő hatal-
mások alá vettetet also,
felső, külső és belső renden
lévőknek sziveket töllők
el idegeníteni, az Országra veszedelmet hozni
magok ellen párt ütőket szerezni, és az Istent
is kitől vőttek a' birodalmat, és hatalmásokat
Dan. 2. 44. Solt. 75. 7. 8. ellenek haragra in-
gerleni.

I. Kegyetlenséggel 2. Chronik. 10. 13. 14
Az kegyetlenségért és fősvenységért szakada el Rebeám-
tul a' tíz nemzetség. Iacobis ezekert hagyta el az
ő Ipat Labant Terem. 31. 45. ugyan ezen Iacob
az Simeon és Lévi Sichemitakon tselekedet ke-
gyetlenségekert szalada el minden tselédivel
mivel fel vala hogy az ő fiainak kegyetlensé-
gekert az föld nepe pártot ütt ellene és vesze-
delme leszen. Terem. 34. 35.

II. Méltatlan valo bosszúság tetellel. 2.
Sam. 3. 8. 9. Az Abner a' Sautházatul és maradéki-
tul az Ishoséih bosszúság teteléért hajla és szakada Da-
vidhoz.

III. A tudos es tanatsos embereknek meg
utalásával. 2. Chron. 10. 13.

IV. A tudatlanoknak, hízeltedőknek és a
nyalkáknak fel emelésekkel.

V. Az Isten dütsőségéhez való hidegséggel,
és kegyes életű tudos, igaz mondo Tanitoknak
intéseknek meg vetésével és azoknak üldözé-
sekkel. Apost. tselek. 9. 4. 5. A ki pedig azokat
üldözi a Christust üldözi és kergeti, és az tu-
datlanoknak hazudozoknak, néma ebeknek
Esa. 56. 10. fel emelésekkel. Mind az öt Izrael
Országának romlására és meg hasonlására utal
nyito gonofság helyet és feszket talált vala Ro-
boam Királyban a Salamon fiaban. Az egész
Izrael népe midőn Sichében gyülekezett volna,
követeket küldenek Roboamhoz, kívánván
hogy az rajtok lévő nagy igát könnyebítse meg
mellyet ha cselekeszik, ókis mint Királyokat
urallyák és hozzá hűséget tartanak s neki szol-
gálnak. Ez dolog felől tanatsot tartta Roboam
a vénekkel, kik az ő atyánakis a Salamon Ki-
rálynak tanatsosai voltak életében: Az ezcs
Vének tanatsul adák a Királynak hogy a nép
kívánságára jo és kegyes választ tegyen: Nem
tetzek Roboamnak az Vének tanatsa, holott
a jo tanatsok a Királyoknak szivek és szemek
fénye mint Asvérusnak az hét böltsék és tu-
dosok. Esth. 1. 13. 14. 15. és Davidnak Chusi
2. Sam. 16. 18. Peld. 11. 14. A hol nincsenek eszes
tanatsok el vesz a nép, a meg maradás pedig vagyon a
tanatsosnak bölis értelmében. Hanem a kegyetlen

telhetetlen és Véneket meg utálo Királynak tanácsul adák a' véle kotskazo porczogolon kaczigó és hizelkedő iffiak ha Salamon nehéz igát vetet a' népre, Roboam öregbitse meg és ha Salamon az ő atya ostorral ostorozta a' népet. *Ō Scorpiokkal verje meg. Tiranni quia dā vitiam ac libidinem omnia dimetiuntur adulatoribus assentatoribusque delectantur.* Mi lón? Meg kefe- redék a' nép és el szakada szive a' kegyetlen és Véneket nem tisztelő Roboamtul, hanem a' tiznemzetség hajla Ieroboamhoz a' Salamon szolgájához, a' ki pártos és Urara támado gonosz ember vala: Es igy telék bé hogy Salamon kebeleben Kigyót tartot, mivel Ieroboamot megiffiságában Prefectusá tőtte vala. El követé Roboam az őcódik gonofságoris; mert az Istent szive szerint nem szereté, törvényt hátra hagyá, és a' Prophétákat nem bertsülé. Az Istenis meg izene Semajás Prophéta által Roboamnak és a' Ierusalembe gyülekezet Iuda Fejedelminek hogy az Egyptombéli Királyt Ierusalembe küldi, kénstektül őket meg fosztya és szolgákká télti, hanem szolgáltanak, néki mint Uroknak *Mulak. 1. 7. 6. szolgályanak a' könyv örületlen szivű pogányoknak. Es léstnek Bolgai Sésaknak &c.*

I. Az Isten Semajás Prophéta által tőtt üzeneti 7. 8. *Léstnek Bolgai néki &c.*

Réber. II. Az Istentül Semajás által üzent senté-
tjának Sésak által való vegben vitele 7. 9.
Feljöve azért Sésak &c.

Az első részében kettő a' dolog.

I. A' sententianak ki mondása: Lésznek földi neki tudniillik az Egyptombéli Királynak Sefának az az: Mivel hogy meg alázatok ti magatokat, halván az én szolgám által tött üzenetemet, kedvezék tinektek annyiban, hogy meg nem öllek, és fegverrel le nem vágatlak, de tellyeséggel büntetés nélkül nem maradtok, hanem az Egyptombéli Király jármat vetem a' ti nyakatokban és annak nehéz igaja és szolgálattya leszén ti rajtatok. *2. Kon. 12. 7.*

II. A' Sentianak vége: *Hogy meg próballyátok mikülömbőség legyen a' szolgálat között, mellyel nekem kel szolgálni, és az szolgálat között, mellyel kel szolgálni a' földnek Országának; az az: Ha ennekem jól tévő és meg szabadító lstennek nem szolgáltatok, es az én beszédimnek nem engedtetek, szolgállyátok és engedgyetek az idegen pogánjoknak, és így próballyátok meg ha job lótt volna az én utaimban járni, parancsolatimban gyönyörkődni és beszédimnek engedni, hogy sem mint a' titeket nyomorgató pogány népeknek szolgálni, nehéz igáját fel venni és el viselni.*

A' második részében le irattatik.

I. A' sententiat végben vivő személy: Sefak és az ő vitézi.

II. Ennek és vitézinek Ierusalemre való menetelek.

III. AZ Ur házának és a' Király házának meg fosztatása: *El vivé az Ur házának és a' Király házának kéntset.*

IV. A' Bólt's Salámontul tsinaltatot arany paifoknak is elvitele. 1. Reg. 10. 16. *Tsinaltata pedig a' Salamon Király két száz öreg paifokatis t'istávert aranyból, mindenik paifra hat száz aranyat költe-*

TANUSÁG.

Valamely nép és ember az igaz ISTE NNEK ki magát annak a' népnek és embernek ki jelentette, vellek magát meg ismértette, nem szolgálnak, őtet nem tisztelik és törvényével igazgattatni nem akarnak, kényszerítetik az a' nép és ember az Isten igazságos itéletiből az idegen pogányoknak szolgálni fejet hajtani azokat uralni és azoktól eleikben írott regulához és törvényéhez magokat tartani. Származik e' tanuság az ígéből: *Léßnek mind az által szolgáló néki &c.* Az Isten a' Sidokat választotta vala magának földnek minden nepei között. Amos. 3 2. *Csak titeket választottalak magamnak és földnek minden nemzetségi között: Annakokáért meg büntelek titeket minden álnokságtokért.* Hos. 9. 10. *Oly kedves volt én ná. am az Izrael mint a' pusztaiban talált bölo, és mint a' figefának első gyümöcse az ő első termésében, olyan kedvesse fogadtam az ő atyokat, de ők a' Baálpeor halványhoz be mentenek, és nagységyenséggel tölem el Bakattanak az ő utalatosságotk velti az ő kedvek Berint* Efa. 1. 2. *Hallyatok meg egek, és vegyed sulciában föld, mert az Ur szel: Fiakat nevelek, és azokat nagy méltoságra emelem: ok pedig én tölem el Bakadának. De vai menyiszer gonofzt tselekedtenek az Urnak szemel előtt es el fe ejtkeztenek az ő Istenekről, az Isten is az idegen pogányoknak kezében*

zekben cseztette. A' mint meg jelentette Mozes által Deut. 28. 48. 64. *Es szolgálj a' te ellenségednek &c.* A' Syriai és Mesopotamiai Királynak szolgáltanak nyoltz esztendeig. Birák. 3. 5. 6. 7. 8. Eglonnak a' Moabitak Királynak tizen nyoltz esztendeig. Birák. 3. 14. Iabinnak Canaánnak Királynak, husz esztendeig. Birák. 4. 2. 3. Midian kezében hét esztendeig. Birák. 6. 1. A' Philisteusok kezében negyven esztendeig. Birák. 13. 1. Babyloniában 70. esztendeig viselek az terhet és az igát 2. Király 17. Ki tudná elő számlálni annak a' népnek nagy nyomoruságát, mellyet Isten az ő törvényének meg utalásáért reájok borsátott, és mais nyomja őket az Isten átka Deut. 28.

O K A I.

I. Hogy meg mutassa Isten az ő szolgál által tört fenyegetésnek igazságát. Deut. 28. 48. Az Isten az első világot az Noe által intette és fenyegette Gen. 6. Beis tellyesíté, mert vízzel boritá el őket. Sodomá tüzzelemésztetek meg, kik között a' Loth ugyan meg fárados vala Gen. 19. 2. Peter. 2. 6. 7.

K. Az Isten nem mindenkor tellyesíti bé az ő fenyegetesét. Ion. 3. 5.

F. Az Isten fenyegetése *Conditionalis* hval való, a' melly *Conditio* néhánykor ki fejeztetik, mint Ier. 18. 7. 8. *Ha szóllok a' nép ellen és az ország ellen, hogy ki gyomlálom, meg rontom és el vesstem egy szem pillantásban. Ha meg tér a' nép az, a' zónosságából a' mely ellen szólottam (a' meg téres a' conditio)*

énis meg bánom a' gonoszt, mellyet el végeztém. Vala
 hogy ő véle tselekedném. Igy fenyegete meg Isten Abi-
 malechet. Terempt. 20. 3. 7. Nehánykor a' Condi-
 tio nintsen ki fejezve, mint 2. Kir. 20. 1. Ion. 3.
 5. a' conditio ha meg nem ter Ninive: avagy Ab-
 soluta, mely az Isten meg határozott sententia-
 jat nyilván és egy általlyában kijelenti
 mint 2. Sam. 12. 14. De mindazáltal mivel hogy nyil-
 ván való karomlásra okot adott az U. nak ellenséginek ez
 dologban: a' te fias a' kitőtteneked, bizonytal meg
 hal, 1. Kir. 11. 11. 2. Chron. 11. 17. Dan 3. 5. Da-
 vid a' meg térésnek jeleit mutogatta, de az I-
 sten az ő fenyegetését beteltyesítette mivel Sa-
 lamontul maradékában Rohoamban az tiz
 nemzetség el szakadása és Ieroboamhoz való
 hajlása beteltyesedék. Boldisár Király országa
 a' Media és Persia bélieknek adattarek Dan. 5.
 28. 31. Be teltyesíti azért az Isten az ilyen egy
 általlyában ki mondott fenyegetését.

11. Hogy meg próbálja az engedetlen nép
 és ember, mitsoda külömbség legyen a' szol-
 gálat között mellyel Istennek kellet volna föl-
 gálni és a' szolgálat között mellyel az idegen
 pogányoknak kel szolgálni.

1. A' pogány járma vasjáróm és nehéz iga.
 Exod. 1. 11. és 3. Deut. 28. 48. Ier. 5. 10. 11.
 De az Istennek igája könnyű és gyönyörűsé-
 ges. Matt. 11. 28. 29. Jöjjetek én hozzám mindnyájat-
 k k meg fáradtatok és meg terhelteitek, és én meg nyu-
 gotlak titeket. Vegyétek fel az én igamat veátok, és tanul-
 lyátok meg én töllem, hogy én béliá és alázatos szívű va-
 gyok

gyök és talaltok nyugodalmat a' ti lelkeiteknek.

II. A' pogány szolgálatya tellyes siralommal, vereséggel és fantsoltatással Exod. 1. 11. Deut. 28. 65. 66. 67. Jer. 52. 27. Jer. siral. 5. 15. 16. De az Isteni szent szolgálat tellyes örömmel. Solt. 122. 1. 2. Örvendezek mikor nekem azt mondgyak, mennyünk el az Urnak házában. Hogy állyanak a' milabaink a' te tornatxidban ó Jerusaleml. AZ Isteni tisztelettől való megfosztatas tellyes keserűséggel Solt. 42. 1. 2. és 137. 4. 5. 6. Iock. 1. 8.

III. A' pogány könyörületlen szivű és ha előtte esedezel meg nem szán. 2. Kir. 25. 7. De az Isten könyörülő Exod. 34. 6. Ezech. 33. 11. Mondgyad önék: Elekén azt mondgya az Ur Isten: Nem akarom a' hitetlen halálát, hanem hogy a' hitetlen ki tejen az ő utárul, és éllyen. Térjete meg térjete meg azért a' ti gonosz utaitokrul, és miért halnátok meg Izrael háza. Meg mikor veris az ő hiveit szánnya. Jer. siral. 3. 31. Mert bánattal illet ismét kegyelmes leszen, az ő kegyelmességének gazdagsága szent. Es az hozzá kiáltoknak kiáltásokat meghalgattya és meg szabadítottja. Birák. 3. 9. Solt. 12. 6. A' nyomorultaknak pusztításokért, és az szegényeknek fohászokért mindig írást fel kelek azt mondgya az Ur: meg szabaditom azokat kiket törben ejtet az ellenség.

H A S Z N A I.

Ha az Isten az engedetlen népet kinék magát ki jelentette idegeneknek kezekben bocsáttya.

I. Igaz a' bűnnek meg büntetésében, az engedetlen Roboamot és Iuda Fejedelmit Sésák szolgálva tevé, kéntsektől őket meg foszta, és ditsőségek koronáját a' földhöz veré.

II. Nagyobb tehát annak a' népnek bűne a' ki az Istent meg ismérte és tudgya az ő akarattyát de mégis nem tselekeszi hogy sem mint a' mely nép nem tudgya az Isten akarattyát: nagyobb büntetéseis Matt. 11. 21. és Luk. 12. 47. 48.

III. Az ő szent igijének és tiszteletinek meg utalását büntetetlen nem hadgya, hanem az olyan embert és népet az ellenség szolgálattya alá veti, hogy meg próbáltya mi legyen engedni és szolgálni Istennek és a' könyörületlen szívű idegeneknek. Miért veszte el az Isten az első világot őzön vizzel? Az ő szent igijének meg utalásáért. Terempt. 6. és 2. Pet. 2. 5. Miért tetének Roboam és a' Iuda Fejedelmi Sésák szolgálva? és miért juta az Isten házának kéntse, a' Király házának kéntse és Salamon arany paiffa idegen kézben? Az Isten törvényének meg utalásáért. Miért hogy Lengyel Országban a' Magyar nemzet szine a' kegyetlen Tatórok kezében esék? A' lok fél Isten ellen való bűnökért és az ő szent igijének börtstelenségéért. Miért hogy az Isten en általam fenyegeti ma az Országot? Hogy meg mutassa Isten volt Propheta közöttetek Ezek. 2. 5. *Vagy hallyak vagy nem hallyak, miért hogy pártos bar, de mégis meg tudgyák hogy Propheta volt közöttök.* Es ugyan meg izennye tinéktek mint

mint Roboamnak a' ti engedetlenségtekert és párt úteitekert hogy a' Hatalmas Nemzettség által a' fajárom helyében vas jármot vét nyakatokban. Tsak súvöltéssel inta' föld határin levő könyörületlen pogányoknak Jer. 5. 15. Imé én hozok ti reatok messze földről való pogányt o Izraelnek háza, azt mondgya az Ur: kegyetlen nemzetiséget, régi nemzetiséget; olly nemzetiséget, kinek nyelvén nem értesz, meg sem értesd mit szól. A' kik országunkat el pufzitttyák, Varainkat el foglallyák, a' Véneket nem betsűllik, az iffiakat rabságra viszik, az szűzeket meg ferteztetik. Esa. 9. 13. 14. 15. 17.

I. K. Miképpen viszi mind ezeket Isten végben?

F. I. Megkeményíti sziveteket mint igaz ítélő Biro, hogy meg ne eggyezhesetek, és a' rejatok következendő nagy romlást és verzedelmet el ne hihefsétek. A' mint meg keményíté szivét Pharahonak. Moses 2. könyv. 7. és 9. Es mint Sedechiásznak a' Iuda utolsó, szerentsetlen és a' lámbor Ieremiást meg vétő Királynak szivét meg keményíté a' ki az Iuda Fejedelmivel el nem hive hogy a' Babyloniai Király kezében esnek Ierem. 36. 22. 24.

Cum Fatales poena et calamitates impendent, non audiunt homines reſta monnentes non locū dant ſalutaribus conſiliis: ſed plerumque illorum obſequimur affectibus, qui ſvadent deteriora.

II. Elveszi az Isten kárjaitoknak erősségét Jer. 50. 43. mint a' Babyloniai Királynak az egeb-

egész földnek pörölyének karjának erejét elszakasztá, midőn az Medusok és Persák által birodalma rontatnék. Elveszi bőitességeket és megbolondítja a' ti tanátstokat mint az Sidoknak Ier. 4. 7. 8. 9., Egy elkerget közzületek tizet, tiz százat, és száz ezeret, reszketvén futkostok az hegyeken és erdőkön, ha csak a' fa levelének zördülését halljátok is. Peld. 28. 1. Minden istentelen jut ha senki nem üldöziis. Levit. 26. 36. Esa. 57. 21.

III. Ki szedegeti Isten közzületek az oszlopokat, véneket, jó tanátsofokat: hadnagyokat és erős férfiakat. Esa. 3. 2 3. A' kiket Isten elragad mint lofiást Jerusalemből 2. Király 22. 19. 20. Hogy ne lássak a' ti rajtatok lévő veszedelmet. Esa. 5. 7. 2. *Az igaz el véss* &c. Barkát készít az Isten az öveinek, mint Noénak, Terem. 7. Refugiomot, mint az Lothnak. Terem. 19. Még az ellenségből is jó akarokat támaszt azoknak Isten a' kiket meg hágis; mint Ieremiásnak, Danielnek és az Ebedmélech Szeretsennek, Ier. 39. 12. 18.

IV. A' vén igazgatók, tanátsofok és erős férfiak helyében, hizeikédőket, tudatlanokat és gyermekeket ad az Isten. Esa. 3. 5. *Es adok nékik gyermek Fejedelmeket* Predik. 10. 14. *Iaj tenéked ország mikor a' te Királyod gyermek, az az: Tudatlan esztelen, goromba és gonosz életű.*

II. K. Találtatiké mi bennünk olyan nagy vétek mellyért Isten mi reánk és maradékunkra hozna olyan nagy romlást és gyalázatot?

F. Talált az Isten Iuda Kirallyiban és Fejedelmiben Ierusalémben és annak Polgariban: Talál Erdelyben és Magyarországban.

K. Mutasd meg azokat a' vétkeket?

F. Azok a' bűnök közönségesek avagy kivlätképpen valok. A' közönségesek fel találtnak a' Fejedelmekben, Tisztviselőkben, és az egész népben.

* I. *Enormium delictorum magnitudo.* A' czégeres vétkeknek nagysága: minemű.

I. Az Isten igejének és annak hirdetőinek megutálása, mely gonozság a' bűnnel egész mértéke. Matt. 33. 25. 37. *Hogy szálljon ti reátok minden igaz vér, mely ki ontatott e' földön, az igaz Abelnek véreiül fogva mind a' Zakariásnak Barakias fiának véreiig, mellyet meg öltetek a' Templom közt és az oltár közt.* Ierusalém Ierusalém ki meg ölod a' Prophétákat, és meg kövezed azokat kik te hozzád bortsáttatnak, mennyiszor akartam egyben gyujteni a' te fiaidat, miképpers a' tyuk az ő fiait egyben gyujti, az ő szárnyai alá és nem akartád. Példa az első világ. Teremp. 6. Sodomá, Teremp. 19. A' Sidok és Ierusalém. Luk. 19. 41. 42. Es Oly vakmerő népnek tulajdonsága penig az Isten beszédenek megveteése a' melynek veszedelme az ajtó előtt vagon. Ier. 5. 12. 15. Amos. 7. 10. 13. 14.

II. Az hypocritaság, hogy ez a' nemzetiség Predikátort tart, templomban jár, Sacramentommal él bűnből nem hibó ltselékesi mint a' Phariseusok. Matt. 6. es 25. és a' Sidok. Esa. 1. 15. 29. és Matt. 15. Az illyetenekről mondgya Christus.

Urunk

Urunk Matt. 7. 21. *Nem minden a' ki azt mondgya nekem, Uram, Uram. &c. és 25. 11. 12.*

III. A' rendeletlenség. 1. A' fiaknak és leányoknak felnevelésekben a' lelkiekben tudatlanokká löttek és lesznek; mert a' szülek nem tartják magokat az Ur parantsolatyához. Deut. 6. 6 7. *Es ezek az igék, mellyeket ez máj napon parantsolok tenéked, legyenek szívedben. Es gyakorollyad azokat a' te gyermekid előtt, és szoly ezekről mikor a' te bázadban ülsz, vagy mikor uton jársz, es mikor ágyadban lefekszel, és mlkor fel kelsz.* Ez a' nép mesterségre sem tanittayta az ő gyermekeit, hanem helyés, szitok és átok minden tudományá, kiváltképpen ha nemes ember gyermeke, szegyenli a' mesterséget, de nem szegyenli a' predálást, uton állást, ember ölest es lopást. 2. Nintsen elő beszéddel való tanítás sem maganossin való sem közönséges helyen hogy a' kisdedek felvetvén a' fundamentomot el készithetnek magokat az predikációnak értelmével való halgatására. 3. A' Sacramentumok ki szolgáltatójában. A' keresztség az Isten Anyaszentegyházában való beplántáltása az kisdedeknek, de e' népnél az Ecclesia két vagy három vén alszony.

4. A' szombat törés, melynek meg tartását parantsollja az Isten, de eza' nép el veszet napnak tartya az szombatnak meg tartását. 5. A' káromkodo szitkok, eza' nép az Istent szemtül szemben ördögök kiáltya. Iosue táborát az egy Achanert el hadgya vala az Isten. Ios 7. De az Iosue gyülést hirdetvén ki keresé es meg

is bünteté Achant. Ennek a népnek Fejedelme soha nem eresztet Regalíst az Istent ördögnek kiálto Achanoknak meg büntetésére és ki kereséjére a' minta' Bablyloniai pogyán Király tselekedék. Dan. 3. 29. Ezechias mielőtt meg hallá a' Rabláké káromkodo szavait, menten meg szaggatá ruháját, és a' templomban mence. De ennek a' népnek Előljárója, Fejedelme és Kapitánya késeredette meg szívében halván e' népnek utálatos és ördögi mesterséggel ki gondolt szitkait?

* II. *Delinquentium multitudo*: A' vétkes személyeknek fokasága. Ier. 5. 1. Ezech. 22. Hos. 4. 1. 2. 3. Az Isten penig egy hitetlenért egész nemzetséget meg büntet mint Achanért az Izraelt Ios. 7. és minden gyermekit, A' Benjamitakat Bir. 19. A' Levita feleségének meg fertetetéséért.

* III. *Delinquendi consuetudo*: A' vétkeknek megszokása, mivel e' népnagy mesterséggel palástot csinál a' bűnnek, a' részegest nyájasnak, a' dorbezlöt barátságosnak, a' fősvént takarokosnak, a' predálot, utonállót és nyuzot fosztót, jokatonának, a' trágárc trefásnak az hazudozót és hizelkedőt hűségesnek tartya.

* IV. *Delictorum publice concessa licentia*. Az farvas vétkeknek kő zónséges meg engedése, és meg nem büntetése a' bűnnek, mellyel e' nép kőzöta' meg szokot gonofság szemérem nélkül vitettetik végben. Nem szégyenli ez a' nép erőszakkal el venni a' másét, nem szégyen

li a' rezszegeget, hazugságot, hamis esküvest,
trágárságot, izickot, átkot &c mert effélékért
nem bünteti meg a' Tisztviselő. *Non evertuntur*
Respublica tam propter peccata & lapsus hominum:
quapropter impunitatem atrocium scelerum. cum Magi-
stratus non punit atrocía scelera: poenae publicae divini-
tus Magistratum & populum opprimunt. Richterus.

A' kivaltkeppen való vetkek vannak:

I. A' Fejedelmekben es Elöl járokban.

I. A' tyrannis, kegyetlenség, a' mely vele
hordozza az erőszak tetelt és boszszu állást.
a' mint erre példa Pharaoh, Achab es Iezabel
Ásztzony a' kiaz jámbor életű Nábothnak, nem
csak szóló örökségét foglalja el, hanem hamis
tanukat állítván ellene, véretis ki ontatá. 1. Kir.
21. 13. A' mi Fejedelmink és Tiszteink mihele
meg szeretik az szegény Náboth örökségét,
vagy szabad vagy nem szabad el foglalják, ha
a' Fejedelem más jószágát megláttya, nintsen
több szava: 1. Kié ez a' jószág? 2. Minemű
haszna vagyon? 3. Mitsoda jussal bírja? ha szép
jó és hasznos. 4. Foglallják mi számunkra.
Nem szerettetik magokat, hanem a' kegyetlen
seggel a' népnek szívet idegenné teszik és hü
segtelenne. *Tarquinus obnitiám crudelitatem*
fuit a Romanis ejectus. Nem potest esse fidus ei, quem
timet a' mint szolt Befoldus.

II. Az lsten törvényével ellenkező törvé
nyeknek és articulásoknak koholása es oltal
mazása. Paraznakodgyek a' nemes ásztzony
de ha ötven nemes ember nem látta ment em
befa

ber. Az Isten törvénye pedig azt tartja, kee
vagy három tanu szája vallásán mindendolog
megálljon. Deut 19 15.

III. A' bűnnek megneve bűntetése. Ha a' ka-
tona lopo, parázna, tolvaj, prédalo, nem kel
meg bűntetn; mert jó katoná, egyből tizet,
tizből százat, százból ezeret kellene állítani,
holot nem a' lator, és az Isten káromló kato-
nának sokasága verimeg az ellenséget Gen. 14.
14. Sám. 14 6 2. Chron. 14 11. Ha hadat kiáratok,
szabadságot adtok a' bűnre; A' ki apját, an-
nyát meg ölte jöjön az Zászló alá, a' papnak a'
czigánnak húzd el vond el lopd el a' lovát
mert nem jó a' papa' hadban, de kel a' katoná.
Megteczik hogy a' prédikátor nem megyen az
si Zászló alá, mivel tudgyák hogy az Isten is
nintsen a' sok Achanokert a' ti táborotok kö-
zött, jobbis a' lelki tanítónak a' Christus Zászló
ja alatt maradni, hogy sem e' lpartolni. Oh nagy
Isten a' földnek híván férgével öszve vetik a'
te követeidet!

IV. A' tanátsos okos és jó lelki ismérést
Uraknak s' kegyeséletű és igaz mondo Predi-
kátoroknak meg utalás és megvetése, az hizel-
kedőknek, hazudozoknak eleb mozdítás holot
a' tanátsos igazgatok nélkül az ország és hadi fe-
reg olyan mint a' test lélek nélkül. Ilyen vala
Roboam a' ki a' véneket meg utalá az ifiakat s'
hizelkedőket, kedvelle, de keferő lón a' gyű-
möltse. *Sape in aula malorum max morum causa sunt
ignorantia & Consiliariorum contemptus.*

v. Az Isten ellen való hadakozás és az ő di-
 tsóssegghez való hidegség. A' ti időtökben
 majd el pusztul a' Fejérvári szép collegium. Nin-
 tsen a' templomoknak, Scholáknak építésére,
 tudos Professzorok tartására pénzetek, de va-
 gyon a' peremes köntöstre, tobzodásra, pari-
 pákra, és egyéb hiábán való piperere. A' ki
 pedig az Isten dütsősége nek elég mozdításá-
 ra fősvény, végre mindenkéntét és jóságát
 elveszi és a' ki az Isten dütsőségghez hideg és
 az ellen hadakozik, végre az ellen az alatta va-
 lok hadakoznak. *Quarebellis Deo est sibi subditos
 rebellare in se ordinario Iure sentit. Deo fundamenta
 totius bonae societatis sunt Religio & Iustitia. Ubi ce-
 ptum ab illis declinari: & pro modulo minuitur felici-
 tas Republicae.*

ii. A' Predikátorokban is találtnak tete-
 mes vétkek, de én azokról nem szolok hanem
 a' mint Constant; Imperator vádoltatván előt-
 te a' Tinitok a' Christus itelő székire halasztot-
 ta' kinek követel: így vétkeket szem eleiben
 nem terjesztem. 2. Cor. 5. 10.

iii. A' nép és község között:

i. A' meghasonlás, mely első gradussa az or-
 szág romlásának, a' mint Christus Urunk tanit.
 Matt. 12. 25. *Valamely ország meg hasonlik magában
 elvész.* Nintsen a' mi orizágunk népek között
 meghasonlás? Szollyon és bizonytságot te-
 gyen a' ti magatok lelke, ki Pale, ki Apoloe,
 közzületek. 1. Cor. 3. 4. ki Roboame, ki Iero-
 boame. *Dissidia domestica armant & confirmant eor-*

versum hostem A' meghasonlásnak veszedelmes és ártalmas gyümöltseről szentPál. Galat 5. 15.

II. Az Isten ajándékival vologonoszul eles. etelben, italban és az illetlen ruházatban Sokféle nemzetnek kőntőfiben kezdetek járni, a' mely jegye hogy az Istenis e' téjjel és mézzel folyo földről, sok idegen nemzetek köziben ki küld es el hint benneteket Deut. 28. meg ré szegedet a' föld e' nemzetnek gonofsága miatt, nem bírja hanem ki okádgya Deut. 28. Amint Esai s által meg nomdotta Isten, el veszi minde neketségteket. Esa. 3. 19. 29. A' kőnyű tántz ne héz vasra fordul, a' vigátság keserűségre, a' hegedű szo ejjeli nappali nyögő járja. Amos, 6. 5. 6. és 8. 10.

III. A' kevélység, A' kevélynék büntetése pedig az ajtó előt vagyon. 1. Petr. 5. 5. *Arli-
sten a' kevélyeknek ellenek ál.* Példa Saul. Senacherib, Nabugodonozor, Herodes *Sequitur super-
bos ultor a' tergo Deus Seneca. Peccatum nullum est, in
quo Deus minus conniveat, quam in arrogantia neq
quod ei sit intolerabilius acriusque & divinius plestat.*

IV. A' tudatlanság, a' mely szabad akarat fe- rint valo mivel e' nép meg utálta a' tudomány- nak és tanulásnak eszközeit. A' szülék nem ta- nították a' fiakat s leányokat, a' kik el érvén azt az údot hogy az Ur asztalához járulnának, es az házaságra is illendők volnának a' Predi- kátor vagy Egyházi Vének eleiben állitván, tudnák meg examináltatván hiteket es valláso- kat, az Uri imátságot, Tizparantsolatot, Apo- stoli Credot, Keresztséget és az Ur Vacsoráját

A' vitézlő rend pedig olvasná és tudná a' külső historiakatis.

5. A' hadak özálnak kívánása és ohaitása. Sokan mondgyák közzületek: De ha Török lenne az ellenség, tsakadna az Isten egy kis tsendes háboruságot *Alsderus Polittia nimis belliosa se ipsam solet exedere.* Ezek a' vétékek mellyert az Isten tüzet gerjeszt Erdély és Magyar Ország kapuiban. Ezekkel a' vétékekkel meg haladgya a' Magyar nemzet meg a' pogányokat is Matt. II. 21. 22.

II. H A S Z N A.

Gyomlallyátok ki közzületek a' meg említett vétékek, és tellyes szibül terietek meg az Urhoz 1. Sam. 7. 3. 4. Ioel. 2. 17. Sirással kesergéssel és bűjtöléssel, a' mint tselekedtenek David, Peter és a' Mária. 2. Legyetek eggyetek és egy más szerezők Solt. 133. 1. 2. 3. A' ki az Isten élő állatot mint az ő szive szerin való emberet a' Dávidot Solt. 89. 21. Urallyátok, bűtsüllyétek és érette könyörögjete. 1. Tim. 2. 1. 2. *Intlek azért mindeneknek előtte hogy legyenek könyörgések, kérések imádkozások, hálaadások minden emberkért. A' Királyokért, és minden méltóságban helyezetttekért: hogy tsendes és nyugodalmas éleitet ilyünk minden Isteni félelemmel és tisztességgel.* Senki ne tselekedgyék úgy mint ama két aszszonyi állatnak eggyike 1. Reg. 3. 26. A' ki midőn a' maga gyermeket meg ölte és elvesztette volna, a' tsarsa eleven gyermekét elloptavala, helyét tsé tévén a' meg holtat: Mellyert midőn Salom

mon Király eleiben mentenek volna, mind a' kettő sajátjának kiáltya vala az eleven gyermekeket. Salamon mind a' kettőnek beízedet meg értvén, meg parantsolá szolgainak hogy az cío gyermekket vágják kette, és adgyák felét egyiknek felét ismet a' másiknak. A' kié nem vajaa' gyermek erőssen kiáltya vala vágják ketté sem néki, sem nekem, ne legyen; de a' kié vala a' gyermek sziveissen és keserveissen kiáltya ketté ne vágják és meg ne öllýék. A' kitúl az lsten az Országot el vette, a' kiker peniglő közzületek nem választot, ne kiáltatok fegyvert, és ne mondgyátok, ha miénk nem lézzen az Ország másé se legyen. Gondollyátok meg i. Hivatal nélkül senki tisztre nem mehet. Istén az ki váiaíztya, hijja az embereket, mint Mofest, Aront, Davidot Sidok. 5. 4. Solt. 89. 21. 2. Az erőszakkal uralkodok boldogtalanok voltak, mint Absolon, Adonia Athalia &c. és gyalázatosán vesztének el. *Regnum malis artibus comparatum & vi retentum non potest perdurare. Imperia sine mandato & vocatione Dei legitima non sunt felicia. Frustra appetitur regnum contra Decretum DEI.* Az lsten a' kinek kezében vagyon az Hatalmasoknak szívek
Feld. 21. 1. hajtsa minden jora a' ti
szíveteket AMEN.

II. PREDIKAGIO

Galat. 5. 15.

*Ha egymást marjátok és el nyelitek, meg
lássátok hogy vszontag egymástul meg ne
emésztesetek.*

Szent Pál Apóstol ez Galatiabeliekhez küldött levelének utolsó cikkelyében int az Galatiabeliket az Atyafüségös szent szeretetre és az viszály vonásoktól, s'egy más mardosásától el tiltja őket, erős Argumentumokat tévén le ellenek.

I. Mert az Atyafüségös szeretet az törvénynek summája *¶* 4 A' törvényen pedig érti az második táblán levő parancsolatokat. Hasonló irások vannak Rom. 13. 8. 9. 10. Matt. 7. 12. és 22. 39. 40. Ki legyen pedig a' mi felebarátunk megmutogassa a' Christus Luk. 10. 29. 30. 31. 32.

II. Arg. Mert az egymás között való gyűlölség veszedelmes *¶* 15. *Hogy ha egymást marjátok &c.* Két részei vannak; mert az első részben vagyon.

1. Az Apóstol el tiltása a' veszekedéstől, gyűlölségektől, mikoron azt mondgya: *Ha egymást marjátok és el nyelitek.*

II. Az tiltásnak oka; Mert az gyűlölség és egymás ellen való támadás, meg emészti az Ecclesiast: *Meg térsátok &c.*

MAGYARAZATYA.

Hogy ha egymást marják és elnyeltek. A' nádo 1. sáfon értetnek minden bofízúság tetelek, melyek beízáddal lesznek, mint szidalmazni, ragalmazni hamishireket költeni; az elnyele- len pedig értetnek az cselekedet ízerént való bofízúság tetelek, vernek ki ontása, ragadozások és erőszak tetelek: Fel teszi azért az Apostol, hogy az Galatiabéliek között voltak viszávonások, gyűlölségek, ragadozások és erőszak tetelek, az vallásban való szakadozások és az keresztényeni szabadság ellen a' Christus eljövételivel nyaka szakart Ceremoniának bevétele, az mint meg tetzik Act. 15. 1. 2. Nemelleyk pedig kik Iudeabul jöttek vala ilyen módon taníttyák vala az Atya fiakat. Ha környül nem metélkedtek az Mosesnek rendtartása sz. vént nem idvezülhettek. Mikoron azért Pálnak és Barnabásnak nagy vétekedések lott volna és háborúságok azok ellen, végeztek azt hogy elmennének Pál és Barnabás és nemelleyk azok közül az Apostolokhoz, és Seniorokhoz Ierusa'emben e' kérdés jölöl. Megláthatok hogy egymástul meg ne emésztésétek, AZ AZ. Hogy ha uaz Ecclesiának tag- 3. jai, mint a' kegyetlen oktalán állatok orozlások, farkasok egymást mardosátok &c. meg emésztitek az egész tigrót, tettei Ecclesiát.

TANUSAG.

Valamely Respublica, Ecclesia magában megbasonlik, és egymás ellen gyűlölséges képpen hadikozik, elkel annak vezni. Matt. 12. 25
Valamely O. sz. g. magában megbasonlik &c.

O K A I.

I. Mert az tagoknak egymás ellen való hadakozások, az egész testnek eloszlása, és elszakadozása. Ha az ház épületének oszlopi romlának, elromol az egész épület: Így ha az Republicában az oszlopok egy mást emészten elhullanak, és eldőlnék, az egész Republica eldől. *Richterius Sic ut edificia paulatim per partes ruunt: sic etiam imperia.* Mivelzete el az Izrael Országát? Az tagoknak egymás ellen való tufakodása. Mivelzete, es vezti Magyar Országot? Az egymás ellen való törés, hadakozás es gyűlölség *Steph Szegedinus Qui effectus discordiarum? Eversio Civitatum, Regnorum labefactatio Republica & veritatis impugnatio &c. Interit enim quod unum esse desierit.*

II. Mert a' meg hasonlóság az Republicanának fundamentumát elrontya, minémű az egygyelleg, békefesség, Izeretet. A' mint hogy az egyfesség az sziveknek eggyesülete; így az egyjeltlenség vilzszá vonás az sziveknek eloszlása *Concordia est unio cordium aut voluntatum: Ergo discordia est dissolutio cordium a' mint tinit Amesius. Primus gradus ruina Impéiorum est civilis discordia, 2. Infelicitas consiliorum 3. Amentia & cæcitas* mivel az eggy más ellen hadakozó Republica bolond és vak *Elá. 19. 2. 3. Richt.*

H A S Z N A I.

I. Nem meg csafhatatlan jegye az igaz Ecclesiának az egyfesség; mivel az Galatiabeli gyűlekezeti meg hasonlított és egy mást mardolta.

Hason-

Hasonlóképpen volt az Chorinthusi gyülekezetben. 1. Cor. 3. 3. *Mert még testiek vadtok mivel hogy ti közöttetek nagyon irigység, és versengés és viszály van, nem testiek vadtoké, és nem test szerént jártoké?* Es ha az eggyeség jegye volna csalhatatlan képpen az Anya Izentegyháznak, igaz Ecclesia volna az hiteleneknek gyülekezete az kik között nagyon eggyeség.

II. Veszedelemes az Ecclesiákban Republicákban való viszály vonás gyűlölség, a' mint a' tanúság okai mutatják. Viszályatok meg magatokat hatti nem vadtoké olyanok mint az Galatiabeliek. Mitsodálok voltanak ők? Felelet Egymást beszéddel boszizusággal illettek szidalmaztak ragalmaztak, és egyik az másik ellen hamis hirt költöt, s-ugy traducálta, az ő felebarátyát. 2. Eggyik a' másikon erőszakot tselekedett. 3. Viszály vonok voltak vallásokbannis, némelleyek az törvény igáját nem akarták fel venni, némelleyek akartak fel venni az keresztyéni szabadság ellen &c. De tinem vadtoké olyanok? Olyanok vadtok mely meg teszik. 1. Mert gyűlöltetek egymást. De így. 1. Az Istét nem berteitek Ioan. 5. 1. 2. Christus Tanítványi nem vadtok Ioan. 13. 4. 3. A' Pogányoknál aláb valok vadtok.

II. A' ti felebarátotokat szidalmaztatok sőt meg az Istent is midőn az Istent káromló szitkokkal szidalmaztatok, és az Istent szemtűl szemben ördögnek kiáltjátok. Ember vagyona' olyan Nemzetiség a' kik között olyan utá-

latos szitkoknak, nemei volnanak, mint ez Országban? F. Bizonyára nintsen A'ki az Istennek káromlója hogy ne volná felebarátjának gyűlölője és káromlója.

III. A' ti Atvátokfia ellen hamis hirt költők; úgyanis mire való az fok tsalárd leveleknek folytatása, fok hamis híreknek költsése azok felől az kiknek tiszteteket ohajtyátok, A'kit az Isten szeret Ti gyűlölitek, a'kit fel magasztal alázzátok, a'kiknek erőtelenségét és bűnét el fedezte Iste és boldognak kiáltta Psal. 32. 1. 2. Ti el fedezitek, nyelveteken hordozzátok, mint a' Saul szolgái Davidot Psal. 12. 3. kedvesebb ma a' nagy rendek udvariban a' rágalma, mint az igaz mondo, sőt ugyan hahotával halgattyák némelleyek, mikor valaki más ellen, hamis és meg csufoló hirt beszél.

Summi in Aulis Tyrannorum locum hi obtinent. Assentator, De lator sensu suo, & obrectator. Hi Tyrannos regunt; & insidiosse meliores opprimunt. De ha ezeket szelekezitek, 1. A' mely gyalazatot mások ellen ki gondoltátok, a' magatok fejére fordul mint Hámánnak Esth. 7. 2. A' mely vermet készítettek abban estek Psal. 7. 9. és 57. Exod. 15. 9. 10. Matth. 7. 2. Mert a' minémü itéletet méstültek, és a' minémü mértékkel mérték clyanul mérnek néktek. 3. A' kik ellen törtök, az Isten azokat meg tartja fel magasztallja és a' d'elketeket reátok támasztja, bűnöteket veletek meg esmérteti és titeket meg aláz Gen. 42. 21. 22. Es mondanak vala egymásnak; Bizony vétkez-

tünk az mi Atyánk fia ellen, meri látok az ő leikének keserűséget, mikor mi nekünk könyörögne, és nem halgattok meg ötet, azért kövekeztet mi reánk e' nyavalya. Felele pedig Ruben nekik mondván: Avagy nem mondom vala énktek, hogy ne vétekeztetek a' gyermek ellen és nem fagadtok? imé az ő véreit most keresik rajtunk.

IV. Erőszak tevők vattok és ragadczok, mivelleggyitek a' mástok jószágát predállya, az szegénységet minden javától meg fosztva. Ha ezeket tselekeztitek mikor meg szűntök predálni, tiis és a' ti javaitok el predáltatnak Esai. 33. 1. *Iaj tenéked ki kobortasz, holott te mástul nem koboroltattál, ki más ellen hamissan cselekeztel, holott te veled hamissan nem cselekedtetnek, mikor meg szűnöl fosztani te is meg fosztatol, mikor a' hamis tselekedtetnek végezetendesz te veledis hamiss-n tselekeztnek.* Ha a' te felebarátodnak vérenek ki ontására készen vagy a' te vered-is ki ontatik Apoc. 13. 10. *Ha valaki fogságban viszen mást ő is fogságban megyen, ha valaki fegyverrel meg ölmást, fegyverrel kel meg öleteni.* &c. És a' mint te tselekeztel mással úgy tselekeztnek te veled. Birák. 1. 7. *Es monda Adonibésék: Hetven Királyok, kiknek el vágattam vala kezeknek és láboknak nagy újat. Bedogrtnek vala az én asztalom alut. A' miat tselekettem egyfirt nekem az Isten.* &c. §. Vizsza vonok vattok az vallásbánnis. Szollok csak az Reformatulok felől. 1. Mert inkább akarjátok a' keresztyéni szabadság ellen, az fent emberektől ki koholt szokás szerént tisztelni, mint az ő parantsolttya szerént. De így hijjában tiszteltek az Isteni Esai. 29. Muth. 15. Iaj

Iaj hát az viszlvá vono pártos, és egymait mar-
dofo, és elnyelő Orizágnak! mert el vez és
meg eméltetik Matc. 12. 25. Iaj az pártos és
aruo embereknek, mert az lsten büntetetlen
nem hadgya mint Choret és az Ő társait. Num.
16. 31. 32. Mikor annak okaért el végezte volna mind
ezeket a' beśsédeket, meg hafada a' föld ő alattok; Es
meg nyitá az ő űját, és elnyelé őket, és az ő házakat, és
minden embereket, az kik Korebé valának, és minden
marhájakat. Absolon. 2. Sam. 18. 9. 10. Bichrine-
Seba nevü fiát Num. 20. 21. Semeit. 1. Regum. 2.
41. 42. Meg monda k pedig Salamonnak, hogy el ment
volna Semei Jerusalembol Gathban, és harza jött volna.
Akkoron el küldte a' Király és hozzá hivata Semeit, és
mondá neki; Nemde esküvessel kénseriteti eléké tégedet
az Urva; és bizonytságot töttem tenéked mondván: Vala-
mely nap kimenéndes és valahová menéndes, bizonyal
tudgya d hogy meg halss, és azt mondád énnékem, te czik
ez beśséid, meg értettem. Actor. 5. 36. Teudast &c.

Iaj léfzen tenéked és az te maradékidnak Or-
szág, ha egy mást marjatok, és el nyelitek! mért
meg eméltetitek. Iaj léfzen az nyomorgatok-
nak, predáloknak; mert Ő kis el predáltatnak.
Esa. 33. 1.

III. H A S Z O N.

I. Ne gyűlölljétek egymást; hanem szerez-
ferek, és miut Atyának egymáshoz legyetek
tökélltetetek. Peld. 24. 21. 22. Feltyed az Urat be-
telmes fiaim és a' Királyt, az pári úiokkal ne elegyítsé l
magadats; Mert hivtelenséggel fel támadnak azoknak
nyomorgásuk, és e' két rendbelieknek hivtelen valo bün-
tetésüket

tetéseket ki tudja? Békeségesen éllyetek Rom: 12. 18. *Ha lehetséges, a' menyire ti tőletek lehet, mindenekkel békeségesen éllyetek.* Psal. 133. 1. *Imé mely igen jó és mely gyönyörűséges dolog az Atyafiaknak edgyességben való lakásuk.* Békeségesen éllyetek a' Tanítók, a' Tanítókkal, az Urak az Urakkal, az Vitézek az Vitézekkel, az Kősség a' Kősséggel, és minden rend, minden rendekkel. De itt im ezeket ember meg gondollyad.

I. Addég a' te lelki ajándékat ne vigyed az Ur eleiben, mig meg nem békellest azzal a' kire irigkedel és a' ki ellen vétettél Matt. 5. 24.

II. A' nap a' te haragodon le ne mennyen Eph. 4. 29. *Meg haragustoké ne vétkezsetek: a' nap leze mennyen a' ti haragotokon.*

III. A' minden napi imádságban nem mondhad. Botsásd meg az en bűneimet, miképpen én is meg botsátottam az én felebarátomnak Matt. 6. Mark. 11. 14. Gondold meg ha egy más ellen törtök elkel fogynotok és megemesztettek Mat. 12. 25. Gal. 5. 15. Ferdinand, és Iános Király egy más ellen való tőrefek jutatta Pogány kezében a' mi Varainkat. Az után mi jutatta es mi jutattya? A' meg hasonlós Matt. 12. 25.

II. Minden mérges beszéd, hirtelen való felgerjedés, harag és kiáltás és káromlás ti közzűletek kivetése, minden gonofsággal Eph. 4. 31. Legyetek egymáshoz kegyelmese, irgalmasok, meg engedven egy másnak, miképpen az Isten is a' Christusban meg engedett tinektek 32. Col. 3. 12. AMEN.

III. PREDIKACIO

A' Fenyves Fejedelem RAKO-
CZI GY & R G Y Szekiben ujjon-
nan valo bé ülésének es Medgyesre
valo bé-jövetelének második napjan,
1658. Reggel

Textus Ierem. 15. v. 1. 2. 3. 4.

Es monda az Vrennekem; Ha en előt-
tem allanak Moses es Samuelis az en szí-
vem nem hájlana ez nephez: küld ki az en
országam elől es mennyenek ki. Ha pedig az
mondgyak tened: Hova mennyünk ki? Az
mondgyak nekik: Így szól az Vr a' ki halatra va-
lo halatra: es a ki fegyverre, fegyverre: es a
ki fogsagra, fogsagra: Es eleikben vetek nekik
megjfelet azt mondgya az Vr: fegyvert a'
meg ölésre, ebeket a' meg szaggatásra, es földi
bestiat a' megevesre es az el vesztésre. Buj-
dosova tesz meg öses e földnek minden Ország-
giban manassesert, az Ezechiasnák Iuda Kirá-
lyának fiaert, azokert, mellyeket Ierusalem-
ben cselekedett.

AZ tizen negyedik résznek utolsó verseiben a' Jeremias P. a' népnek bűneit megvallya, es esedezik az Istennek, hogy az ő neveért ne vessen meg a' Sidoságot és ne tegye hiában valóva az ő Sidosággal tölt frigyét. Az tizen ötödik résznek első verseiben válaszolt tészen a' Prepheta törekedésére: De a' válasz tétel igen szomorú.

1. Az Isten tagado képpen való válasz tétel. *Ÿ. 1.*

Refelejtés. A' nép ellen való fenyegetése. *Ÿ. 1. 2. 3. 4.*

1. Az első részben három a' dolog.

1. Hogy a' nép nagyobb figyelemetességgel meghalgassa, megmutattya a' Propheta hogy az ő követsege az Istenül vagyons; *Es monda az Urennekem.* 2. Le térti az Isten tagado képpen való választételet; *Ha én előttem állának &c.* 3. Megmutattya a' Propheta okátis, miért hogy megvetette a' Sidoságot oka az ő haragja és büfűlése: *Nem hajlana az én szívem e' néphez.*

11. A' második részben is három dolgot mutogat meg a' Propheta. 1. Az Isten edictomat: *küld ki az én orczám elől.* 2. Tudalatos beszéles által a' Sidokra következő nyomoruságnak nagy voltát jelenti meg: *Ha pedig azt mondóyák tenéked.* A' nyomoruságnak pedig négy nemet számlállya elő a' Propheta; 1. Az halált. 2. A' fegyvert. 3. Az éhséget. 4. A' fogáságot.

111. Az Isten retentés boszszu állásának oka

Okat. v. 4. *Manasses gonofságáért mellyeket tselekedet Jerusalemben.*

MAGYARAZATYA.

Q. I. K. A' Jeremis Propheta nem erősitie itt meg azoknak tévelygeleket a' kik a' meg holt szenteknek esedeznek?

F. Nem erősitie sem azt hogy mi az szenteknek esedezzünk sem pedig hogy az szentek tudnák és nyilváná látnak a' mi dolgainkat. Esa. 63. 16. Hanem tsak azt akarja meg mutatni, az Moses és Samuel ez földön éltekben-igyekezven meg engesztelni az Isten haragját, a' mint tselekedtenek Exod. 32. 14. 33. 1. Sam. 7. 3. 4. 6. Abban az időben pedig azoknak törekedések hathato volt, és a' Mosesnek azt mondgya vala az Ur Isten: *Ne báncoz engemet Moses.* De ha Moses és Samuel mostan feltámadván törekednének azoknak törekedések a' megátalkodot Sidoságért nem volna hathato hanem azoknak törekedéseket visszáz verne és szomorú válaszfal teritene meg a' meg haragutt Isten. Hasonlo mondása vagon az Urnak Ezek. 14. 14. 20.

Q. II. K. Mitsodas vétkei voltak Manasses nek?

F. Az Manasses vétkei igen tetemesek voltak. 1. Az igaz és Izraelnek magát ki jelentő Istentől való elszakadás. 2. Király. 21. 2. 3. Nem lön követője az ő attyának Ezechiasnak a' ki a' luda nemzetseget reformála, és az ércz kigyót meg egéte. 2. A' bálványimadás. 2. Király.

rály. 21. 3. Oltárokat építé a^o Baalnak és herb. ket. ul-
 zete, mind azokat meg építé, melly ket az ő atya el ren-
 datot vala. 3. A^o maga fia is által vitte a^o tűzön
 és meg áldozta. 2. Király. 21. 6. 4. Sok ártat-
 lan vértontots^o ontatott Ierusalemben. 2. Ki-
 rály. 21. 15. Az Isten frigyos népenek meg bot-
 rankoz tatója volt es vétekben ejtője. 2. Ki-
 rály. 21. 11. Ezekkel a^o vétkekkel meg haladta
 meg a^o Pogányokatis Manasses.

**III. K. Hogy az Isten Manassesért fenye-
 geti Ierusalemet, meg bünteti tehát az árt. tla-
 nokat az hitetlenekért; a^o fiukat az atyák vétke-
 ért, mely ellenkezik Ezechiél tanításával Ezech
 18. 20. A^o mely lélek vétkezik annak meg kel halni a^o
 fia nem viseli az atyának álnokságát; sem az atya nem
 viseli a^o fiának álnokságát, az igaznak ö magán lej en az ő
 igazsága, és az hitetlenen az ő hitelensége?**

**F. 1. Nem teheti azt fel senki is hogy valas-
 kinek a^o ki csak ember közönseges ártatlanság
 tulajdonitának meg a^o kits nyeknek is; mivel
 bűnben melegítettünk, a^o mint David szol, a^o
 nyainknak méhekben Solt. 51. 7. 2. Neis ugy
 veledgedgyel, hogy Ierusalemben az Manasses
 vétkeihez hasonló vétkek nem találtattak volna;
 mert közönsegeffen Manasses vétkeinek mon-
 dattatnak azok a^o vétkek, mellyek a^o Manasses
 vétkeihez hasonlóak voltak, mellyeket fel-
 lyeb elő számiáltunk; mivel Sedechius ideje-
 ben is hasonló erkölcsű volt a^o nép az Manasses
 erköltséhez a^o mint Ieremis meg nyugtatty 1.
 Jer. 39. 1. 2. és 40. 1. 2. 3. 3. Meg bünteti**

Isten az atyák vétkeit az fiúkban Exod. 20. A kik gyűlölik ōtet, *et si non actu tamen propensione vitio in natura jam contracto* 2. A kik követői az atyák gonofságának.

iv. Meg kell különböztetni a meg állapot idejű fiúkat a czecc szopokrol, A meg állapot idejűek felől jól meg gondollyuk im ezeket. 1. Ha tálatatnának ártatlan fiúk nem büntetnének meg az atyák vétkeért. 2. Ha pedig mind kettő vétkes, meg büntetnek érdemek szerint. 3. Ha az atyák nem csak vétkeznek hanem megis tanítják az ő magzatyokat vétkezni bészédekkel, életekkel, és példajokkal, mindenik meg büntetetik, az atyák hogy tanították és rossz példák voltak a fiúknak, az fiúk pedig len hogy követik az atyák gonofságát. Lásd meg erről Aist. Prod. p. 129. Petri Martyris Loc. Com. p. 120. b.

TANUSÁG.

Az Isten a meg terhetetlen népért, hogy azt meg ne büntetné midőn sok szép Attya in-
 tégis és tenyegertési után haragjának s' busulásá-
 nak tüze fellobban: még az ő szive szerint
 való emberitis meg nem halgattya, hanem tör-
 rekedésekre sziveket fonnyasztó választésten.
 Az Isten Jeremiának szomorú válatztón, mi-
 dőn: kemény nyaku Sida ért törkednek.
 Ezsch. 14. 14. *Ha am főrstu lébenis a földön* Nap
 Dániel és lob, ök az ő igazságokkal meg Babaditnyák az
 lelkeket, az 17: *Ha az a három férfiak törekednének*
 hogy az én négyféle tsapásimat, éhséget, jense vadakat

fegyvert és döghalált ne bocsássák a' meg keményedet bál-
ványozó Sidokra, meg nem halgatnám őket.

I. K. Mikor nem halgatja meg az Isten
az embert?

11. Mierthogy meg szive szerint való em-
berinek is szomorú váltsz tölzen mikor a' meg
térhetetlen népert könyörögnek, vagy töre-
kednek?

Az elsőre. I. Mikor te a' meg térhetetlen
emberert törekedel. Jer. 7. 16 és 14. 11. Ne
könyörögi e' népert hogy jól t'etekedgyem véle. Ugyan
eltya Isten a' Jeremiást hogy ne könyörögjön
a' Sidokért.

11. Mikoron meg térhetetlen szivel imál-
kozol, mosdatlan szivel és kezzel Esa. 1. 15. An-
nakakéért mikor az ti kezeiteket ki terjeszténditek az én
femeimet elrejtsem ti előttetek, mikor ugyan sok szóval
imádkoztok is, meg nem halgatlak, mert a' ti kezeitek rak-
nak vérvet. Jer. 14. 12. Mikoron böjtölnek, én az ő ki-
álásukat meg nem halgatom, és mikoron nekem áldozá-
sokat tesznek én nálam kedves nem lessem: mert fegyver-
rel, ehséggel, és döghalállal meg emésstem őket: lan. 9.
31. Tudgyuk hogy az Isten az bűnösöket meg nem hal-
gatja,

111. Mikoron az Isten utannad jár, békef-
szeggel meg áld, minden jó eszközök ki szol-
gáltat. Te pedig fel suvalkodván, jártzol az
Istennel, és az ő-intését meg vétve meg ke-
relhetetlen képpén viseled te magadat. Peld. 1.
24. 25. 26. 27. 28.

IV. Mikor nem hitből, hanem hit nélkül,

nem szivbúl, hanem szinbúl imátkozol Eia. 29.
13. Iac. 1 4 5 6 Sidok- 11. 6.

v. Mikor a' te inádságod az Isten dűtsűsége ellen vigyon. Ion. 4. 2 3. Ionas fellyeb becsűli vala a' magi híret, minrfelebarátinak megmirdafokat es igen neheztehi vala hogy Isten Ninivenek meg kegyelműzven, irgalműságnak dűtsűségét kijelentette.

vi. Mikor a' te inádságod es kéresed oly dolgon fundatatic mely sem az Isten dűtsűségére, sem pedig lelked idvelségére nem tartozik, hanem híjjában valo es haszontalan velededsen építtek. Matt. 20. 20 21. mint az Zebedeus fiúinak anyjoknak kérése.

vii. Mikor a' mit kerűsz tsak a' magad bujjaságára es tested gyönyörűségére kered. Iacob. 1. 3. 4. *Kerűtek de nem vesűtek el, mert rosszűl kerűtek. Nem azt mon toya hogy rosszűl kerűtek hanem rosszűl kerűtek:* Rosszűl kerű pedig az ember a' mit kerű. I. Mikor annak kűnyörűg a' kűnek nem kellene kűnyörűgni mint a' Bál Papjai. 1. Király. 13. 26 27. es mint a' Pápűtűk, kik az Angyoloknak es műg hoit szentekűnek es deznek hoit tsak az egy Istenet kellene segítségűl hűni Matt. 4 10. Deut. 6. 13 Tit. 19 10. es. 22. 9. 2. Mikor a' hitűsűsűn ne keri a' mit kerű. Luk 18. 1. Hűbűk. 2 3. 3. Mikor azért kűnyörűg a' miert nem kellene kűnyörűgni. 1. Ian. 5 16 Műg dorzűl a' az Isten Samuelet hogy a' Statűritűtű. 1 Sam. 16. 1. Az Medicűsok az zűsűműtűyűk a' meg gyogyulhatatlan nyavalyűtű
hűji
nem

nem kel orvosolni: Az Isten sem akarja hogy a' könyörgésnek lelke hijjában nyögjön és cse dezzék azok ott kiknek nyavalyájok meg gyógyulhatatlan. 4. Mikor szájjal nem szível könyörög. Matt. 15. 8. 5. Mikor kételkedve könyörög. Jac. 1. 6. 7. 8.

Az másodikra. 1. Mert a' mint hogy az olyan meg térhetetlen nép es ember meg kerelhetetlen képpen viselte magát midőn az Isten intette, hitta s' fenyegette: Igy az Isten is meg kerelhetetlen módon viseli önnön magát az olyan néphez es emberhez midőn rajta van a' nyomoruság. Peld. 1. 28.

11. Mert az *intercessio* törekedése a' decretum szerint fel viradott nap után vagon. Soph. 2. 1. 2. *Vegyétek esetekben magatokat, te meg gyulöltsé nemzetség. Minekelő te a' decretum szerint fel viradna a' nap mellyen olyanok lesstek mint a' polyva.*

111. Mert az Isten az olyan meg térhetetlen népnél nem találhat magának szállást és nyugodalmat. Hos. 5. 15. Az Isten pedig az töredelmesszivet szereti, abban kedvére lakozik. 1. Sam. 16. 7. *Monda pedig az Ur Samuelnek; Ne nézd az ő termetét, se az ő magasságát, mert meg vettem őtet mert nem azt nézem én a' mit az ember. Mert az ember azt nézi a' mi seme elot vagon; de az Isten azt nézi a' mi a' siben vagon.* Esi. 66. 1. 2. *Ezt mondgya az Ur: A' menyország énnekem ulősekem és a' föld az én lábaimnak nyugatoja: Hol vagon az ház mellyet építenék nekem, és hol vagon az én nyugodalmomnak helye? Mert mind ezeket az én kezem csinálta, és az által*

kezdetek lenni mind ezeket mondgya az Ur; Hanem arra tekintek a' ki segény és töredelmes szívű, és a' ki az én bészédimet rettegi. Solt. 34. es 51. Kedvére nyughaték Eliseus Sunemben 2. Király. 4. 10. a 2. Mert kéz kamarája és agya vala, el készítvén amaz jó lelkű aszszonyi állattul. Immár ha a' nép megterhetetlenhová szállana Isten es hol nyughatnek meg.

H A S Z N A I O K T A T

I. Oktató. 1. A' népnek s' embernek megterhetetlensége, a' büntetetesnek es a' népnek f orgo nagy nyomoruságnak oka, es a' büntert fordul el az Ur ortzaja. Esa. 59. 1. 2. Ime az Urnak keze nem rövidult meg, hogy meg nem szabadithatna, es meg nem sikertultek az ő fulei hogy meg nem halgathatna. De a' ti hamiságtok tiitek kulombseget ti közzetek, es a' ti Istenek között, es a' ti bűneitek miatt rejteztet el az ő ortsája ti tiitek, hogy meg ne halgathatna. Lament. 3. 37. 38. Avagy nem a' jelséges Istennek szajabul jöe ki minden jó es gonosz. Miért panaszkodik az ember, es a' fersu az ő bűneinek büntetése felöl. A' büntert nem kedveze Isten az első világnak. Terem. 6. 1. 2. 3. Lön pedig hogy mikor meg kezdetek volna szaporodni az emberek a földnek szinen, es azok leányokat nemzettek volna. Láták az Istennek fia az embereknek leányit, hogy szépek volnának, es vönek magoknak feleségeket mind azok között a' mellyeket kedvelnek vala. Annakokáert monda az Ur: Az én lelkém nem vetekedik az emberek felöl mindörökre mivel hogy testek mind az által engedek nekitek med terésie bárányok esztendős. A' holott három rettenetes verket

Véket jelent Mofes. 1. Az Istennek és az A.
tyának intefinek meg utalását. 2. A' pogány
afizonyokkal való közösfüléket. 3. Sok fe-
léleg tartást, paráznaságot. 8tc. Miért nem
kedveze Isten Sodomának? Azért hogy bé-
merülven az bűnben, nem engedének az I-
stennak és a' jámbor életű Lothnak predikál-
lásának nem hívének, a' ki elege győtri vala-
ugyan magát közösfülök 2. Petr. 2. 7. Miért fe-
nyegeti Isten az Jerusalembőlieket Ieremias
által? Az engedetlenségért és az ő igaz szolgál-
nak meg utalásáért.

11. Iol lehet az Isten hűséges szolgálai tiszték
szerint törekednek a' népért, mint Mofes Exod
32. Samuel. 1. Sam. 7. 4. 5. 6. A' mint loel Pro-
phetais teszen intést, a' Papokhoz. loel. 2. 17.
a' templomnak tornacza között és az oltár között firja-
nak a' Papok. De a' meg térhetetlen népért az
Isten szomorú választ teszen azoknak is töre-
kedésekre. Ha előtem állana Mofes és Samuel még
sem bajlana az en fél nem a' népben. *Teddő.*

11. Rettenyen meg hát a' bűnben el merülé
nép és ember ki az Isten hozfszu ideiglen úró
voltával gonoful él és azt veli hogy az Isten mé-
ten el nem veszi, soha nem éfik rajta a' bünte-
tés: bizony az Ur haragjának s' busulásának ür-
ze midőn lebogásában vagyon, nem hogy
kentseddel oithatnád meg Soph. 1. 18. Sem
ezsők sem aranyok nem saba oithatya meg őket, az
Ur haragjának napján. Peld. 11. 4. Nem használ a'
marha a' haragnak idején: Az igazság pedig kiragad.

halálból. Ezek. 7. 19. Az ő ezüstökét az urákra ver-
 tük ki, és az ő aranyokat elhánnyák: az ő ezüstök és a
 nyok meg nem sabaadttya őket az Ur busulásának nap-
 ján: az ő lelkeket meg nem elegisbetik, és hasókat há-
 nem tölthetik: Mert ez a romlás az ő álnak ág-keri le-
 ben. De még az ő szerelmes szolgálitis az ol-
 lyan bűnbűn heverő népert s' emberert meg
 nem halgattya. Jerem. 7. 16. Oh gonoszlag-
 gal meg terheltetét Magyar Nemzetség, nem-
 telen, híván és fel fúvalkodott pártos fiak kik
 elhárítok az Urat és meg utáltátok a' Christus
 szolgait. Esa. 1. 3. 4. Ha az Isten az pártos Sido-
 kat kiküldé az ő orozája elől fegyverre. halál-
 ra &c. Nemde nem úzé el titeket, az ő orozája
 elől, holott ti közöttetek is fel találtatnak az Ma-
 nasses vétkeihez hasonló vétkek mint fellyeb
 meg mutogattam a' Manasses és Sidok vétkeit.

Int. 1. 1. Intetnek azért minden rendek, minek
 előtte el nem jön az Urnak nagy és rettenetes
 nagy napja Ioel. 3. 14. és minek előtte a' decre-
 tom szerint fel nem viradna az a' nap, mellyen
 ritratók is el hozza s' küldi az Ur az fegyverre
 Ezech 14. Vegyétek észetekben magatokat
 Soph. 2. 1. 2. Es terjete meg tellyes szivetek
 szerint az Ur Istenhez bőjtöléssel, sírással és ke-
 sergéssel Ioel. 2. 12. 13. 14. Mihelt a' Ninivébe-
 liel a' Ionás predikálását meg hallák 1. El hit-
 tek hogy a' Ionás Isten képeben szol. 2. Bőjtött
 hirdettének. 3. A' Király és a' nép gyázban öl-
 töztenek. 4. Az Isten s meg szánván őket el
 változtatá a' gonoszt mellyel meg fenyegette
 vala

vila őket. Bűnös ország, halando ember, ta-
 lam az Isten csak negyven napot sem enged ti-
 néktek, mint az Ninivebelieknek, hanem az ti
 kapuitokban tüzet gerjeszt, rabságra, fegyver-
 reküldés a' ti testeiteket az égi madaraknak
 hányattya. Hidgyétek hát az Istennek, bőjtöl-
 lyetek, sirjatok, és térjete meg a' ti gonos' utai-
 tokrol, az Istenis még meg szán titeket, és el for-
 dítja a' gonoszt a' mellyel fenyeget. Ion. 3. 4. 5.
 De itt im ezeket elkerüljed oh bűnös ember!

I. Az Isten fenyeget setne tarts trefának
 mint a' meg bolondult első világbéliek az Noe
 predikállását Teremp. 6. Es az el fajult Sodo-
 mabéliek a' Loth intését és fenyegetését. Te-
 temp. 19.

II. A' mely bűnben mostan élsz arrul
 pedig intést és fenyegetést hallottal az Isten föl-
 gaitul es mostan hallasz en tőlem retteny meg
 Daviddal. 2. Sam. 12. Es tovab' abban ne ma-
 radgy, hanem térj meg és sirasd meg a' Peter-
 rel. Matt. 26. 75. David meg intetven Nathan
 Prophétátul; megrettene es cietének napjait
 sírussal és könyörgéssel tölte el. Psl. 51. Peter-
 retsak egyszer veté a' Christus az ő szemeit,
 mingyárt ki méne és keservesen sira. Matt. 26.
 75. Oh világ fia menyiszter intettek meg tege-
 det! Még sem ismérted meg te magadat.

III. Az Isten intésére meg ne keményítsed
 szivedet mint Pharao. Exod. 5. 2. Es monda Pha-
 rao: Kitevoda az Ur, hogy engedjétek az ő beszedének,
 és el bocsássam az Izraelt? Az Ur is nem ismérted

Izraelt sem borsátom. Es a^o Ierusalembeliek. Mat. 23: 37. Ierusalem Ierusalem ki meg öljöd a^o Prophetákat és meg kövezed azokat kik te hozzád borsáttatnak menyiszer akartam egyben gyűjteni a^o te fiadat, miképpen a^o nyuhazó fiait egyben gyűyiti, az ő barnyas alá és nem akartad.

IV. A^o mely helyen a^o vétkeket tseleketted (mint ez éjjel bátran trombitaltatván és sipoltatván ti magatokat részegeskedetek) addig onnét el ne meny hanem meg sirassad mint Peter. Ha házadban vérekeztél, addig ki ne meny ha házadon kívül, addig bé ne meny házadban mig meg nem siratod és Isten szerint való bánattal azon nem bánkodol; mert atkozot léfzen bémeneteled és kimeneteled. Deur. 28. A^o bűn tégeitől pedig rettentseñ meg. Az Isten jelen volt. Sidok. 4 13. A^o ki előtt nintsen sem mi el rejtve. 2. Az ítélet, meg kel jelenned az ítelő Biro széki előtt és számolt kel adnod. Mat. 12. 36. De mondom nektek, akarmi bivalkodo beszedet Bollyanak az emberek, samat adnak arul az ítelet napján. 2. Cor. 5. 10. Mert minnyajan meg kel minékünk jelennünk, a^o Christus ítelő széki elot, hogy minden ember el vegye jutalmát annak a^o mit a^o ístben tselekedett ahoz képest a^o mit tselekedet vagy jott, vagy gonosst. 3 A^o pokolnak kinnya. Mat. 8. 12. Ez orsbágnak pedig fiait ki vetetnek, a^o kívül való setétségre, holott léssen sirás és fogaknak tsikorgatása. Mivel Istenhez való megterésednek halogatása veszedelmes okai. 1. Mert Isten a^o megterést mindgyárt akarja Solt. 9. 57. 2. Merő

2. Mert rövid életű vagy Iac. 4. 13. 14. Luk. 12. 20. Törj meg azért a^o te Istenedhez.

In ezeket pedig meg tselekedgyed ha idve-
zülni kívánsz: 1. Mihelt a^o hivogato Isten ha-
vát meg hallod, mingyárt engedgy és készen
légy mint Abraham Teremp. 12. 1. mint Samu-
el 1. Sam. 3. 10. Solt. 95. *Ma ha az ő barát meg ha-*
lanagyaok &c.

II. Az Isten szavához való engedelmessé-
get nagyobnak tartás hogy sem minden javaid-
nak elveszést és elhagyását mint Abraham Te-
rerp. 12. 1. 2. Sidok. 11. 8. *Hitnek általa mikor*
hivattatott volna Abraham engede az Istennek hogy el-
menne az helyre, mellyet örök-égul veendő vala, és kö-
mene nem tudván hova menné.

III. A^o mit az Isten tenéked parantsol, ne
kérd okát miért parantsollya, mint Péter Ian.
13. hanem csak engedgy mint Abraham Te-
rerp. 22. 1. 2. mint Maria Luk. 1. 38. *Monda pe-*
díg a^o Mariá: Im hol vagyok az Úrnak szolgáló leánya:
Legyen nekem a^o te bűnszedeserint: Es elment ő tüle
az Úrnak Annyala. Pál. Gal. 1. 15. 16. De mikor
az Istennek tetzet, ki az én Anyámnak méhéül fogva
engemet el választott és az ő kegyelmébül el hívott. &c.

IV. Mivel sokak az igazaknak nyomorúsági
Solt. 34. azért ha az Isten tégedet magad szemé-
lyében, szerelmefidben, és javaidban meg lát-
ogatván mint az Izenteket és Iobot személyé-
ben, szerelmefidben és javaidban meg látogatta
vala: legyen tsendes és békeféséges úró mint Iob.
David Solt. 30. 10. Aaron Levit. 10. 2. 3. 4.

Annakéért tűz jöve ki az U előle meg emészté azokat,
és meg halának az Ur előtt. Es moda Mozes az Aaron-
nak: Ez a mit Bolos az Ur, ezt mondván: A kik enho-
zám közel vadnak azokban benteltetem meg es mind a fo-
kaság előtt meg ditsöisetem. De az Aaron halgatá
OKAI 1. Mert az Isten beretetinek jelle. Sidok.
12. 5 6, 2. Mert javadra vagyon. Solt. 119. 71.
Rom. 8. 28. Tudgyuk pedig hogy azoknak a kik Isten
beretik mindenek javokra vadnak, azoknak kik az ő vé-
gezése berint hivatalosok. Ha tisztedtöl meg fosz-
tatol mint Samuel 1. Sám. 8. 19. Ha országodbol a
magad fiaitól kiüzettetel mint David 2. Sam. 15.
25. mégis békeleséges tőrölgy és azt mond-
gyad az Heli Pappal 1. Sam. 3. Ur öngy cseleked-
gyek a' mint nékitetsik. Daviddal 1. Sam. 15. 25.
Ha tetsem az Urnak viszá rissen engem Ierusalembe?
ha pedig azt mondgya nem kellé sénékem David ama-
legyen meg az ő akaratiya.

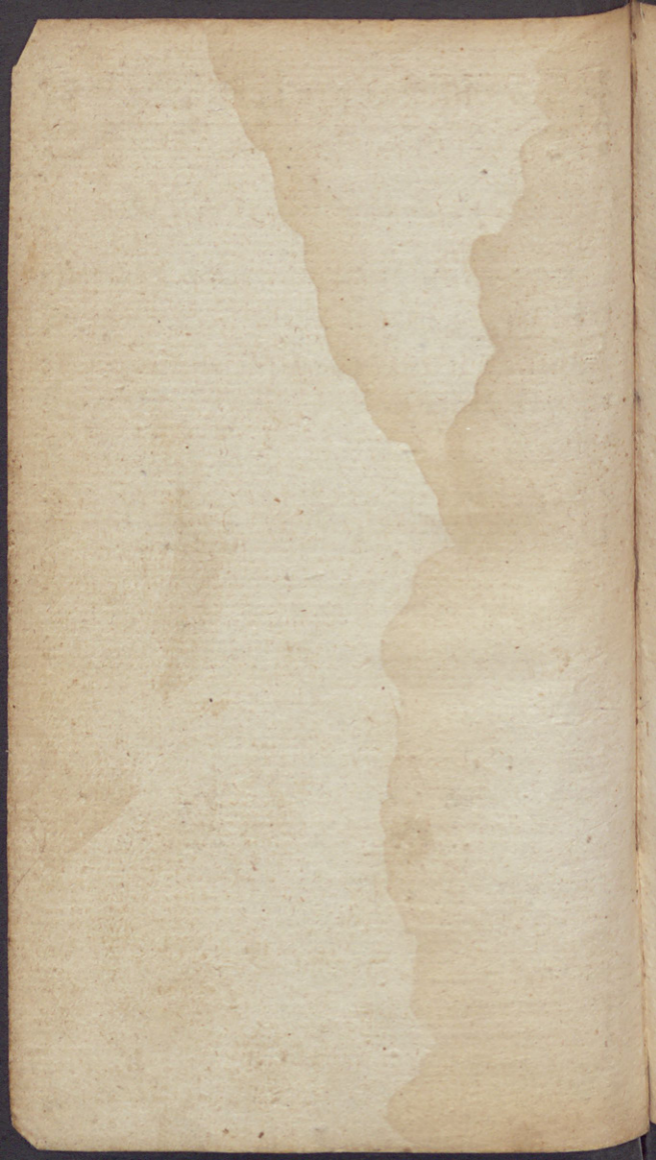
V. Ha a' bünt emberi erőtelenségből meg tse-
lekedted, el ne szakadgy Istentül és kétségben
ne eszel mint Kain és ludas, hanem az teközlo
fiuval terj meg a' te Istenedhez Luk. 15. Es a'
publicanussal kerjed büneid botsánattyát Luk.
18. Istenlegy irgalmas nekem bünifuck. Ugyanis
mellyik bünös előtztarta bé Isten az ő irgal-
magságának ajtaját, az ki azon szive szerint zör-
getett volna?

F. Egyelőtsem olvásuk. 1. Mert a' példák mutó-
gatják az Isten hajlandóságát az irgalmaságra
Moseshez irgalmaságát mutatá 2. Chronik.
33. 12. 13. Mikor on peusz volna nagy erős fogságban, az ő

Urához Istenéhez felhízkodék, és magát igen meg
 alázza az ő atyjainak Istene előtt. Es könyörge neki, és
 megkegyelmeze neki, es meg halgatván köjörgeset meg
 hozza őtet Jeruzsálemben az őorszáგában: Akkor esme-
 re meg hogy az Ur volna az igaz Isten. A' tekozlo
 fluhoz Luk. 15. Mariahoz Luk. 10 39. Peterhez
 Matt. 26. 2. Mert ugyan kötelezte magát a'
 megterő bűnölnek Ezech. 33. 11. Mindgyad ő
 nekik: Elken azt mondgya az Ur Isten: Nem aká-
 rom a' hitetlen halálát, hanem hogy az hitetlen kiterjessz
 az ő marol es ellyen, Terjtek meg terjetekek azért a' ő
 gonosz utastokrul, es miért halnátok meg Izrael háza. 3.
 Ki terjelztvén kezeit hívja az ő kegyelmétéhe-
 ző es (zomjuhozó bűnösöket Esa. 55. 1. M te.
 9. 13. és 11. 28. Miis azért térjünk a' mi Urunk-
 hoz Istenünkhöz tellyes sziból 1. Sam. 7. 3. 4.
 Szeressük egy mált mint igaz Magyarok keres-
 sük kedvet az Istennek hogy könyörül-
 lyön Orizágunkon

A M E N.

I. PREDIKACIO

Egy Erdelyben támadot, és nyolc
 tsad napig magát alunni, és elragat-
 tatotnak lenni hazudo Oláh ellen a' ki
 magához hasonlo Oláhokkal a' mel-
 tofágos RAKOCI GYÖRGY
 Fejedelmet igyekezte elcsábitani &c.
 Debreczenben A. 1660, d. 1. Febr.

Textus Luk. 16. v. 29.

*Vagyon Mofesek es Ppohetajok halgassák
 azokat.*

AZÉ. Lélek a' Lázár es a' Gazdag historiájá-
 ban ajánlya és javallya a' Törvény és
 Prophetak meltofágat. Es az Abraham-
 nak a' Gazdaggal valo őízve beszéllésekben
 meg tanit hogy valaki a' pokolbéli gyötrelme
 és örökké valo kint el akarja távozni, annak
 nem a' szellel magattjárni és imitt s' amott meg
 jelenni hazudo leikeket kel tanátsolni és azok-
 tul értekezni, hanem az Isten igéjét kel halgat-
 ni. Esa. 8. 20. *A' törvényt és tanubizony ágot tana-
 szollyátok; Valaké nem szolind annak beszéde szer-
 tésén leszen annak világossága. Col. 3. 16, A' Chr-*
stusna

I. PREDIKACIÓ

nak beſede lakozzék ti bennetek hőſeggel minden
 ſeſéggel tanítván és intvén egy máſt ti magatok kö-
 re Pſalmusokkal dicséretekkel, és lelki enekekkel, nagy
 kedvelénekelvén a ti ſíveitekben az Uramnak, és meg tar-
 tani. Iac. 1. 22. Legvitek pedig valóban megtartói az
 ögének, mely meg tarthattya a' ti lelkeiteket, és ne lé-
 gyekek csak halgatói hogy meg tsalljaitok magatok. I.
 Matt. 7. 21. Nem minden a' ki azt mondgya nekem
 Uram Uram megyén bé a' mennyeeknek orſágában
 hanem a' ki tſelekeſti az én mennyei Atyámnak akarato-
 ſyát, és életét az ſerént rendeli. Deut 4. 2. Ez igé-
 hetz mellyet én parantsolok ti néktek, mellyekre én tanít-
 talak, ſemmit ne tegyetek, ſemmit ſe ne gyeretek el abból,
 hogy meg őrizzétek a' ti Uratoknak Iſtenteinek parantsó-
 latát, mellyeket én parantsolok ti néktek. De mivel
 az iſtenteleeknek olyan gondolkodások va-
 gyon, mellyet ha meg intetnek ſzemtelen-
 képpen elő hoznak és így veſkednek a' po-
 kolbéli gyötrelom felől, ha valaki viuzſza jön
 pokolból és meg jelentene mint vagyon ott a'
 dolog, kellene irtozni és fellni az embernek:
 De ſenki meg nem jött: Azert &c. Az ilyen
 gondolkodásokat az Evangelista által az Iſten
 meg cſafol és azert iratta le ezt az ſzent hiſto-
 riát a' Lazar és Gazdag felől, hogy meg mutaf-
 ſa az előknek nem a' meg holtaktól kel tanult
 és tudakozni, mint a' Gazdag kívánnya vala
 Abrahámtól, hogy a' Lazar vagy a' meg holt-
 tak kozzúl valamellyet botsáſſon az ő atyáſtál-
 hoz, had kerülhelsek el azt a' nagy gyötrel-
 met melyben ő vagyon, hanem a' mint meg ſe-
 kel

lel az Abraham. Vagyon Mosefiek és Prophéták &c.

SUMMA. Az holot Isten az ő sz. akarattyaát ki jelentette Moses és a^o Prophéták által, mely kinek kinek életének regulája: nem kel várni hogy a^o meghojak jőjjenek az előkhöz tanítani és inteni.

Reszei { 1. Vágyon az életnek regulája és idvességnek utja: *Vagyon Mosefiek*
 { 2. Az intés e^o regulának el követése: *Halgassák azokat.*

MAGYARAZATYA.

I. K. Mit kel érteni a^o Mosefen és Prophétákon.

F. A^o Moses és Prophéták irását és könyveit. Mat 8. 4. és 23. 2. Mondván: *Az a^o Moses sékében ülnek az irástudok, az Phariseusok.* Ion. 1. 17. Luk. 24. 27. 44 kiknek Prophétálások nem embernek akarattyaából származtanak, hanem szent lélektől inditván szoltanak. 2. Pet. 1. 20

II. K. Milyen Mosest és Prophétákat halgatni.

F. I. A^o Moses és a^o Prophéták által ki adatot írásra figyelmezni annak engedni, mivel az szent irás nem nema regula es Biro, mert a^o menyiszor olvassuk az szent irásban le tött szép tudományokat, annyiszor halljuk hogv az minékünk bol, mint ha az Isten bent emberi thalgnok, kik által irattatot, és magát az litent

I. Thef. 2. 13. *Annakokáért misis hálakat adunk az Istennek szüntelen, hogy az Isten jelöl való beszédet, mel-*

lyet hallottatok mitulunk bevévén fogadjatok azt nem
 úgy mint embereknek beszédet, hanem mint Istennek be-
 szédet, (miképpen hogy bizony az) ki tselekedéik is
 bennetek kik hisztek. 2. Az Ur Isten intésinek és
 Bórgál sínak engedni. Solt. 95. 7. Ela. 55. 3.
 3. Hittel venni az Isten beszédet és az Isten-
 ben hinni lan. 8. 47. nem halgatni pedig * Mo-
 ses és Prophét. k irásit annyit térszen mint meg-
 vetni. Zach. 7. 13. Mt. 10. 14.

K. Mit akar mind ezekkel ki jelenteni az I.
 Lélek *Vagyon Mosef és Prophetajok halgassak azo-
 kat?*

F. Mind azoknak elmékedéseknek haszon-
 talanságát meg mutatya, * kik a^o meg holtak-
 tul kérdenek tanácsot, mint Saul. 1. Sam. 28. 15.
 és az ilyen lelki vakokat igazgattya a^o Mozes
 és a^o Propheták irásinak olvasása, és vizsgálata
 és tanulására. Deut. 30. 12. Ela. 8. 20.

II. Felserkenti az embereket hogy ne vét-
 kezzenek oly szin alatt, mint ha az Isten őket
 soha meg nem büntetne ez életben sokáig
 várva őket. Rom. 2. 4. *Avagy Istennek kegyel-
 mességének és bekefésés türésének, és menyvedésének
 gazdagságát meg viáode? Nem tudod hogy az Isten-
 nek kegyelmessége meg térsre indit, hanem jöv-
 dőben meg bünteti kik nem engednek az Ő I.
 igéjének mint az első világot meg bünteté
 Terem. 6. Sodomát. 2. Pet. 2. 6. Jerusalemet
 Luk. 19. 42.*

III. Meg tsáfollja a^o hamis jelenéseket. 10
 Mindön a^o megromlott ember a^o meg holtakul
 cudo

tudakozik és kérdekedik, nagy szorgalmatos-
sággal, mely szorgalmatos tudakozás az ördög
fugallásából vagon, az Istentől pedig erősen
meg vagon tiltván. Eia. 8. 19. 20. 2. Midőn
nem a' meg holtaktul tudakozik ugyan az em-
ber, hanem az örgőnek jelenetül inditván
tanátsollyák azokat a' kik Purgatoriumból ki-
jötteknek mondgyák magokat mint ha purgá-
torium volna és onnét jönének ki &c.

iv. Lavallya es commendallya az Egyházi
szolgálatot. hogy a' Moyseshez és Prophéták-
hoz mennyünk kik az szent Lélek indit sából
az Istennek akarattját ki jelentettek. 2. Pet. 1.
20. hogy tökéletes legyen az Isten embere.
2. Tim 3. 16. 17.

TANUSAG.

Valaki a' pokolbeli gyötrelmet el akarja tá-
voztatni annak nem a' meg holtakra leltaná-
tsolni, jövendő mondo ördögösöknek s' ál-
lom látoknak hinni, hanem az szent irást olvas-
ni, halgatni, tanulni, és életét az szerentren-
delni.

Abrahám nem a' meg holtakra igazis-
 hogy a' Gazdag Atyafiái azokat halgallák, ha-
 nem az Moyses és Prophéták irásira. Deut. 13. 3.
Ne engedgy e' fele. jövendő mondanak, vagy álom lát-
 nak beszédnek. mert a' ti Uratok Istenek kéért titeket;
 hogy meg tudgya ha szerotitek a' ti Uratokat Istenetek.
 helyes szívetekből és helyes lelketekből. és 18. 10. 11.
 12. Eia. 8. 19. 20. Ier. 25. 24. Ezech. 26. 21.
 Luk. 24. 37. 44. Tselek. 24. 14. és 26. 22. 2. Tim 3.
 16. 17.

O K A I.

I. Mert az szent irás olvasását, vizsgálását, tanulását és halgatását mindeneknek parancsoltja az Isten. Ian. 1. 8. es 5. 39. 1. Tim. 4. 13. 2 Petr. 1. 19. 20. Cöl. 3. 16. De az ördöngösöktől való tenáts kérdést tiltja. Deut. 13. 3. és 18. 10. 11. 12. *Ne találtafiok te kezited a' ki az ofiat vagy leanyat által vitetne a' tűzön, a' vagy jóvendő mondo, vagy nap válogato, vagy madár szobol jóvendőlo, vagy varaslo. Se bújos bájos, se ördöngösök. tul u' la' zozo, se jegy magyarázo, se halotaktul u' lakozzo. Mert utállyá az Ur valaki ezeket miveli és ez illyen u' álarofiságokért úzi ki a' pogányokat a te Urad Istened te előled.*

II. Mert oly tellyes tökéletes az szent irás hogy mind azokat be foglallyá, mellyek a' mi idvességünkre szükségesek. Solt. 19. 8. *Az Urnak törvénye tökéletes, meg eleveníti a' lelkeket: Az Urnak igaz tanubizonyosság tetele böltséget adta kisedeknek Rom. 15. 4. 2. Tim. 3. 16. 17. 16. 17. Az ő irás az Isten testamentoma, a' melyhez hozzá adni és abból el venni nem szabados Deut. 4. 2. Sidok. 10. 15. 16. 17. Tick. 22. 18. 19.*

III. Mert a' Christus és az Apostolok nem az ördöngösöktől és pokolbul ki jött lelkektől ki jelentetet dolgokat hirdettek, tanítottak, hanem Mozes és a' Propheták iráfit. Luk. 24. 44. *Es monda néktek: Ezek a' beszédek mellyeket írtam néktek, mikor még veletek volnek, hogy bukség be tellyesedni mind azoknak, mellyek meg irattattak*

Mosis törvényében a' Práphetaknal és a' Soltárookban em
felölem. Tselek. 26. 22.

IV. Mert az Isten azokata' kik az ördöngö-
söket tanátsollják meg büntetni és az ő nép-
közzül ki irtani meg parantsolta Deut. 13. 5.
De a' kik az szent irást halgattyák és meg tar-
tyák boldogoknak prédikállya.

H A S Z N A I.

HA az szent irást kel olvasni, halgatni &c.

1. Nem veszedelmes, káros és kárhozáros,
hanem hasznos és idvesség az szent irást ta-
nulni, olvasni és halgatni: hogy hasznos és id-
vesség legyen megtetzik: 1. Mert Isten
commendállya Jan. 5: 39. 2. Mert a' kik ol-
vasák, halgattyák és abban gyönyörködnek
boldogoknak mondgya Deut. II. 18. 19. Solt,
1. 2. 3. Mert a' Prophéták és Apostolok nem ti-
lalmazzák. 4. Mert az irás olvasásának és tanulá-
sának gyümöltse edesseges Solt. 19. 7. és 119. 9.

II. Nem homályos hanem világos az szent
írás. Deut. 30. 11. 12. Mert e' parantsolat a' mellyet
parantsolok én ma tenéked, nem tiokoltatot elte tuled sem
tá voly nintsen Nem mennyekben vagyen, hogy ezt mos-
danád: Kísoda h'ig felmi éveltünk a' mennyekben,
hogy alá hozná azt minékünk, és a' mi minket meg tanita-
na, hogy bétellyesítsük azt? Solt. 119. 105. 130 Fe d
6. 13. 2. Petr. 1. 19. És vagyon igen erős bi-
zonságunk ennékülis, a' Prophétáknak beizé-
dek, mellyet hogy követtek mint felettségben
a' támpást, ioi mivelitek, míg a' nap még világos-
odik és az hajnal tsilng fel támad a' nizziv nek

ben. De kinek világos az irás? 1. A' ki magát abban gyakorollya Deut. 6. 6. 7. *Es ez igék mellyeket e' mai napon parantsolok tenéked legyenek szivedben. Es gyakorollyad azokat a' te gyermekid előtt, és szolyezekul mikoron a' te házadban ülsz. vagy mikor uton jársz, és mikor ágyadban lefekszel, és mikor fel kelsz*

2. Az Isten leikétül meg világosított embernek. 1. Cor. 2. 14. 15. 16.

III. Egesz estellyes az szent irás és mind azokat bé foglalillya valamellyek a' mi idvességünkre szükségesek. 2. Tim 3. 16. 17.

IV. Nem a' Pápa és Concilium az szent irásnak és abban le tött dolgoknak itélő bírása, hanem az szent irásban szollo szent Lelek 2. Pet. 3. 2. 1. Mert ha Abrahám Papista volt volna nem azt mondotta volna Mosest és a' Prophétákat halgassátok, hanem a' Pápát és Conciliumot. 2. A' Christus és az Apostolok is nem az szent irásra mutogattak volna az ő disputatiojokban Ioh. 12. 48. *A ki megvet engemet es nem veszi az en beszédemet, vagyon ki karboztassa azt. A' beszéd mellyt en szoltam, az iteli meg azt az utolsó napon* Matt 22. Tselek. 22. és 26. Hanem a' Pápa és a' Conciliumra &c.

V. Nintsen olyan hely, az honnet vagy vén ember kepeben avagy iffiu legeny formájában valakik tőne hogy azokat kellene tanátsolnunk; mert Abrahám nem az Pokolbul és Purgatoriumbul ki lött lelkekre, vénekee és iffiakra igazit, hanem a' Moses és a' Prophéták irásai-

külömbezettetésnek ajándékát az hiveknek, mely avagy rend kívüli való. 1. Cor. 12. 10. és 14. 26. Terempt. 41. avagy rend szerinti való. 1. Cor. 2. 12. 3. Mert azért allította elő az Tanitokat Eph. 4. 11. hogy vigyázzanak a' nyajra Sidok. 13. 17. A' Farkasok ellen.

11. Nem kel hinnünk mind azoknak kik az Isten nevében szolnak. 1. Mert cleүүл fogván sok hamis Propheták és tsabitok támattak, kik az Ur nevében szolottak holott az Isten nem küldötte őket. Jerem. 28. 15. 16. Es monda Jeremias Prophetá Hananias Prophetának: Hald meg Hanania, nem küldött tegedet az Ur, és te hazugsággal biztatod e' népet. Azért így szól az Ur: Imé en ki küldelek tegedet e' földnek színerül: ez esztendőben meghal, mert az Ur ellen való szó szollal. És 29. 31. 32. és támadnak Mat. 24. 24. Mert hamis Christusok és hamis Propheták támadnak és nagy jeleket és csudákat tesznek, úgy annyira hogy el hitessék ha lehetne a' választottak is. 2. Pet. 2. 1. Voliak pedig hamis Propheták is a' közt: Míkeppen ti köztetek is lesznek hamis Doctörök kik be hoznak veszedelmestevélyeseket, az Ur is a' ki őket megváltta megtagadván kik ő magoknak hitelenséggel való veszedelmestevélyeseket. 2. Mert senki az Ur nevében való szolónak mentolagati nem veheti magának ha az Istenül nem hívta a' ik Sidok 5. 5. Azonke pen a Christus is nem tulajdonítja magának a' hitet, eség t hogy nap Fejedelem lenne, hanem az a ki ez a monda tala neki: Erisim vagy te en ma szolalek teged. Tsel. 13. 2. Mílyron azért azok szolgálnának az Urnak es szenyvedel-

nek magokat, monda az szent Lélek: Válaszszátok el nékem a' Barnabást és a' Saúlust a' munkára melyre én ököz hittam.

III. A' kik meg hálnak holtok után mint az tudatlanok velük szellel nem járnak testben és lélekben meg sem jelennek. 1. Mert mind azok a' kik meg hálnak vagy igazak vagy hamiss k. Ha igazak lelkek menyországban mégyen. Luk. 22. 43. 46 Luk. 16. 22. A' Lelkek kik nem az ördögnek hanem az Istennek hatalmában vadnak le nem jönnek féllal nem járnak és meg nem jelennek míg az utolsó trombitára a' testel nem egyesülnek. Matt. 25. 1. Thef. 4.

Ellen veles. Az Új Testamentomban sok lelkek tértenek meg a' testben Matt. 9. és 27. Luk. 7. Jan. 11.

F. Azok a' lelkek nem pokolbul, purgatoriumbul és lymbusbul tértenek meg, hanem rend kívül Istentől, mely tartozot akkori időre és immár meg fűnt, 2. Az Anyaszgnt egyház szedegyetendő levén az Evangeliomi tudományak meg kellett erősíteni. 3. A' mi fel támadásunk felőlis bizonyosra kellett rétetetnünk

4. Azok hogy álmok és látásokkal beszélvén Fejedelmek s' urak környül hízelkettek volnt és pénzert valamely ország ellen jövendöltek volna nem olvassuk. Hi hamiss k. hitetienek, pokolban mennek és onget ki nem jöhetnek, mint az Abrahám Luk. 16. jelenti. Már a' a' lelkek nyolczad nap altholot volt? Pokolban, Menyországban. Menyországbolle nem jöte

jött a' testben hogy hízudoz és ökröket lop
 Pokolbol ki nem jó, mivel rajta az Isten haragja
 Ian 3. 36.

iv. Purgatoriumbol tért meg? Ugytanc
 ugyan Bellar. lib. 2. de purgat. cáp. 8. hogy a'
 lelkek Purgatoriumbol ki szabadulnak De
 szent irásbol meg nem probá hatya hogy vol-
 na Purgatorium.

v. Almodban láttad mind ezeket? F. i. Az
 álom és látás a' mely Isteni megtetzik. 1. A'
 jelekbül, 2. Betelleyesedéscrül. Ier. 28. 8. 9. A'
 Prophetakkik én előttem, és te előtted eleitül fogva voltak
 prophetiltanak nagyfaldék ellen, és nagy országok ellen,
 a' hadfelöl és a' háboruság felöl, és a' dög haláljelöl. A'
 mely Prophetajövendölt a' békség felöl, mikoron be tel-
 lyesedik a' Prophétának beszéde, akkoron meg esmérítek
 a' Prophetat hogy ha az U' küldötte azt valóban. Mi-
 n-mü Istenes álmodozási és látási voltak Ia-
 kobnak Gen. 28. 11. 12. Iosephnek. Gen. 37. 5.
 9. 10. 11. Vagyon ördögi sugallás és tészvet-
 ségis az Isten törvénye ellen Levit. 19. 26. Deut.
 18. 11. Esa. 44. 20. De nem az Isten engedelm-
 enekül, mivel meg engedí Isten 1. Az hi-
 veknek meg probátatálokra Deut. 13. 1. 2.
 2. Az hitetieneknek büntetésekre 2. Thef. 2.
 11. 2. Reg 22. 23.

iii. Vagyon olyan alomis mellyel az álmo-
 dozo a' dolgot úgy fogja az elmeben, mint ha
 ugyan meg volna, izomban, ha fel serken sem-
 mit nints, Mint a' ki jól lakik almában, de ha fel
 serken üres az hája. Esa. 29. 7. 8. Es olyan lések

mint az éjjeli látásnak álma a pogányoknak sokasága
 mellyek hadakoznak Az Arie ellen, és mindenek kik az
 ellen vitézkednek, a kik erősségeket isinatnak az ellen
 és megborítottak az. Es olyan leszen, mint a mely ébe-
 ző ember álmodozik, és álmban eszik, és mikor fel serken
 ugyan üres a hasa, és miképpen álmodozik a somjubo-
 zó, ki álmban iszik, fel serken és imé ugyan somju és
 kívánnya az itat, ugy leszen mind azoknak a pogányok-
 nak sokaságok, a mellyek vitézkednek a Sion hegye ellen

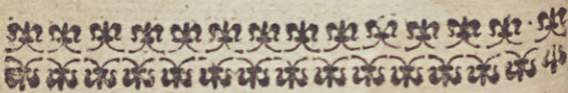
VI. El ragattattál es úgy láttad mivel litten meg
 igitte loel által, loel- 2. 28. Es ez van leszen ez
 hogy ki ontom az én lelkemet minden emberre, és prophe-
 talnak a' isfaiok és a' isveniek álmokat látnak. Es a'
 isiffu népetek látásokat látnak.

F. 1. Nem szol loel az Enthusiástak és tsalárd
 Oláhok álmodozásról és látásról, hanem per
 allusionem ad V. T. simnia et visiones az Uj T. vilá-
 gos ismeretéről hogy az Uj T. hivek beszélnek
 az Istennek nagyságos dolgait és az menyei
 titkoknak jelenéit veszik a' szent Lélek által
 Numer. 12. 6. Mely béis tellyesedék Pünköszt
 napján. Tselek. 2. 1. 2. 3. 4.

II. Vétkeznek a' kik az hitető tsalárd Oláh-
 nak hittének és hisznek, tsalárd és álnok látór-
 nak szavait írják és irattják, Varasónként és Fa-
 munként folytattják. Ijazoknak a' kik nem az
 Istennek hanem az varásoknak és hitetőknek
 hisznek. Deut. 13. és 18. Esa. 8. 19. 20. Az nyo-
 moruságnak ide en, nem az igaz Istenhez ha-
 nem az Hekrombéli Istenhez folyamodnak.
 2. Király. 1. 2. Fogágra vitetik e' nemzetseg
 mivel

mivel nintsen böltsősége. Esa. 5. 13. El vesz.
 Hof. 4. 6 7. Nagyob bertsületi vagyon az őrdöngősnek mint a' Christus szolgájának eskö-
 veteinek, kik az Istennek igéjét erejében pre-
 dikállják.

111. Ne kérgyetek tanátsot az őrdöngősök-
 tül, hanem ha a' pokolbeli gyötrelmet elakarjátok távoztatni a' Mosest és Prophétákat hálga-
 sátok Esa. 8. 20. 2. Hálgasátok a' Mosest és a'
 Prophétákat. Luk. 16. 29. Figyelmezzetek a'
 törvényre és annak tanítására Esa. 8. 20. ker-
 gyetek tanátsot az Úrtól a' Iosaphattal Király
 22. 8. hogy kegyelmes válaft tegyen AMEN.

II. PREDIKACIO

I. Sam. 23. 7. 16. 17. 18. 19.

Felette nagy keserűségben vagyok, mivel
 hogy az Philisteusok haddal jöttek en velem
 és az Isten el távozott en tölem és nem felel
 meg immár ennekem sem Prophetak által, sem
 alam latas által, Annákokaert szolitottalak
 vegezet, hogy megmondgy ad ennekem, mit kel-
 lyen cselebednem. v 16. Es monda az Samuel
 hallyon s miert kerdesz engemet, ha az Vr ed

javozott te tölled, es az te ellenségeddel va-
gyon? v. 17. Es az szerezte es elekedett velle
az Ur az mint en altalam megmondotta vala
es elszakasztá az Ur az Orszagot, es adta
ézt a' te tarsodnak Davidnak. Utc.

Az mint hogy az Isten az ő nevében pro-
phetais, házában hűségesen szolgáló
Prophetákat, és azok által az ő száját ta-
nácsolo, s' megkérő Királyokat, es népet
megáldott, és nekik kegyelmesen megfelele-
lom által, látás által, és szemtől szemben való
beizéllés által Numer. cap. 12 §. 6. Akkor le száll-
ta az Ur felhőnek oszlopjába és megállá az Sátorokajtáji-
nál, és mikor szólította volna Áaront, és Mariát, ki me-
nének mindketten. §. 6. Kiknek mondá, Halljátok meg
mostan az én beszédemet: Ha valaki az Urnak Prophe-
tája leendő is köztetek, én meg jelenem annak látásban,
vagy álomban szólak azzal. Sokaknak felmagas-
taltatásokat Gen. 37. 7. 8. Sokaknak jó sze-
rentséjeket, ellenségeken való diadalmakat:
Mint Abrahamnak, Gedeonnak, Sokaknak követ-
kezendő veszedelmeket, ki jelentette. Matth.
2. Iosephnek és Marianak: Így az ő tölle nem kül-
detet hamis Prophetákat, és azoknak taná-
csolait meg büntette, s' büntetetlen nem hagy-
ta lerem. 23. 26. és 28. 19. és 29. 9. &c. Pel-
da Achab. Sedechias, és az Saul Király, ki az ő
szorongatásában, nem az Isten száját hanem
Samuel képében, az Ördögöt tanácsolija vala.

és attul kerde tanátsot, az Istennek ki adott parantsolattya ellen. Deut. 18. 10. 11. 12. Neta-
 daltassék te közötted az ki az ő fiat vagy Leányát által-
 vitetné az tűzön, a vagy jövendő mando, vagy nap való-
 gáto, vagy madár szállásbol jövendőlo, vagy varáslo. Se-
 bu jos bajos, se ördögösökül tudakozó, se jegy magyará-
 zó se halottakul tudakozó. Mert utállya az Ur valaki
 ezeket miveli, é ez ilyen utálatosságokéri üzi ki az Po-
 gányokat az te Urad Istened te előled.

R E S Z E I.

I. Saulnak szavai az ördöghöz: Nagy gyöttré-
 desem vagyok 7. 15.

II. Az ördög szavai Saúhoz. v. 16.

Az első Részében két dolgok vadnak.
 I. Azok az dolgok a' mellyek Saúit indították
 arra, hogy az ördögöt tanácsollya, tudniillik
 az ő nagy keserúsége és gyöttrődése. Első volt
 az Philisteusoknak ellene való hadakozások.
 Második volt az Istennek tőle való el távozása.
 Harmadik az Istennek sem Propheták, sem
 álmom által való meg nem felelése.

II. Vagyon az ördög hivatallya, és annak
 tanácslása. Azért hittalak tégedet, meg jelentsed mit
 kellyen nékem cselekednem.

Az második Részében két dolog vagyoni.
 I. Meg feddi az ördög Saúit hogy ötet taná-
 csollya v. 16.

II. Meg jelenti Saulnak az Országnak tőle
 való el verettségét okával együtt v. 17. 18.

MAGYARAZATTYA.

K. Micsoda szorongattatása gyöttrődése volt
 és ke-

és kecsértsége az Saul Királynak?

F. Kivül és belől való szorongatása volt az Saulnak. Kivül volt az Philisteusoknak ellenvaló támadások, és nagy haddal rajok való menetek: Belől való volt az gonosz lelki esméret, az mely mardost, és gyöttrötte mind a^o Kaint, Achitophelt, és az Iudást. Az Ország népének szive tölte el idegenedet; mert az kinek Isten jó akarója annak minden jó akarója Proverb. 16. 7. Mikor jóakarattal vagy az Ur valakinek utához, még az ő ellenségetis jó akarójává tési. A^o kinek pedig ellensége annak mindenek ellensége.

K. Az Endorbéli ördögös aszszony ugyan az meg holt és Rámában eltemettetett Samuel támasztotta fel?

F. Az ördögök a^o meg holtakát fel nem támaszthatják. A^o Pythonissais, nem Samuel támasztotta fel a^o mint nemeltyek támasztják, a^o vagy tanították és értettek feiőle.

I. Mert az Isten az ő lelkét el vörte volt már akkor Saultul, és meg nem felelt 7. 6. Nem melköztatta tehát Isten őtet arra hogy rendkívűl meg engedte volna az Samuelt hozzá menni, és az Philisteusokkal való hadakozásnak ki menetelét ki jelenteni.

II. Mert az hiveknek kik az Urban halnak meg lelkek az Isten kezében vagy. Psal. 31. 6. A^o te kezében ajánlom az en lelkemet mert meg valótál engemet Uram, igazságnak Istene. Luk. 16. 22. és 27. 46. Lön pedig hogy meg balna

és koldus és vitetnek az Angyaloktól az Abrahámnak kebeleiben. Apoc 14. 13. Boldogok lesznek azután a halottak, kik az Úrban halnak meg. Ugy nagyon bizonyára az lelek mondója, mert meg nyugosznak az éjszadságoktól, és az ő tselekedetüknek jutalma követi őket: Nincsen tehát az igaznak lelke az Sátán hatalmában, mert Isten kezében és hatalmában vagyon.

III. Mert az Saul és a Pythonissá az Isten parantsolatya ellen tselekedtek hogy az meg holtaktul tudokoztanak. Deut. 18. 10. 11. 12. Esa. 8. 19. Hogy pedig az mondgyak tselekedtek tudokoztatok a' nezeket, és az jövőendő mondoktól, kik süttogva szólnak ti ne engedjétek. Mert avag nem az ő Isteneül kerde minden nemzetseg tanácsot? Avagy az élők felől, az holtaktul kelle tudokozni? Az mit tehát az szent Lelek Mofes által meg tiltott, azt Saulnak meg nem engedte, és ha az igaz Samuel lőt volna felette igen meg dorgálta volna Sault, hogy az Isten parantsolatya ellen ejjel rettegető ördögtül kér segetseget. Deut. 18. Mely parancsolatot élteben eleiben adot volt Saulnak.

II. Ha az igaz Samuel lőt volna, meg nem engedte volna Saulnak hogy imádgya, és terd hajtással való tiszteléseget tegyen nékie; A' ki élteben tanította hogy az Istent kell imádni és tisztelni. Deut. 4. és 6. 1. Sam. 7. 3. 4. mint Apoc 19. 9. 10. nem engedte meg az Angyal láncsnak hogy őtet imádgya. Az ördög pedig mivel az Isten dicsőségének ellensege azt az tisztel-

seget örömeit magának arrogancia; mellyet az Saul Királynak buzgóságossan Istennek kelvő latenni. Matt. 4. Ian. 4. 24.

V. Mert az igaz Samuel ki immár Abraham-mal Isákkal &c. az Dicsőségben volt, nem mondotta volna Saulnak: *Holnap en velem lesz*. 1. Sam. 28. 19. Azert az Samuel lelke nem látatot sem meg nem jelen. A' Pythoniss is. a' Samuelt sem lelkere sem szemellyere nézve elő nem hozta s' fel nem támasztotta.

K. Ha az Samuel nem volt hát mi lehetett és ki volt?

F. Mivel a' Pythonissának szövetsége volt az ördöggel, hogy valamennyiszert ötet és az ő segítségét kívánja neki segitseggel legyen. Az mely szövetség szerent kész volt az Sátán meg felelni, és tetetven magát szót adoz, mely Saulnak úgy tetzet, mint ha Samuel volna és az ő szavát hallaná.

TANUSÁG.

Nem minden törődés, szorongatás, és keserűség idveffeges.

Saul mely igen gyöttrődik kesereg, &c. Gen. 4. 13. Kain erzi az Istennek haragját a' bűnért. Saul ugyan megvállya bűneit. 1. Sam. 24. 18. 19. *Esauf se serveffen sir*. Gen. 27. 38. Heb. 12. 17. *Mert jól tudgyátok ő annak intannais, mikor az áldást visszaakarna nyerni örökség szerent; megvetetett volt, mert nem talált poenitentiara való helyet, jól lehet nagy könyhullatásokkal kereste volna az áldást.*

Judas bánkodik és cselekedetit nem javallya:

Matt. 27. 2. 5. De mind ezeknek is bankodási s' firási nem voltak idveffegések.

Okai. I. Mert nem firattják meg a' bűnt mellyel Istent meg bántották, hanem a' büntetést, avagy a' bűnt, a' büntetésért. Gen. 4. 13. Kain. Exod. 8. 27. *Pharaho.* I. Regum 21. 27. 29. *Achab.* Sokak a' kiket az hoher kezében adnak firnak és gyötrődnek nem a' bűnön hanem a' büntetésen, mert szegyenlik, bántódnak: de az a' bántat csak világ szerent való. 2. Cor 7. 10. *Oderunt peccare mali-ermidine penit*

II. Mert nem járulnak az Istenhez hogy fiú és leányi bizodalommal bűnök bocsánytatását kérnék Istentől; hanem Istentől el szakadván ketségben esnek. I. Sam. 31. 4. Matt. 27. 3. 4. 5.

III. Mert nem utállják meg a' bűnt, hanem ha a' büntetés rolok el veterik, avagy meg enyhitterik, az elebbi gonofságra visszátérnek mint a' disznó a' fertőre 2. Pet. 2. 22. mint Esau és *Pharaho.* Terem. 27. Kijövet. 9.

H A S Z N A I

I. Még az hitetlenekben is nagyon törődés.

II. De az nem üdvességes mint az Tanúság okai meg mutatták.

K. A' meg vettek juthatnaké hát a' megterésnek gradusira?

F. Mások a' megterésre való gradusok, mellyel készittetik, és disponáltatik az bűnös ember: Mások a' megterésnek gradusi, mellyekkel az megterés meg lézen, és a' mellyek

ben tulajdonképpen áll az igaz meg térés.

I. *A' meg térést meg előző gradusok nevezek.* I. *Pecati cognitio.* Mind az eredet és cselekedet szerént való bűnöknek, mind az idő szerént és örökké való büntetéseknek, az törvényből való meg esmérése. Rom. 3. 20. és 4. 15. és 7. 7. Luk. 15. 18. 2. Sam. 12.

II. *Sensus ira DEI:* Az Isten haragjának, és az méltán meg érdemelhető kárhozatnak érzése, mely gerjedés nevenedik az szívben, az bűnök és az büntetésnek esmérési által Act. 2. 37. Rom. 8. 15. Luk. 15. 14. 15. 16.

III. *Pœnitentia:* Az Pœnitentia tartás, mely a' meg cselekedet bűnön való törődés, és azoknak nem javallása Act. 2. 37. Matt. 27. 3. Lucæ. 15. 17.

IV. *Cognitio Christi:* Az közben járó Christusnak esmérési nem csak az Evangeliumnak külső predikállása által, hanem az szent Lélek, meg világosítása által, némellyekben tudniillik az idő szerént valokban. Ezek fel találtatnak az meg vettetett emberekben is az ő rendek és módgyok szerént.

I. Az bűnök esmérési, mint *Saulban* 1. Sam. 24. 18. 19. *Matt.* 27. 3. 4. 5. *Judasban* Exod. 9. 27.

II. Az Isten haragjának érzése Gen. 4. 13. Reg. 21. 24. 27.

III. Az bűnön való törődés *Matt.* 27. 3. 4. 5. és *Heb.* 12. 16. 17. Sőt az Istenis igaznak esmérési *Num.* 23. 14. a' hitetlenek mint *Balam*

iv. Az Istenkegyelmének esmereti az Christusban az Evangéliumból az szent Lélek világoztatása által Heb. 6. 4. 5. és 10: 26. Luk. 8. 13. 14.

ii. *A' meg térésnek gradusi.*

i. Az igaz hit *Fides* avagy a' Christusnak bizodalommal való megfogása, és elvétele, mellyel a' Christust és az ő jóteteményét, mellyet az Evangéliumban igért és ajánlott, az hivek az szent Léleknek belső elhíttetése által magokra szabnak, és tellyes szívből abban megnyugosznak Ioan. 1. 12. 13. 1. Cor. 2. 12.

iii. *Dolor secundum Deum:* Az Isten szerent való bánat, mely hitből vagy on és nem mondatik világ szerent való bánatnak, mert származik nem annyira az büntetésen, mint bűnön való törődésen, mellyel az Isten, mint az Christusban kegyelmes Atya meg bántatott, Luc. 7. 38 és 22. 62. Luc. 15. 18. 21.

iiii. Az poenitentia tartás *Relapscentia:* mellyet szercz az Isten szerent való bánat 2 Corin. 7. 9. 10. Az kiszánnya bánnya hogy az Isten bűneivel meg bántotta.

{ 1. El változtatja sándekát Luc. 15. 18.

{ 2. Meg oltalmazza magát az büntül

Az olyan { 3. Gyűlöli az bünt.

ember { 4. Minden jonak végben vitelére kö

{ teletezi magát. Ela-1. 16. Eph. 4. 23. 24.

{ Luc. 19.

iv. Az ujjannan való szűrletés, avagy meg szentseltes Regeneratio: mely követi az hitet, és

meg

megterest, mellyel az meg igazult ember természetit meg ujittatik, és az bűnnek fertelmességéül az liten lépének tisztaságára változik Eph. 4. 13. 24. Mely meg ujulás az egész embere 1. Tessal. 5. 23. Ezek tulajdoni az hivenek, nem az meg vettetteknek.

1. Az hitet nem veszik az hitetlenek, mert az hit nem mindeneke 2. Tessal. 3. 2. Tit. 1. 1. Matt. 13. 11.

11. Nincsen Isten szerént való bánat bennük, mert az Isten szerént való bánat hitből vagon, az hitetleneknek pedig bánattyok világ szerént való bánat. 2. Corinth. 7. 9. 10.

111. Nem ajándékoztatnak meg, meg téréssel, mely az litteniek Izraelec A. T. 5. 31. *Ez Isten az ő job kezével felmagasztalván tette Fejedélemme, és meg tartová, hogy adgyon az Izraelnek pénüentiát.* Gal. 6. 16.

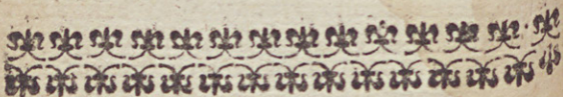
1v. Ujja sem bűlettetnék az életnek meg ujulásár; Mert az ujja valószületes az szent Léleknek kiválképpen való munkája Iohan. 3. 3. 4. 5. Mellyet a' világ bé nem vehet. Iohann. 14. 17. *Tudniill k az igazságnak Lelkét, mellyet ez világ bé nem vehet.* 8. c. Lásd meg ezekről Problem: Altingii.

11. Visgálljátok meg lelkeiteket ha ti mind az megtérést megelőző, mind pedig az megtéréstízerző gradusokra által jutattatok. Ha az négy első rendbelieket, az négy utolsó nélkül feltalalodiste ember magadban, bizony az Saullal el kárhozol, az Iudással és az Esauval; hanem

hanem ha szert teszed a' négy utóisorais.

Mondhatnád: Igen meg háborítál lelkemben, és meg keserítél, bár ide se jöttem volna mostan, rettegek es igen dobog az szívem?

Fel. Adná Isten hogy ugy keserednétek meg, mint a' Peter halgatoi Pünkösöd napján Act. 2. De kétségben ne esél, meg mutogatom, miképpen tégy szert az hitre, meg téréstere, és meg szenteltetésre,

III. PREDIKACIO

I. Sam. 23. 7. 15. 16. 17.

I Geretet törttem vala hogy meg mutogatom miképpen kell szert tenni az hitre, meg téréstere &c.

K. Mivel annak cselekedni az ki a' Christusban valo igaz hitre szert akar tenni?

F. Az az ember 1. Az maga tulajdon saját igazságát, meg tagadgya Rom. 10. 3. Phil. 3. 9. *Estalaltassam ő benne, mivel nincs ennekem igazságom mely az törvényből valna, hanem mely az Christusban valo hit által vagyok, az az Isteniül valo igazságom hit által*

II: A' Christus igazságát ezélul fel tegye, és azért

azert mindeneket meg utallyon Phil. 3.
9. 12.

III. Az Evangeliumbéli igiretekben tekin-
czen, az mellyekben Isten a' Christust ajánlya.
2. Cor. 3. 6. 8.

IV. Az Evangeliombéli igiretekben meg
gondollya.

I. Az Evangeliumbéli igiretekben az meg
feszítettet Iesus predikáltatik 1. Cor. 23. 24. és 2.

II. Az meg váltásnak és idvefségnek bő-
séges elégsége készítettet, mind azoknak az
Christusban, a' kik hisznek ő benne Ioh. 3. 16.
Eph. 1. 6. 7. és 2. 4. Rom. 5. 20. 1. Timoth. 1. 14.

III. Ezt a' kegyelmerajánlya az Isten, a' kik-
nek hirdettetik Marc. 16. 13.

II. *Mit kel annak eselkedni, az ki az meg térésre és
az által az kegyelemben akar jutni?*

Felel. I. Tekinczen bé az Isten törvényé-
ben, mint valami aczel tükörben, és az Izerénc
visgallya meg életet Iac. 1. 23. 25.

2. Be tekintvén az Isten törvényében, és
meg vizsgálván ember életet lelke ismérletiben
meg győzettefsek Rom. 1. 20. és 2. 1. és II. 22.
és 2. 20. és 7. 7.

3. Az lelki esmeret meg győzettefse után
kétségben esék hogy az idvefség sem az maga
erejétől sem az teremtetett állatok segítségé által
meg nem adattathatik. Rom. 7. 9. 11. 13. Mely
kétségben való esés arra viszi az embert hogy
magan kívül segítséget keressen az Iesus Chri-
stusban - Igy tagadgya meg ember a' maga igé

ságát Phil. 3. 9. és meg ismervén erőtelenséget kiált és könyörög Daviddal Solt 130. 1. 2. és 14. 3. 1. 2. A^s Tanítványokkal és Péterrel Matt. 8. és 14. *Uram tarts meg; mert majd el fillyedek.*

4. Ezek végben menvén alázd meg te magadat nem csak külső képpen mint Ahab 1. Reg. 21. hanem szív edben; mert azt nezi Isten az mi a^s szívben vagyon. 1. Sam. 16. 7. és az te bűneiden, törődgyél firj, és bánkodgyál de Isten szerint való bánattal mint David, Maria, Peter, meg valván bűneidet, Psal. 32. 5. és 51. 5. Daniel. 9. 5. 1. Iohann. 1. 9. és meg utálván Ier. 31. 19.

5. Az magad igazságát meg tagadván Mat. 16. tekincs az Evangeliumbeli igiretekben, hidd el hogy a^s Christusért mindente bűneidet Isten meg engedi és meg bocsáttya Rom. 12. 23. Psal. 130. 4.

6. Ezt az Isten kegyelmét kívánván kívánnyad, éhezzed, és szomjuhozzad Esai. 55. 1. Iohan. 7. 37. Lucæ 1. 53.

7. Minden büntgyűlőly meg Psal. 45. 8. Rom 6. 21. Iak. 2. 10.

III. Mit kel kel cselekedned hogy szent lehess?

1. Bocsásd alá egészen te magadat az Isten beszédének Ian. 17. 17. Ierem. 38. 33. 1. Pet. 1. 22.

11. Hit által öltözd fel a^s Christust 1. Cor. 1. 30. Rom 13. 12. 13.

III. A^s Christus halálát és fel támadását szabd reád Eph. 4. 22. 24. Rom. 6. 4. 6. *Mert nem használ az asztalon levő étel és ital, ha hozzád*

hozzád nem veszed; Nem vehedd pediglen, ha kezéd és szájad nincsen; Nem használ a kőntős a hevség és hidegség ellen ha reád nem veszed; Így a Chistus érdeme és igazsága nem használ ha hit által reád nem szabad. Rom. 13. 12. 14. Ha bővebben akarisz ezekről olvasni, lásd meg Perkins. Ames. Caf.

No azért halando ember por, hamu, és fereg, ihon a minden napon kezeit ki terjesztő Isten hi tegedet a meg térésre, és mutogatya tenéked az igaz meg térésnek utait, ne vedd meg az ő hivatallyát, és ne utáld meg a te lelki nyavalyáidból való meg gyógyulásodnak modgyát. *Es meg szintén mostannus ezt mondya az Ur: terjetekek meg en hozzam.* Joel. 2. 12. Amos. 5. 18. Itt pedig vigyáz im ezekre. 1. Ha a meg térésnek első grádusira jutottál és az Isten ilméretinek utaira indultál arról elne térj, hanem lies az igaz meg térést szerző grádusokra is által jutni.

Miert? 1. Mert a ki az eke szarvára veti kezeit és vissza tekint nem melto az Isten országára. Luc. 9. 62. 2. Mert hirtelen való veszelemben esel mint a Loth felesége. Terem. 19. 3. Mert a te utolsó állapotod igen gonosz lesz. 2. Pet. 2. 20. 21.

Miert? 1. Mert a Sátan töriben bé esel mint Judás. 2. Lelked isméreti ellened támadva soha nem lehet csendeseged Ela. 57. 21. 3. Pokolbanis nagyobb kénod leszen mint a ki az Isten isméretin kívül való volt Matt. 11. 20. 21. 4. Mert ha szabad akarat szerent el szakacz a

már meg ismért igazságatul, és annak elszánt szándékból, elrendelt tanáczból és ellenféges képpen ellene állsz, gyűlölféges képpen üldözöd nem lehet osztán a' te bűnödert *áldozat* Sid 6. 3. 4. 6. és 10. 26. *imáts. g. 1. lan. 5. 19.*

ii. Ha a' meg térésnek utára indultál ne lehesse soha olyan nagy bűnöd hogy kétségben essél Solt. 42. 6.

Mérs? i. Mert a' holot bővölködik a' bűn ott helyeb bővölködik az Isten irgalmassága Rom. 5. 20. A' nagy bűnös ha igaz pœnitentiat tart nagy kegyelmet nyer mint *Maria* Luk. 7. 47. *Manafes* 2. Cron. 33. 13. 2. Mert Isten nem igazakért bocsátotta el az ő sz. Fiát hanem a' meg térdő nagy bűnösökert, Ezek. 33. 11. Matt. 9. 13. *Nem jöttem hogy bizzam az igazakat.* etc.

iii. A' te elmélkedésid házádban és házádon kívül legyenek az Istenről, az Istennek teremteséről, hatalmáról, igazságáról, irgalmasságáról, a' menyországról a' mennyei szent tudományról, a' Christus szerelméről *Felda Dávid* Solt. 119. és 1. 1. es társolkodásod a' jokkal.

iv. Agyadban addig nyugovásra ne adgyad magadat miglen tisztet végben nem vilzed: mert a' ki szentelmélkedés és imádság nélkül fekszik le az Sátán menten melle fekszik: de a' ki tisztit jól el követi az Isten és az ő szent Atygali Vigyáznak erette s' melle. Solt. 34. 8.

Talirij. 11. az Ur Angyala az etet felok ker. nyul.

IV. PREDIKACIO

Textus 1. Sam. 28. 15. 16.

Felette nagy kefe: &c.

EZ előtt való Predikáciomban meg mutogattam hogy a' Pythoniffi nem az igaz Samuelt támasztotta fel &c. Mostani alkalmatossággal értekezzünk két dologról. I. Azoknak az ellé vetéseknek meg fejtegetéséről, az kik tanítták hogy Saulnak az igaz Samuel jelent meg.

II. Az ördög az elmúlt dolgokat, és az jövőket mikeppen jelentheti meg mint Saulnak? I. Ellenv. Mert az irás Samuelnek mondgya egynehány helyen azt a' ki meg jelent Saulnak: azért az az igaz Samuel volt?

F. Az szent irás gyakran úgy szól a' dolgokról, nem a' mint ő magokban vadnak; hanem a' mint minékünk láttatnak. Gen. 1. 16. A' nap hold két nagy világosító állatnak mondatik, hol az hold kissebb a' csillagoknál; de mivel az hold közeleb a' földhöz nagyubnak tetszik; Így az Spectrum Samuelnek mondatik, mert Saulnak úgy tetset. Lásd meg Petri Martyr l. c. p. 25. *Eam esse consuetudinem scripturarum, ut similitudines appellent nomine ipsarum rerum quas representant.*

II. A' Bálványok Istennek mondatnak. I. Cor 8. 4. mert

mert az bálvány imádoknak ugy tecznek mint ha Istenek volnának,

III. Az Hamis Prophetakis, Christusnak mondgyák magokat holott nem igazat mondanak. Lucae 17. 21. Matt. 24. 23. 26.

II. Ellenvetés *Felette nebezen szenvedte, hogy meg háborított az Sautul.*

Fel. Az Őrdög világosság Angyalává tünneti magát; Mit nem cselekezik, hogy az embert el csábítsa és kétségben ejtse.

III. Ellenvetés *Ha az igaz Samuel nem volt volna, Saulnak és az ő fiának jövendő dolgokat, s' állapotokat meg nem jelenthette volna.*

Erre im meg felelek.

Felelet az MASODIK Kérdésre.

Az Sátannak egy néhány uttyái vadnak, az mellyek által jövendő. I. Az O és Uj Testamentombeli könyvekből az mellyekben különböző különbözőféle dolgokrul való jövendőlések találhatnak, az Isten Anya s' egyházának mindenű sorfulegjen az teremtetstől fogván a' Christ' jöveteléig és a' Christus eljövetelétől fogván világ végcig. Az Őrdög az szent irásbéli historiaknak tudója lévén azokból ellopja az jövendőléteket, sok tudá dolgokat, és hallatásokat megjelent, mellyek meg lehetnek ezvilágon,

II. Akarmely Phylosophusnál, és Medicinális tudósab az Őrdög az természet szerént való dolgok feől; mint az Csillagok folyáfirol az Embereknek, s' egyéb teremtettt állatok

constitutioirul; az fáknak fűveknek kőveknek, gyökereknek ereiről háfznárul, és munkalkodásirul.

III. Az embereknek gyűlekezetekben jelen vadnak az ördögök, az Fejedelmeknek és az népeknek tanácskozást meg hallják.

IV. Az Isten az Ő itéletinek végben vitelére az tisztatalan lelkeknek szolgálattyaival is szokott élni, mellyet az előtt meg jelent nékiek.

TANUSAG.

Az Hypocrita embernek egyik tulajdonsága, a' mely bünt másban ujal, és meg büntet, maga meg cselekefzi.

Saul az ördögösöket meg álette, az ut. in pedig hozzá folyamodik.

OKAI.

I. Mert az mit a' Hypocrita cselekefzik az Isten dicsőségéhez való buzgoságnak szinénél cselekefzi, mint Saul, Herodes Matt. 23. 14. Jezabel 1. Regum. 21. 9. A' Phariseusok Matt. 23. 14. Judas Marc. 14. 45. nem az Isten dicsőségéhez való tellyes buzgoságból, A' mint cselekeftek David és a' Christus kinek a' David volt példája Psal. 69. 10. Ioan. 2. 17.

II. Mert a' Hypocriták magok mutogatásáráv isznek mindeneket végben, hogy dicsütsenek, mint Saul és az Phariseusok Matt. 7. 3. 4. 5.

HASZNA.

Vigáallyátok meg magatokat, ha ti nem viték Hypocriták, mint az meg vettetett Saul.

Ha hypocrita vagy meg teccik im ezekből.

1. Ha az mely bünt másban utálsz érette
 1. galmaz nyelveden forgacz, meg büntette-
 ted, vagy meg bünteted magad pedig azon
 bűnben élsz mint Saul, Hypocrita vagy az más
 ember vétkenek fel fedezelére szemes a' maga-
 dénak meg ismérésére vak. 2. A' te felebarátod
 akar mi kicsinyben esikis mindgyárt eszedben
 veszed, de az magad nagy vétkét eszedben
 nem akartod venni Matt. 7. 3. 3. Az Emberek
 előtt nem vétkeszel, de titkon akar mi gonoszá-
 gotis meg cselekedsz Psal. 50. 18. Iosu. 7.
Achan. Actor. 5. Aninias 1. 2. 4. Ha az igaz
 Isteni tiszteletet külső keppen minden kör-
 nyűl álló dolgokkal végben viszedde nem hit-
 ből szeretetből mégtérésből, Istenhez és fele-
 barátodhoz való szeretetből Efa. 1. 15. és 29.
 23. Matth. 19. és 23. 12. 14. és 7. Rom. 14. 13.
 Heb. 11. 6. 5. Ha az Isteni tiszteletet végben
 viszed, a' Bibliát olvasod, a' Predikatiót halg-
 tod, de nem az szerént rendezed életedet Tit. 1.
 15. 16. Iac. 1. 23. 24. Nem az halgatót mondgya
 Isten boldognak, mert úgy az ōrdög is boldog
 uolna, hanem a' ki halgattya, és megtartya. A'
 ki tudgya az Isten akarattya és nem cselekedzi
 ōk plágára méltó. A' ki pedig cselekedzi ō-
 rök életet vészen Matt. 7. Luk. 12. 6. Ha ol-
 gyan tisztelettel tiszteled az Istent, mellyen
 nem az Isten parancsol, hanem, emberek kö-
 nölnek; mely emberi agytól koholt tiszteletet
 szorgalmatolabban őrsz mint az Isten parancsol

csolattyát Esai. 29. 13. 14. Matt. 15. 8. 7. Az
mi jott cselekeszel nem szibül, hanem szinből
 és magad mitogatására cselekeszed. az Isteni
 tiszteletben is első akariz mindenkoron lenni
 mint Kain Gen. 4. Matt. 6. 1. 2. és 23. 5. Actor.
 5. 1. 2. 8. Magadat másnál szentebnek esmé-
 red, s' felebarátodat csak meg gunyolod Luk.
 18. 11. 12. 9. Ha fősvény vagy az Isten dicsős-
 ségéhez szájjal jó, szível gonos Ioh. 12. 5. 6.
 Matt. 23. 14 Cselek. 8. Simon. 10. Hi irigy
 vagy Psal. 112. Ioh. 12. 5. 6. 11. Hi hazug
 vagy Act. 5. 1. 2. Mint Ananias és Saphira 12.
Ha az földiekben szemes vagy de az lelkiek-
 ben bolond és vik Luc. 12. 16. 13. Hi az I-
sten szeretével szájjal dicsekedel de szível
 cselekedettel attul tavoly vagy Matt. 21. 28.
 Matt. 21. 9. coll 27. 22. Az Christus Jerusalemben
 menven a' nép Hofonnat kiált vala, de az
 után azt kiáltya vala febits meg febits meg őtet.
 14. Ha az Istennek dicsőségének színe alatt a'
 magad gonosz indulattyát akarod végben vin-
 ni Matt. 2 8. 1. Reg. 21.

11. Az intő haszon lehet a' proba szeréne
 rendszeren mindenik jegyet fel veheted. AMEN.

80

V. PREDIKACIO.

A' kesértetek ellen mint kel meg erősiteni magat a' keresztjen embernek.

1. Sam. 28. 17. 18.

A' pokolbéli Sátán töb ravasz mesterfégő közöt ezekre vigyáz.

I. Hogy ha ember magánosan vagyona hamar melle adgya magát es lok utakon az embert próbálja es keserti mint Evát a' Paradicsomban. Terem. 3. 1. 1 Tim. 1. 13. A' Christust a' pusztában Matt. 4. 1. Luk. 4. 1. 2. Adamot es Evát ravasz mesterfégővel mégis győze es bűnben ejté minden maradékival Rom. 5. 12. Egy ember által jött be e' világra a' bűn, es a' bűn által halál, a' mely mindenkre ki baba: De a' második Adamot az Ur Iesus Christust még nem győzhete, hanem a' Christustol ki meg tőrendő vála a' kigyónak fejét. Terem. 3. 15. meg győzettek es szegyenítették. Sid. 2. 14.

II. Hogy ha az ember el nem követi tisztít és hivatalját nem gyakorolván magát az imádkozáskan, vigyázásban Matt. 26. 41. Vigyázzatok es imádkozzatok, hogy kesértethen ne jussatok Ben elmékedgsekben Solt. 1. 1. es 119. Iozán életben 1. Pet. 5. 8. Iozánok legyenek &c. hanem henyelésre es hivalkodásra adgya magát a' Sátán meg keserti es elis ejti. Peida. David a' ki

fel kelven estvének előtte agyából né az ő rej-
 tek házában mene az imádkozásra hanem Ki-
 rályi palotájának ablakán kikönyökölven meg-
 látá Bethsábénak szépségét meg csalaték és
 nagy bűnben esék. 2. Sam. 11. 2. Noe bor ital-
 ra adá magát meg részegedék és meg mezele-
 nitte magát Terem. 7. 21. Loth részegítő ital-
 yok és leányival fentelmeskedék Terem. 19. 36.
 3. Vigyáz az embernek hajlandóságára, és a'
 minémű bűnre hajlando annak meg cselekedé-
 tire kizteti, felette igen kicsenyitven a' meg-
 cselekedendő bűnt. 1. El rejti a' bűnnek bűn-
 tetését Terem. 3. 3. 4. Nem hallok meg Act. 5. 3.
 2. Eleiben veti az Istennek irgalmasságát: De
 hiszem irgalmas az Isten, kicsiny bűn ez, meg-
 borsáttya &c. De az után. 1. A' bűnt nagyitva
 és a' bűnöst vádollya és rettentí lob. 4. 7.
 2. A' nyomoruságban eset embernek Istenben
 valo reménséget hijjában valonak fugallya
 lob. 2. 9. 3. Az Istent kegyetlenséggel el-
 lya lob. 34. 9. 4. Vigyáz az embernek meg há-
 borodot és keseredet állapotjára és akkor meg
 háborodot lévén az ember minden felé han-
 nya veti elméjét és így afficit *phantasiam pravis*
oblectis ut turbatum animum vertat ad peccandum és
 a' bűnöst kétségben ejtse A' mint cselekedék
 a' meg háborodot Kainnal, Achitophellel lu-
 dáfall és több hitetlenekkel a' kiket a' kétségben
 valo esésnek hálojában ejtet és el vesztet. Es
 a' mint a' Samuel írja Saullal a' kiaz ő meg há-
 borodásában, kivől és belől valo gyötredés-
 ben

ben annyira meg vesztegetteték a' Sátántul hogy őtet úgy halgattya és úgy figyelmez be-
szedére mint ha Samuel Prophéta beszélgene
véle. A' Sátánis szemtelenül világótság An-
gyalának tüntetvén magát 2. Corint. 11. 14.
az igaz Samuel Saul ellen való prophétiaját melj
vagyon 1. Sam. 15. 28. elő hozza és olly ké-
peffen szola' ravasz mint ha Isten ő általa jelen-
tette volna még hogy az országot Saultól elhá-
kasztya és Davidnak adgya; *Mert az Serint csele-
kedet az Ur a' mint én általam meg mondotta. A' go-
noz, szemtelen őrdög úgy tetteté magát, mint
ha Samuel volna és az Isten ő általa szólót volna
Saulnak.*

TANUSÁG.

A' mely dolgot a' Sátán mond's' jával akar
mondgyon igazat akar vadollyon, akar híz-
kedgyék soh' véle még nem kel egygyezező.

A' mint én általam meg mondotta. oly színelen
szol a' Sátán mint ha ő volna az igaz Samuel,
és ő általa szólót volna Isten, Christus Urunk-
nak. Mt. 4 Márk. 11. 24. hízkeldek a' Sátán
és az szent irás szavait hozza való elő; De a'
Christus meg nem egygyeze véle, hanem el-
űzé előle: Szent Pált a' Sátán Isten szolgájának
kiáltya való egyleányzobol Tsel. 16. 27. De Pál ve-
le meg nem egygyeze, hanem a' Iesus Chri-
stus nevében meg fedde és dorgála.

1. Mert hazug és hazugságnak attya. Ian. 8.
44. Az őrdög eleitől fogván ember őldöklő
volt és az igazságban nem állot meg; mert nin-
csen ő benne igazság. Valamennyi ször há-

zugságot szol az ō magáéból szol; mert hazug
és hazugságnak attya.

II. Mert mikor hizelkedik akkor igyekezik
meg csálni és nagy bűnben ejteni mint Te-
rem. 3. 1. 2. *Adámöt és Evát.*

III. Mert azon vagyón hogy meg tsábitson
és el nyelleyen. 1. Pet. 5. 8. Tit. 12. 4. *Es a'
veres sárkán álla a' szülő aszsonyi állat eleiben, hogy mi-
koron szüledene, annak fiát meg enne.* Ha szépen
szol és ha hizelkedik is a' Sátán azon vagyón
hogy el nyelleyen. Mit tselekedet a' veres Sár-
kány Feje *Herodes.* Mat. 2. szépen szol és hi-
zelkedvén azt mondgya vala a' bölcseknek:
El mégyek enis és imádom a' gyermeket. Noha nem
é' vala szivében, hanem hogy elvesztene a'
Christust és el nyelne, a' ki meghaborodván
fok kisdedeket meg ölete. *Pilátus a' Sárkának
szarva a' Christust kereszfára feszítette: Herodes
Antipas keresztelő Iánosnak fejet vetette: He-
rodes Agrippa Iacabnak véret ki ontota: Hatán-
nak utánna a' Sárkának több fejei mit nem tse-
lekedtenek Nero, Domitianus és több Tyrannu-
soka' kik edictomokkal, üldözésekkel egész-
lenigyekeztek el nyelni a' mit szült a' Keresz-
tyén Anyaszentegyház.* Noha kergették az
híveket és véreket ki ontották: De lelkeket el
nem nyeltek Luk. 23. 46. Tsel. 7. 59.

Ell: Hiszem a' kik a' Sátán sugallásából meg-
eggyesztének azokkal a' Tyrannusokkal azo-
kat nem nyeltek el.

F. 1. Hogy ha testeket el nem nyeltek, ha-

nem az igaz hit megtagadásával megmaradtak, elnyeltek lelkeket a' kik a' szent lélek ellen vétkeztenek. *A' ki pedig a' Christus nevének megtagadásával megnyeri életét, lelkét elveszti* Mat. 16. Mit használ embernek ha megnyeri életet és elveszti az őlelkét. Mat. 16. Azért tanítsol Christus Urunk. Mat. 10. *Ne fellyunk atul a' ki testünket ölbeti meg, hanem a' ki lelkét, te-
testesül a' gehennára vethet.*

K. Hát a' kik erőtlenségből vétkeztenek és az igazságot megtagadták mint a' mi szegény rabatyánk fiaiközül is sokan cselekedtek: Azokfelel minémű itélettel lehetünk?

F. Az életnek neveit megkel különböztetnünk, melynek nevei négy rendbeliek. 1. *Lapsus partialis*: Resz szerint való eset valamely tévelygésben avagy bűnben: mint Irenæus, Lactantius &c. a' Chiliastak eretnekségekre hajlottak: David paráznaságban és gyilkosságban *ésék 2. Sam. 11.* Az illyetenek nem marattanak az ő tévelygésekben és bűnökben hanem az Isten kegyelméből felköltek és az Istenhez meg tértek 2. *Lapsus totalis sed non finalis*: Egészlen de nem végekeppen való élet, avagy az egész keresztjén hitnek erőtlenségből valamegtagadása mint Peter megtagadta a' Christust: de könyhullatással, pœnitentiát tartta Mat. 26. *Petrus abnegando Christum totaliter videbatur lapsus: sed pœnitentiam egit cum lacrymis.* Sokaka' het feje es tiz izárvu Sarkány kegyetlensege alatt megtagadták a' Christust: de erőtlenségből es

vegkeppen abban nem maradtanak 3. *Lapsus totalis & finalis*: Egefzlen es vegkeppen valo eset: de nem elrendelt gonofságból: hanem más egyéb okokból. Nemellyeket az üldözések el rettentenek, nemellyeket nagy tisztességnek, világi joknak es gyönyörűségnek remensege a' keresztyeni vallástól el szakaszt, meg pediglen nagy sokakat vegkeppen. A' mins cselekesznek sokan a' kik tisztért, tisztességért Papistákka, Törökökke lesznek a' mi el fajult Magyarink közzül. 4. *Lapsus totalis, finalis & maliciosus*: Egefzlen, vegkeppen es elrendelt gonofságból, midőn az ember a' megisméret igazságtul, nem félelemből, nem erőtlenségből: hanem elrendelt gonofságból es tanásból tudva es akarva el szakad: a' megisméret igazságot gyűlöli, káromollja es vegkeppen üldözi a' mint tselekedet volt Iulianus apostata, Lucianus &c. Ez a' vétket Christusünk szent Lelek ellen valo bűnnek mondgya Mat. 12. szent Iános halálra valo bűnnek mellyért nem kel könyörgeni I. Jan. 5. A' kiket a' Sátán ilyen bűnnek töriben akaszt azoknak bűnök meg nem bocsátatik. 1. Mert ugyan meg felszítikés gyalázattal illetik az Istennek Fiait. 2. Mert meg tapodgyák a' Christust es a' szövetségnek vérét es gyalázattal illetik a' kegyelemnek lelkét Sidok. 6. 4. 5. es 10. 26.

A' mi immár nezi a' kérdést: mit szollyunk azokról a' kik rabfásban esnek es elcsábítottak a' nyomoruságnak idején es a' kik az An-

richristus Legyünk szemefek, vigyázok és kések
 ság mellől: Azokról így kel gondolkodnunk

1. Ha felelemből, erőtlenségből, és a' reájok
 vettetet nagy fanciesnak meg nem adása miatt el
 állanak fájjal az igazság mellől. 2. Ha belől szí-
 vekben gyötrődnek. 3. Ha a' meg ismért igazsá-
 got csak szájjal tagadták meg de szivekben meg
 maradt az igaz hit szikrája, jó reményességben
 lehetünk felőlök es legyünk: De a' kik tisz-
 tudva és akarva, elrendelt gonoltságából és
 nácsból el hadgyák. 2. Meg gyűlölik és ká-
 romolják. 3. Végképpen kergetik és üldö-
 zik azok felől a' Christus szvaira kel vigyáz-
 nunk. Mat 12. és szent Iánoséra. 1. Jan. 5.
 K. Hát a' mely a' szfzonyok és Leányok Török
 feleségei lesznek?

F. A' kik szabad akarat szerént lesznek az
 Ur meg iteli: De akik erőszakkal lesznek és azon
 szivefen bánkodnak az Sátán tagjai testeken
 uralkodnak: de lelkeken nem uralkodhatnak.

H A S Z N A I.

Legyünk szemefek, vigyázok és kések hogy
 a' Sátán kísérteti és nyilai ellen meg állhassunk
 Mt 26, 41. Vigyázzatok és imádkozzatok hogy ké-
 sértetben ne jussatok. Eph. 6, 12. Annakkáért öltöz-
 zetek fel az istennek minden fegyverrel hogy ellene állhás-
 satok a' gonosznak.

K. Mit kel cselekednetek hogy ellene állhás-
 tok az ördögnek a' nokságinak és meg ne gyö-
 zettefetek?

F. 1. A'

F. I. A' gonosz Saulnak minden lelkedet megnyomo hamis fegyverrel vesd le; A' mint David szemben akarvan menni Goliattal levette vala a' Saul fegyverét. Sam. 17. 39. Eph. 4. 22. *Vetkezzetek le az o embert Rom. 6. 13. Ne allaszatok a' ti tagaitokat hamisságnak fegyvere gyanant a' bűnnek. Es öltözzetek fela' Iesus Christust Rom. 13. 14.*

II. Vegyetek fel és öltözzetek fel az Istennek minden fegyverét Eph. 6. 11. 13. 14. Miné-mű 1. *Az igaz mondás Eph. 6. 14. 2. Az igazság 1. 14. 3. Az Evangéliomi engedelmeiség 1. 15. 4. Az igaz hit 1. 16. 1. Pet. 5. 8. 9. 5. Az Istennek be- séde 1. 17. Matt. 4. 4. 1. Jan. 2. 14. Col. 3. 16. 6. A' szüntelen valobuzgóságos imátság Matt. 6. 13. Matt. 26. 41. és vigyázás.*

III. Feszicz meg a' testet minden kívánsággival Gal. 5. 26. 1. *Tszk a' leg kissebbik bűntisa' mely láttatnek kitsinynek, kicsinynek ne mondgyad Rom. 6. 23. Gal. 5. 9. 2. A' bűnnek alkalmaz- totságitel kerüllyed 1. Thes. 5. 22. Minden ül a' mi gonosznak láttatik meg oltalmazások magatokat. Iudas v. 23. Némellyeket pedig rettentéssel tartasok meg, mint egy üznek lánegjából kapran ki azt, ualvan meg az olyan ruhatis melly azoknak testektől illetteit.*

3. A' bujalkodo testnek es gonosz indulatok- nak vesd ellenében, 1. *Az Isten Törvényét; nem járok a' testnek kívánsági urán, nem cieleke- szem meg a' gonoszt; mert tiltya az Isten es átkozotnak mondgya a' ki meg nem marad azokban mellyek meg irattak a' törvény könyben Deut. 27. 26. 2. Az Isten üléletit; nem*

vétkezem; mert Isten meg büntette s' bünteti
 az ő törvényének meg rontoit és rettenetes az
 meg haragutt Isten kezeiben esni Sid. 12. 29.
 Mert a' mi Istenünk meg eméssö tüz Deut. 4. 24. Es
 áros bosszu álló Isten. 3. Az utolsó üület napját: nem
 vétkezem: mert az utolsó napon meg kel jelen-
 nem az üülő Biro előtt és számot kel adnom
 2. Cor. 5. 10. Dan. 12. 1. 2. Pred. 12. 1. 2. 4. Az
 Isten jelen voltát: nem követem a' testet az ő kí-
 vánságában; mert az Isten mindenüt jelen va-
 gyon 1. Kiraly. 8. Es semmi el rejtve nintsen
 ő előtt Sid. 4. 13. Ezeket meg gondolván
 Joseph nem parásznalkodék az ő Atzszonyá-
 val Terem. 39. 9. Ohvajha e' mai napon meg
 gondolnák az emberek ezeket a' dolgokat?
 Nem esnek ennyi sokan a' Sátánnak töriben?
 De vajha esnek volna? értenek ezeket és meg gon-
 dolnák az ő utolsó állapotokat Deut. 32. 29. Világi
 hamar el mulando joknak nyálanképpen kapo
 ember, imé az Ur Isten mutogattya tenked
 miképpen állj elene a' Sátán kesertetinek és
 miképpen zabolázzad meg a' te testi indulati-
 dat, ne vedd meg kélek a' te hozzád én általam
 kezeit ki terjesztö istennek intését; De itt imé
 ezeket jól meg gondoljad, hogy ha az intést
 bé nem vedd. 1. Az Istennek súlyos bünte-
 tését el nem kerülöd mint az első világbéliek
 Terem. 6. Pharaoh Exod. 12. 2. Lelked ismé-
 reti meg cselekedet büneid után reád támad és
 kétségben kel esned mint Judásnak. Matt. 27.
 3. A' pokolbanis rettenetesebb leszén gyötrel-
 med és kínod. Matt. 11. 20. 21. 22.

VI. PREDIKACIO

I. Sam. 28. 7. 17.

A' Királyoknak, Fejedelmeknek több gon-
dolkodási között három dologról kel el-
mélkedni: Hogy ők.

I. Halandó embereknek Elöl jároi, Igazga-
toi és Vezéri: Azért nem az mindenható Isten-
nek; mert ő tőlle vőtték a' birodalmat Dan. 2.
20. Rom. 13. 1. 2. Peld. 8. 15. Ian. 19. 11 nem
az Angyaloknak és a' meg bodogult lelkeknek
mert azoknak Vezérek és Királyok és forrásom
való lelgetető jök az Ur Iesus Christus Titk. 7.

II. Nem törvény felet vannak; hanem tör-
vény alatt Exod. 18. 20. Solt. 2. 10. Dan. 6. 8. 10.

III. Nem mind örökre uralkodnak, hanem
az ő uralkodásoknak vagyon fatalis perjodusa.
és hogy ők is mint egyéb emberek meg halnak
Solt. 82. 7. és 146. 1. 2. De ezekről igen el fe-
lejtkeztenek s' felejtkeznek az Elöl járok miné-
mű vala Pharaoh Exod. 5. 2. a' ki nem akarja
vala hinni hogy legyen az Izrael népének Iste-
ne: Senacherib a' ki káromollya vala a' Ierusa-
lembéliek Istenét Esa. 37. Nebugadnezar Da-
niel. 3. Herodes Tselek. 12. 23. Illyen vala Sau-
lis a' ki midőn az Amalechitákat meg verte vol-
na, azoknak királyokat Agagot el fogta volna,
fel fuvalkodék szívében és nemlőn engedel-
mes az Ur Isten beszédének I. Sam. 15. 28. Az
Istenis meg verte ere és az országot tőlle el fa-
kalztá és adá azt az ő szíve szerint való embe-
rűnek a' Davidnak.

TANU

TANUSÁG.

Az Isten az országban uralkodo, de ő tőle függeni nem akaro, fel fuvalkodot Királyoknak s' Előljárokknak meltoságokat s' uralkodásokat el vészti és másnak adgya s' gyákrabban az alázatosoknak és szelideknek.

A' tanuság származik a' 17 dik versből a' melynek okai ezek lehetnek.

I. Mert az Imperiomoknak, országoknak igazgatási gubernálása, csak az ő Felsege, hatalmas, bölts, és szabados, akaratyában vagyoni. Daniel 2. 20. 21. *Öve a' böltsesség és az erő, és a' ki meg változtatta az időknek részét, le veti a' Királyokat és sereget Királyokat, és így mutatta meg az ő Felseges voltát, egyedűi való uralkodását minden országokban. Dan. 4. 14. Meg ismérjek az elők, hogy az Isten uralkodóyék az embereknek birodalmokban; és a' kinek akarja annak adgya azt, és az emberek között az aláb valót emeljel arra.*

II. Mert a' mint hogy az emberek nagy okot adnak hogy országok el romollyon, vesztzen és pusztullyon. A' mellyeket elő számláltam az első predikáciomban. 2. Kron. 12. 7. 8. Így a' gubernátorok is igen nagy okot adnak, hogy meltoságoktól meg foztassanak mint Pharaoh Exod. 5. 2. Nibuchodonozor. Daniel 4. 22.

III. Mert az Isten a' kevélyeknek ellenének áll. 1. Pet. 5. Jac. 4. A' kevélység miat hullának le az Angyalok és Luciferből ebekké lőnek. Sodomá a' fel fuvalkodásért veszte el. Ezech. 16. 49. *Ime e' volt áltokosság a' te hugodnak Sodomának a' kevélység. Ellenek áll pedig Isten a' kevélyeknek.*

1. Mert a' kevélyek az Isten akarattjának ellene állanak. 2. Mert a' mi a' kevélyeségből származik az Isten tiszteisége ellen vagon a' kinek tekinteti előt meg kellene alázni kinek kinek magát, a' mint tselekedet Abráham Terem 18. 27. *Por és hamu vagyok Uram. David Solt. 22. 7. Féreg és nem férfi vagyok.*

VI. Mert az Isten az álazatosokat fel magasztallja 1. Sam. 2. 8. Solt. 1. 3. 7 és azoknak adgya az ő kegyelmét 1. Pet. 5. 5. 6. Jac. 4.

HASZNAI. I. OKTATO. I. Nincsen tehát olyan virágzó ország, nemzetség, és Város a' melynek be telven hamiságok mint az Emorreusoknak Terem. 15. 16. nem volna fatalis perjoduffa egyik nemzetséga' másikat el rontya mint az Izraelt és Judat el ronták az Afsyriaiak és Chaldeusok Királyokkal edgyüt; az Afsyriaiakat és Chaldeusokat el ronták a' Medusok és Persák a' Medusokat és Persákat a' Görögök, a' Görögöket a' Romaiak.

K. Minémű okai vannak a' virágzó ország és Királyok romlásának? Lásd meg Alste. Encyc. Tom. 4. p. 1428. és 2. Kron. 12. 7. 8. levő első Predikaciomat.

II. Vetkéznek azért 1. A' kik az ő országoknak virágzásával abban levő népnek sokaságával, Királyoknak méltóságával dicsekednek, romlando erősegekben bizakodnak; minéműek valának a' Ierusalembeliek, Babyloniusok, Tyrusbeliek.

II. A' kik az ő Királyokban, Előljárokban biz-

biznak inkább mint az Istenben mint műek valának az Izraeliták Hof 3. 89. és 13. 10. Ilyenek a mi Magyarink között sokak a kik majd inkább biznak emberben mint az Istenben. *De ha emberben bizol* I. Atkozot férfiúnak mondatol Ier. 17. 5. 2. A' kiben bizol még hal földé és porrá leszzen. Solt. 146. 2. 3. El vész reménséged 4. Megszegyenítettetel. Tsel. 12. 13.

III. INTETNER I Az Uralkodok, Előljárok Legyenek Isten felő férfiak 2. Kron. 19. 5. 6. Solt. 2. 10. 11. Az Ur ker kö táblán levő parancsolatinak őrzői Deut. 17. 17. 19. Ios. 1. 7. 2. Kir. 2. 3. Az Anyaszentegyháznak dajkái Esa. 49. 23. **Kegyések** Tit. 2. 11. *Miért?* Mert nem mind örökké Uralkodnak, hanem ökis mint egy közember még halnak Solt. 82. 2. Merr jövődöben az itüő Biroszeki előtt meg jelenven bámotadnak 2. Corinr. 5. 10.

K. Minémü virtusok kívántatnak a' jó Gubernatorokban hogy ugy ne járjanak mint Saul?

F. Az elválasztatot ember mivel lelkeztől testeztől az Istené. 1. Cor. 6. 20. Meg kívántatik hogy az Istenfelő Gubernatornak legyen. 1. A' izivben *Kegyesség* a' kegyeliségre inte Isten Mozes halála után Iosuet Ios. 1. 7. 8. David az ő fiat Salámont 2. Kir. 2. 2. 3.

A Gubernator kegyelisége meg terzik pedig im ezekben 1. Ha az Isten dicsölsegehez buzgo mint David Solt. 68. 10. A' te hazádnak szerelme meg erőst Ur am engem. Ilyesi 1. Reg. 19. 10. Pineas Num. 25. 41. Haláttya az Isten törvényének

meg rontását, hállyá az Isten nevének káromlását 1. Keservefen sir és kesereg Solt. 119. 136. 2. Pet. 2. 7. 8. 2. Nem akar egyyüt lenni az I. stentelenekkel mint Ieremias Ier. 9. 2. Loth. 2. Pet. 2. 8. Moses Exod. 32. Illyes 1. Kir. 19. 3. Meg bünteti a' káromlokat előtte viselvén Levit. 24. 16. és 13. 5. 6. mint Iofias 2. Kir. 23. 20

III. Ha tellyes szivből igyekezik a' bálványoknak kiirtogatására és az Isten igaz tiszteltének helyre állítására, mint Iosaphát, Ezechias.

IV. Ha szorgalmatos gondgya vagyon Templomra iskolára, tudos Predikátorokra. és Professorkra.

II. A' fejében józanság, a' jozan életre intette es tanította Le mult az Ó annya Peld. 31. 4. Bodog ország az, a' kinek fejedelmi jeles emberek gyermeki és nem részegelek Pred. 10. 15:

Vix ulla Respublica diu stetit, quæ ebriosorum consistit. Vix ulla concidit, quam non ebrii everterunt: Vix ulla non floruit, quæ à sicis & sobriis hominibus administraretur.

A' Török Imperiumot a' jozán tanáts igazgattya: De a' Magyar tanáts délig fő fajo. szédelő, dél után részeg. Mivel a' részegség. Mint valami nagy tereh meg nehezíti a' szivét Luk. 21. 34. 2. El veszi az ember eszét Hof. 4. 3. Az itilő Biro el jövetelnek napjáról való gondolkodásatis meg bántya Luk. 21. 34. 35

III. A' szemeiben okosság Peld. 20. 12.

IV. A' füleiben benignitas Deut. 1. 17. N. le-

gyen személy válogató, a' mint a' nagyot, a' gazdagot úgy a' kitsint és szegént meg halgassa
I. Kir. 3.

v. A' kezeiben *irgalmasság és adakozás* Luk. 22. 25. Ugyanis valaki az Istentől irgalmasságot akar nyerni, annak is irgalmasságnak kell lenni másokhoz Matt. 5. Luk. 6. kitsiny dolognak láttatnék s' láttatik az ember előtt egy pohár hideg vizet adni a' szűkölködőnek: De Christus Urunk annak is jutalmat ígéri Matt. 10. 42. A' Fejedelmeknek pedig vagyon erejek, értékek és terhetségek az adakozásra és irgalmasság tetteire.

vi. A' karjaiban *erősség* 1. Az Isten törvényének meg rontoinak, nevének káromloinak meg büntetésekben Rom. 13. 3. 4 Minémű vala Móses Num. 25. 9. Iosue Ios. 7. 2. Az jóknak és hátségeleknek oltalmazásokban. Solt 82. 4. Az ilyen virtusokkal fel ékesítettet Királyok és Fejedelmek boldogul uralkodtanak és koporsókban csendesen szállottak mint David, Iosias.

ii. Az uralkodók birodalma alatt lévők az egész nép: Ne bizzanak sokaságokban, erejekben 1. Mert a' népnek sokasága és ereje csak olyan az Isten haragja ellen mint a' csepű és posdorja Ier. 4. Sid. 12. Peida Sodoma, Tyrus &c. Ne bizzanak Fejedelmekben és remensegeket ne helyheztelessék annak karjaiban Ier. 17. 7. Solt. 146. 1. 2. Hof. 13. 11. Hanem bizzanak az Istenben. és annak utanna éllyenek az Istentől mutatott jó eszközök.

kel. AMEN.

G O G R O L V A L O
P R E D I C A C I O

Az Isten Egyiptomi szolgálathoz hasonló
szolgálat alatt nyögő népének vizáztalásara.

Textus Ezech. 38. 1. 2. 3. 4.

1. Es lön az Urnak beszede en hozzám,
mondvan: 2. Embernek fia fordíts orcá-
dat Gog ellen a' Magog földé ellen Mesech es
Tubal fejedelme es feje ellen, es prophetaly
ö ellene: 3. Es mondgyod: Ezt mondgyo
az Ur Isten: Ime en te read megyek Gog,
Mesech es Tubal fejedelme es feje. 4. Es
megteritek tegedet es vetek horgot a' te szad-
ban, es ki vonszlak teged es minden te jere-
gedet: lovakat kik fel öltöztek minden fele
fegyverekben, nagy sokasagot kik paisosok es
kopiasok, es mindnyajan fegyver viselőle-
knek.

Zekben az igékben két dolgok vad-
nak:

1. Az Isten parancsolattya a' Pro-
phétához; *Embernek fia fordítsad.*

II. Ma-

II. Miga a' Prophétia; *Ime en tereád megyek*
 Az első részében négy dolog van: az

I. A' Prophétianak fő okai; *Lön az Ur beszéde;* mellyel serkengeti e' Prophétianak olvasóit és halgatóit hogy e' Prophétia a' Gogrol úgy halgassák és olvassák mint Istennek beizédet, nem erőtlén ember szavait *Iac. 1. 22. és 2. Pet. 1. 21. Mert nem ember akaratyából származának régen a' Prophétáknak; Prophétalások, hanem Szent Lélekiül indittatván Soltanak az Istennek Szent emberi.*

II. Ezközéppen való oka: Ezekiel ki volt Buzi fia ki a' Chaldeabeliek földében Pap vala a' Chebar folyó viz mellett: *Ezech. 1. 3.*

III. Az Isten parancsolattya és a' Prophétianak hivatalya: *Fordítsad, Prophétaly.*

IV. A' Prophétianak objektoma ki ellen vagon: *Gog, Magog, Thubal és Mesekellen*

A' második részében három dolog vagon:

I. Meg jelenti Isten hogy önnön maga haddakozik Gog ellen: *Imé en tereád megyek Gog.*

II. Modgyát mutattya meg; *Vißsa terítlek, borogt vetek a' te Sádban.*

III. Le írja Gognak az Isten népének elleneségeket erejete a' mely keüben volt s' vagon:

1. A' vitezek nemeiben. 2. A' vitezek lakaságában és derakas apparatusában; *Léßnek korpiások, fegyveresek. A' vitezeknek nemei: Gyalogok. 2. Lovások.*

K. A' Propheta Prophétiajának ideje bégölté vagy pedig ennek utánna fog lenni?

E. Külömbözö értelmeik vagon a' tudósok?

foknak I. Nemelleyek azt taníttyak hogy a' P. jövendőlése tartozik az utolsó időre, a' mely idő a' Christus utolsó eljövételit meg előzi; mivel a' Titkos könyvben említet Gognak és Magognak eljövételének idejeis akkorra tartozik.

II. Nemelleyek e' Prephétianak idejét viszik a' Senacherib veszedelmére, a' ki midőn Ezechiasnak a' Iuda Királyának idejében Ierusalem ellen népevel megindult volna, nem emberi erő által szégyenítették meg, hanem az Isten az ő Angyala által 1850. vitézít meg őle. *Esa. 37. 2 Reg. 19. De ez az értelem meg nem albat;* mert az Assyriusok veszedelme régen az Ezechiel prophetiaja előtt volt.

III. Nemelleyek viszik Zerubabel idejére, a' ki a' Babyloniai fogságból haza ment Sidoknak gyűlévész népből álló ellenséginek erejét meg rontotta, kik nem gondolván Cyrus az után Darius parancsoláttával meg gátoltak a' Sidokat hogy Ierusalemet és az Ur Templomat meg ne építhessék.

IV. Nemelleyek viszik Antyochus romlásának és veszedelmének idejére, a' kit és vitéz a' Macchabeusok megverték és rontottak. Bibliander a' mint citállya Polanus azt tanította hogy az Ezech. P. prophetiaja nem egy időre tartozik az szent Ianoléval Titk. 20. 8. hanem az Ezechiele. bé tőlt a' Macchabeusok idejében és a' Gogon Magogó értetik a' Nagy SANDOR és ő utánna az Isten népet nyomorgató Syria-jaknak, Egyptombélieknek, kisebbik Asianak

és Macedonianak királyi. Az Iános propheta-
ja pedig be tőlt. VII. Gergely Papá esutanna
következendők idejében; mivel azok idejek-
ben hadakoztának a Saracenusokkal a' szent
földert és a' CHRISTUS koporfojáért.

A' Prophetia, mikor tőlt be és mikor telik
meg tanita' következendő kérdés.

K. Mit kel érteni a' Gogon, Magogon, Thu-
balon és Mesechen ?

F. I. Gogrol há o n helyen vagon a' szent
írásban emlekezet I. Kron. 5. 4. Ruben első
szülöttének maradékaírol Ezech. 38. 2. Titk 20.
8. Magogrol vagon emlekezet Terem. 10. 3.
Iaphetnek fiúírol, mely Iaphet Noe fia birta kiffé-
bik Afiat nap nyugot felől: Az Iaphet fiaí pedig
Gomer kitől származtának az Afiái nepek
*ab hoc orti sunt Cimmerici postea Cimbrici dicitur qui a Bos-
phoro Cimmerico circa meotidem paludem progressitan-
dem apud Cimbricam Chersonesum late regnavit: in-
de et Sicambrici dicitur, Magog, Midai, Iavan, Thu-
balés Mesech. Lisd meg Steph Szeg L. c. p. 225.*

II. Az Ezechiel P. és szent Iános Gogrol és
Magogrol való prophetaíokról sok discursio-
sok és disputatioíok voltának és vadnak.

I. Némellyek a' Gogon és Magogon értik
az Scitii pogyányokat az Eszakiakkal, a' kik
más néven régi Magyaroknak és Hunnosok-
nak neveztetnek, és ezek erősek, sokak, ko-
piások és fegyveresek voltak. A' Mesechen pe-
dig erük az Cappadociaikat avagy kiffé-
bik Afiái abéliek

abélieket: A' Thubalon az Iberiabeliket avagy az Spanyolokat az Iberus folyoviz mellet. De az Sidok az Thubalon ertik az Olasz Országokat. Ezekről így tanítottak Theodoretus és Hieronymus a' mint elő hozza Polan. in cap. 38. Ezech.

II. Némellyek a' Gogon és Magogon értik az Anyaszentegyháznak ellenségit, a' melyek titkosok és nyilván valok; mivel e' két izo Gog és Magog annyit tészen mint *tectus & detectus*. A' nap keleti Antichristus az Isten népének nyilván való ellensége; A' nap nyugoti pedig a' keresztényeknek színe alatt titkos ellensége és kergetője az Isten népének.

III. Némellyek a' Gogon értének bizonyos személt, a' ki tulajdon nével nevezetik mint I. Kron. 5. 4. Es így ertik 1. Az Eccle. sabbol ment ki az, a' ki a' Gogon értetik 2. A' mint Ruben első szülőtt volt az Iacob fiai között: Így a' Gog 3. Ruben meg fosztaték tisztességétől; mert az ő édes Attyának ágyát meg ferteztette: Így a' Gog *dum se sponsa Salvatoris Christi sponsum facit*. meg fosztatik tisztitól a' melyet magának nem de jure hanem de facto vőtt és vészen; mivel hogy teheti s' tészi. Elő hozom Cocceus Conjecturáját de Gogo Gog *dicitur quasi Gag h. e. tectum*; mivel jegyzi azt a' ki közben valonak tészi magát az Isten és emberek között, mint a' fedel vagon az egész a' föld között. *Gog appellatur unus in medio, h. e. unus pro vicario DEI habitus stans inter DEUM & Eccle-*

sum. A' Mógog pedig jegyzi azt a' földet a' mely attól a' fedeltől, vicariustól be fedettetik és alája vettetik, tudniillik az *Besiat*, a' mellyen rajta ül a' hamis Propheta és kedvére igazgathatya, há vas zabolával nem igazgathatya, tüzes zabolát vet a' szájában. A' Mesech pedig és a' Thubal azok a' nemzetségek több nemzetségekkel a' kika' Gognak alája vettettek: Fejedelmeknek és Főnek mondatik a' Gog; mivel úgy-ül az Isten templomában mint Isten 2. Th. 2. 4. Isten gyanant tartván ő magát, mondatik Christus Vicariusának, Anyaszentegyház Fejének és a' Ius. Canonicumban NAPNAK a' kinek alatta vannak az Imperatorok, Királyok és az egész nép.

iv. Nemellyek az Ezechiel P. Prophétiaját őszvevetik a' titoklato szent Ianoséval Titk. 20. 8. és Gognak nevezetű helyre és nemzetségre vizik, mely nevezet származota' Lydiai Gyges nevű Királytól, a' kitől vötte nek eredetű a' Cygæusok, az őlte volt meg Candaulest a' Sárdek Fejedelmet, Hercules unokáját; mivel Candaules feleségének szépségét Gygesnek meg mutatta volt, és így Cyges a' Candaules országát is elfoglalta: Gog azért és Mógog kisebbik Asianak és Syrianak népe, és Királyi, Fejedelmi, Gubernatori az északi Királyoknak Mógognak, Mesechnek és Thubalnak: De nevezetesben értetik a' N. Sandor halála után Antiochus Epiphanes az kihez sok pogányok gyűlkeztenek az Isten népének nyo-

morgatására és el vesztésére lásd meg *Iunius* és *Polanus* in *Ezechielem*. Magogon némellyek értelme szerint értetnek a' Coelesyriaiak, a' kik Syrianak Arabia felől való részlet laktak, melly Coelesyrianak fő várossa volt Hierapolis az hol lakot Papias Püspök, mellyet a' Syriusok Magognak hitták. Lásd meg *Pareus* in c. 20. *Apoc.* v. Némellyek a' Gogen értik az ördögöt, a' ki olyan mint egy nagy ház melyben lakoznak a' gonoszok: A' Magogon pedig értik az Antichristus minden nepekből álló seregét *August. Lib. 20. de Civit. DEI cap. 11.*

Értelme a' Gogrol és Magogrol való prophétianak.

I. CONCLUSIO.

Az Ezechiel Propneta általa' könyörülő Isten a' fellyebb való Részekben ígeretet tött az ő népének, Anyasz: helyben való állittatása és meg ujjíttatása felől: Igeretet tött pedig *I. A' testi*kről; hogy az ő népét Babyloniabol vissza viszi meg telepíti és meg eppíti, hogy kiki az ő főlö tökéje és fige fája alatt sen deffen nyugodgyek *II. A' Lelki*kről; hogy az lelki fogságból s' nyomoruságból ki szabadító Király Christust el bocsáttya, az Evangelio-mot hirdetteti és predikáltatya *Ezech. 37. 22. 23. 24. coll. Joh. 10. 16.* Hogy pedig a' Sidók mindenkori külső békeséget igervén magoknak, fel ne fuvalkodnának és a' testi világot *Terem. 6. orságot Hof. 1. 3. 4. vára*st el ronto *Terem. 19. győ* nyörüsegeben be ne merülének és végezetre hogy mindeneket, a' mellyeket lelkekeppen

keléteni és magyarázni teszik éppen ne értene-
nek és magyaráznának, jo eleve meg inti őket
hogy vizsgálják menvésis az ő földökben és örök
ségekben és meg eppitven az el romlot pusztá
helyeket Ierusalemmel, annak kerítésével és
templomával: De mind azon által sok gyüle-
velz népektől meg háborgattatnak; Az Ur I-
stentől pedig tsudaképpen meg szabadittatnak
az őket nyomorgatóktól hogy legyen Istené
a' ditsőség és tisztesség Ezech. 38. 3. 4. *Ime én
ve read megyek Gog és meg rontlak és viszsa rontalak te-
gedet &c.*

II. CONCLUSIO

A' mint hogy az Istennek népe, sok nyomor-
úságot üldözést és gyalázatot szenvedet az
Asiai, Syriai és több idegen gyülevelz népektől
kiváltképpen Antiochiától, a' ki az ő sok nép-
ből álló seregével, az szent földre menvén az
Isten meg telepedet frigyos népet kefergettek,
kergettek &c. Igy az Antichristus, a' kinek ab-
vazoloja velt az Asiai, Siriai Gog Mesech és Thubal fe-
je és fejedelme, az Istennek Uy T. Anyaszent-
egyházat, kergeti, lanyargattya, tűzzel és val-
fát üldözi, és az ellen fel támasztja és őszve hij-
ja a' Magog földén lévő két Mesechet és Thu-
balt, az az Imperatorokat Királyokat és maga-
is az kegyesség színe alatt fegyvert fog, az ha-
dakozatra kincset gyűjt, a' hamis Prophetákat,
Hypocritákat, és hitetöket ki bocsátja, es ki-
küldi, kiknek szolgálattyaok által az Evangelio-
mi világozságot igyekezi el oltani, es az Isten
Izive-

szívesen és buzgólagosan keresőket tűzzel val
tal el vesztetni: az Euphrates folyó vizénél
meg köttetetett négy Angyalokat Tit. 9. 14.
ugy mint az Arabiabélieket, Siracenusokat Tö-
rököket, Tatórokat, fel ingerli és felindítja
az Iesus Christus tanítványi ellen.

III. CONCLUSIO.

K. Kicsoda, azért az Gog és Magog?

F. Az Antichristus a' Gog, a' ki ez világnak
Fejedelme, az Igaz tudománytul el szakatta-
nak, es Hypokritáknak Feje, az ki az Isten Tem-
plomában ugy ül mint Isten, nével kerésztyen
1. Thels. 2. 7. 8. A' ki az Sátántul ámaz nagy
veres Sarkánytul. Tit. 12. 4. támaztatott. 2 Th.
2. 9. Christus ellensége. Tit 7. 17. 14. és 19. és
20. 8. Az mint hogy az Isten népet káromlo Afá-
ai, és Siriai &c. Pogányok és gyűlevész nepek
meg Szegyenitettek, meg gyaláztatták, és had-
erejekben meg erőltentettek: ughogy az Se-
regeknek Iehovája, az Iraelnek szunyadhatat-
lan és soha el nem aluvo pálytora Solt. 121. 4.
az ő szerelmes frigyos népet meg tartotta, oltal-
mazta, és vedelmezte: Igy az Isten károm-
ló, és az ő népet nyomorgato, romlásán örülő,
gyaláztattán porczogoson kaczagó, és az Fe-
ne béliat kedvére meg nyargalo Antichristust
meg bünteti, és az ő szájának lelkével meg e-
mészli, és az ő dicsőséges el jövetelével
el törli 2. Thels. 2. 8. Tit. 20. 9. Es feljövének az
földnek bélelségére Gog, Magog, az ő alatta valókkal, és
környul levék az S. en. ek. k. táborát és a' Szerelmes
Vároft

Vároft, de az Istenülmeuyből tűz szálla alá mely meg
emészté azokat.

IV. CONCLUSIO

Ezechiél annakokáért, az Ásiai és Siriai Királyokban az Isten szerelmetes népét nyomor-
gatokban mint Typusokban Abrázolokban
ki fejezi az Isten új Testamentombeli hivat-
ással vassal kergető ellenséget az Antichri-
stust.

ELSŐ TANUSÁG.

Valaki az Istennek igéjét halgattya, és olvas-
sa, annak figyelmetesnek kell lennia az Isten be-
szédének meg értésében. Szarmazik a Tanu-
ság az igikből; *Es lön az Urnak beszéde én hozám
mondván Nehem 8. 3. Es a' népnekfülei figyelmete-
sek valának a' törvény könyvnek halgatására, mellyet
Esdras Pap egy fábol csinált predikállofsékból olvas vala
Figyelmetesnek kel pedig lenni füleivel Peld.
4. 20. Szerelmes fiam az én beszédemre figyelmezzel;
az én beszédimre hajtsad a' te füleidet, Beméivel 2. Ch.
7. 15. Immar az én semeim nyitva lesznek, Testével
Birák. 3. 20. Lelkével Luk. 2. 18. Tsel. 16. 18.*

OKAI.

1. Mert az embereknek méltóságba helyhez-
tetet nagy rendeknek. Tsászároknak Királyok-
nak beszédet meg halgattya, meg olvasák, és
rettegik. Dan. 7. Mennyivel inkább a' hatal-
mas Istennek, a' ki minden Királyoknak Kirá-
lya, beszédet figyelmetessen meg kel halgatni
Tselek. 10. 33. a' mint Kornelius meg halgata
az Isten beszédet és a' Thessalonikabeliek 1. Th.
2. 13.

II. Mert kedves Isten előtt az ő beszédéhez való figyelmetesség. Solt. 62. 12. *Egyſzer ſállott az Isten kétſzer hallottam: az az, jól meg hallottam, figyemetessen meg értettem.*

III. Mert a' figyelmetességből vagon az Isten beszédének nagy hafzna, és hathatósága, a' mely minálunk vagon Luk. 8. 18. és 9. 44. Rom. 10. 19. Iac. 1. 21.

IV. Mert valaki az Isten beszédét figyemetessen meg nem halgattya az Istenis a' nyomoruságnak idején az olyan Adamás kő szivű embert meg nem halgattya; hanem meg neveti, és meg csufollya. Peld. 1. 24. 25. 26. Ierem. 13. 17. Eas. 1. 15.

HASZNAI I. OKTATO.

I. Nem csud, azért hogy sokaknál az Istennek beszédének nincsen foganattya; mert nincsen figyelmetesség benne.

II. Az Istennek beszédének vadnak azért kétrendbeli halgatói mivel a' holot vadnak az Isten beszédét figyemetessen meg értő, tisztelent szivesen kedvellő *Abelek*, az Istennel szüntelenül járó Noek hűségesse engedelmeskedő *Semek és Iaphetök* ot vadnak testi gyönyörűségben elő *Eſavitak*, meg csufolo *Chámok* és az Isten beszédéhez engedetlenkődő s' abban sem gyönyörkődő *Saulok*.

II. FEDDŐ. I. Feddi eza' Tanusága' figyelmetesség nélkül való embereket, a' kik az Istennek beszédere nem figyelmeznek: *Illyenek* I. A' kik sziveket olyaná télik, mint az Adamas

mas kő, hogy meg ne hallják beszédét az Se-
 regeknek Iehovájának Zach. 7 12. 2. A' kik
femmit nem felelnek az minden reggel izollo
s-kezeit ki terjesztő Istennek. Esa. 65. 2. 3.
 3. A' kik mikor az Istennek szent igéjét olvas-
 sák és az ő Templomában halgátni akarnak,
 nem sziból; hanem magok mutogatásából hal-
 gattyák. Matt. 7 es 23. 4. A' kik az Istennek
 igijenek predikálásának helyen futtognak,
 ebekkel s' agarakkal jadzának, szolgáktul ides
 rova üzengetnek, minéműek voltak a' Ma-
 gyar országi szines, tettetes, és az igaz vallás-
 nak s' Isteni tiszteletnek képet viselő Urak s'
 Főfőrendek között igen sokak 5. A' kik az
Isteni tiszteletnek helyén nem az Istennek be-
szédere figyelmeznak: hanem szemekkel bu-
 jalkodnak, el mulando s' ideigtartó világi ja-
 vokrol, szegényeknek meg nyomorításarol,
 és felebaráttynak meg csalásarol elmélked-
 nek es gondolkodnak. 6. A' kik az Isten befe-
dének, hatalommal való ki mondásának alkal-
matosságának idején és helyen aiusznak, és
hortyognak. 7. A' kik az Istennek Templomá-
ban nem el készűlve, meg mosodva és tisztul-
va mennek, hanem tisztatlan kezzel, és meg
verteztetett szivel Esa. 1. 15. 8. A' kik az Isten
beszédének predikáltatásának helyeről midőn
 ki mennek, nem az Istennek nagyságos meg
 értet dolgairól beszélgetnek, hanem tragarkod-
 nak, szitkozodnak, hamissan eskűsznek és em-
 bert rágalmaznak. 9. A' kik nem az meg hallot
 beszéd

beszed szerint rendelik az ő életüket, hanem az testnek gyönyörűségének Popolra vezető utain járnak csak olyanok mint a' folyo ora. 10. A' kik az Istennek oltárára fertelmes kenyeret visznek, santa, vak, benna, és beteges állattal áldoznak. Malach. 1. 7. 8.

1. *Deha az Istennek beszédének meg hallására szivedet Adamás köve téssed.* 1. Mikor ő reis kiáltasz az Istenhez az Istenis te hozzád meg kerelhetetlenképpen viseli magát és tegedet meg nem halgat. Peld. 1. 28. Ela. 1. 15. Jer. 11. 11. és 14. 2.

2. Az Isten mint egy forgo széllel elszélelzt tegedet es a' te nepedet a' pogányok között. Zach. 10. 14.

3. A' te lelkedet raplahato menyeyei keuyértül te gedet meg foizt. Math. 21. 43.

4. A' revelygésnek erejét read botsáttya az Isten, hogy ha nem engedte es hittél az igazságnak, hidgy az hazugságnak. 2. Theff. 2. 10. 18

5. Elvét orcsaja elől. 1. Sam. 15. 23.

II. *Ha a' teneked szollo s' minden napon kezeit kiterjesztő Istennek meg nem felel.* 1. Az Istenis a' te kiáltasodra meg nem felel, hanem füleit be dugja, szemeit be hunnya, meg szabadito kezeit kebeléből ki nem vonza.

III. *Ha az Istennek sent igéjét nem sz. ből, hanem magad mutogatásabol olvasod es halgatod.* 1. Az Sátán a' meg hallot igét hamar ellopja Luc. 8. 2. Az ő veszedelmes rőriben es halójában akaszt. *Fides extinguitur.*

III. *Ha az Istennek igéjének predikálásának helyes futtosz s' ebekkel jadszob.*

I. A' pokolbéli Sátánis kedvére mosolyogsz' jádszik a' te szivedben. 2. Az Istenis az te veszelmednek idején tegedet meg nevet és csúfol. 3. Csak úgy mentel Istennek eleiben mint valami Istalloban, es nem az Iehovanak témplomában.

V. *Ha az Isteni tiszteletnek helyen szereiddel bujál-
sz.* 1. Az Isten lelki és testi vakfaggal meg-
vér. Efa. 6. 9. 10. 2. Minden világi gyönyör-
rűségedtől egy szempillantásban meg fojt. Luc. 12. 20. és 16. 22. 3. A' te felebarátod el-
len a' minémű gonoszt ki gondoltál, fejedre
fordittyá mint Hamannak Esther. 7. 10. 4. A'
minémű mértékkal mértél a' te felebarátodnak
hasonló mértékkal mérnek te neked Matth. 7. 2
Es az mint cselekezzel mással úgy cselekezznek
te veled: Birak. 1. 7. Ha a' te felebarátodnak
felelőségével titkon paráználkodol a' te felelős-
geddel az napnak lattára mások paráználkod-
nak. 2. Sam. 12. 11. 12. Ha a' te felebarátod-
nak jofzágát el predálod, mikor meg szűnöl
predálni te is el prédaltatol, és ha hamissan cse-
lekezzel mással, te veledis hamissan cselekezz-
nek. Efa. 33. 1. Ha fegyverrel meg ölöd az te
atnyád fiát és véret ki ontod a' te véredis ki on-
tatik Tit. 13. 10.

VI. *Ha az Isteni tiszteletnek idején sz' helyen atyusol-
sz.* 1. Az Istent az minden Királyoknak Királyát
aláb valová téfzed az te földi fejedelmednek,
az Idegen hatalmas Uralkodoknál a' kiknek
szelvedeket figyelmeztessen meg hallod és érted

VII. *Ha az Istennek templomában nem elkezdülve, hanem kefsületien megy.* 1. Az Isten hirtelen való tüzzei meg emélt, mint az Aronnak két fiait Levit. 10. 2. 3. 2. Nem szolhac az Istennek: Moses-is meg nem álhata az szent helyen, és nem szolhata Istennek mig sáruját le nem veté. Exod. 3. 4. 5. és 19. 10. 11.

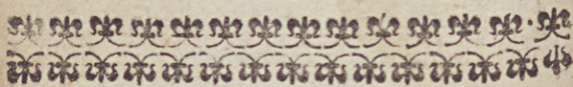
VIII. *Ha az Isteni tisztetnek helyeröl ki menvés ragarkodol és hamissan esküszöl* 1. Nen az Istennek, hanem az pokolbeli ördögöknek hazuglaginak engedelmeskedel. Ian. 8. 44.

IX. *Ha a' te életedet nem az Istennek beszéde szeréne rendezed.* 1. Csak meg halloja voltál az igének. 2. Meg csalod és veszedelemben ejted a' te lelkedet Mat. 7. 21. Iac. 1. 22. 23.

X. *Ha az Istennek oltárára, vak, sánta, benna, beteges állatot viszesz,* 1. Nem tekint Isten a' te áldozatodra. 1. Mert az csalárd szivet utállja Iac. 1. 6. és az töredelmet szivet szereti Esa. 66. 2. 2. Mert a' külső Fejedelem, ha beteges, sánta és vak oktalan állatot viszesz ajándékul eleiben jó szemmel nem lát tgedet. Malach. 1. 7. 8. Mennyivel inkább az Felséges Isten a' ki nem kedvelli ma az te házadból való tulkokat, és aklaidból való bakokat. Solt. 50. 9. hanem a' szivet; Peld. 4. Ian. 4. 24.

III. Legyünk figyelmetesek az Isten beszédének meg hallására, értésére és bevetelésére Gé. 12. 1. 2. Az Abrahámnak egyfer folla Isten hadgya el örökséget, menten meg hallá csengede Istennek.

Sid. 11.8. Ter 22.1.2. Sol. 95.7.8. Az Isten befede-
nek figyelmetesen valo halgatásáért s'ertefere
inditsanak titeket az tanuságot meg erősítő
okok. AMEN.

GOGROL VALO

PREDICATIO

Textus Ezech. 33. 1.2.3.4.

EZ előt valo tanításomban szollottam a'
Gogrol és Magogrol valo prophetianak
fő szerző okáról: Mostani tanításom Ie-
szen az prophetianak eizközkeppen valo es
indito okairól.

I. TANUSÁG.

Az Anyaszentegyházban hűségesen mun-
kálkodo Propheták, Apostolok és Lelki Pász-
torok, szolgálkóvetei, és eszközei az Istennek
ki jelentendő Mennyei szent akarattyának;
Embernek fia, fordicsad es mondgyad.

II. TANUSÁG.

Az Isten az ő örökké valo tanácsából min-
den embernek bizonyos tisztet és hivatalt ren-
delt, a' melyre őket alkalmas idöben el hívja
és elő állítja; *Embernek fia fordicsad orczádat, Pro-
pheták Gog ellen, es mondgyad.*

III. TA.

III. TANUSAG.

Hogy valaki az Istennek méltóságos nevében hatalommal és közönséges helyen szoljon Egy házi tisztre előálljon ezt a méltóságot nem veheti, ha az Isten avagy rend kívül, vagy pedig rend szerent nem hívja és küldi; *Fordicsad Prophetiá és mondgyad. Exod. 3. 10. Annakokáért mostan jűel ide és el küldelek tegedet Phárahohoz, és hozzá ké az én népemet az Izraelt Egyiptomból. I. em. 1. 5. minek előtte a' te Anyád méhében formálnálak, és miné: telek tegedet, és minek előtte sületnél meg sülettelek tegedet és Prophetanak rendelelek tegedet a. Pogányok között, Rom. 10. 15. Mi madon predikállanak pedig ha nem küidetnek. Sid. 5. 4. Es senki nem véssá magának e' tiszteséget, hanem a' ki hívattatik Istentől, mikképpen az Aron.*

O K A I.

I. Mert meg kívántatik az Isten nevében való szollásra, az Istennek kiváltképpen való ki választása. *Tsel. 13. 2. Mondá az Szent lélek: Válaszszátok el nekem a' Barnabást és a' Saulust a' munkára melyre én Őket hittam. Gal. 1. 15. 16.*

II. Mert a' lelkekre való vigyázás, a' lelkekért való számadás és az Isten titkainak sáfárlása adattatott, és rendeltetett azoknak a' kik Istennek követői, és az Iesus Christusnak hivatalos szolgái. *Ezech. 3. 8. 9. 2. Chor. 5. 20. 2. Tim. 4. 15. 16. 1. Pet. 1. 2. Sid. 13. 17. Engedgyetiek a' ti Vezériteknek, és ellenek ue tufakodgyatok: mert vigyáznak a' ti lelkeitekért: úgy mint sámado szolgák.*

III. Mert a' nép lelki örömmel meg nem halgati

halgathattya a' Tapitot, hanem ha meg nyug-
szik abbn, hogy a' ki ő néki az Isten nevében
szol, Istennek igaz szolgája, és ő hozzá küldet-
tetkövete. 2 Sam. 12. Mihelt Dávid a' Nathán
szavait meg hallá menten meg győzetteték és
azt mondá: *Veikertem az Ur ellen mert meg nyu-*
govék hogy Nathán Prophéta Istennek követe
ő hozzája. Es 2 Sam. 24. 11. 12. A' Gád
Prophétának Istentől üzent sententiáját meg
halván meg győzetteték, és azt mondá: *Had*
essem az Ur kezében. Az Izraelnek népe a' Mo-
selt úgy vézi valá mint Istennek Angyalát,
mert meg nyugovának abban, hogy Istennek
igaz követe ő hozzájok. Az szent Pális ezért
ad hálakat Istennek, hogy a' Theffalonika belie-
k nem úgy vették őtet, és nem úgy hal-
gatták az ő beszédét, mint erőtlen embernek
beszédét, hanem úgy vették, mint Istennek
követét, és az ő beszédét úgy halgatták mint
Istennek hozzájok küldettett beszédét.
2. Thef. 2. 13.

iv. Mert valakik az méltóságos Istennek
nevében hivatal nélkül, és né küldetteiven szol-
lottanak, az Istennek súlyos büntetést, és ret-
tenetes ítéletit el nem kerültek Jerem. 27. 14.
15. és 28. 15. 16. *Hald meg Hanania nem küldöt te-*
ged az Ur este hazugsággal tartod e' népat. Azért így
íjál az Ur: Ime én ki küldelek tegedet e' földnek síné-
pöl: Ez esteendöben meg halß, mert az Ur ellen való
ßot állát. Jerem. 29. 31. 32. Deut. 13. 5.

v. Mert ha hivatal nélkül akarkis elő ál fem-
jo

mi jo rend nem lesz az Ecclesiabaa 1. Cor.
14. 40. Mindenek rendesen legyenek &c.

H A S Z N A I.

I. Tévelyeknek az Independesek és Anabaptisták, a' kik azt tanítták, hogy akarmely közemberis a' kinek tudománya s' bölcsesége vagyon rendszerint és az alkalmatóság szerent az Istennek igjűt minden hivatal nélkül *Cum Autoritate* nagy méltósággal s' közönséges helyen predikálhattya. Ezert vagyon közöttök, hogy az Varga a' vargát a' Kovács a' kovácsot le huzza az Predikáló székből és helyében áll: De ezeknek vélekedéseket meg csáfollja az tanúság és a' tanuságnak okai.

Ellenvetés. *Az Isten Szent Pál Apostol által mindeneket int hogy egymást vigasztalják. 1. Thes. 4. 18. és minden napon egymást meg intsek. Sid. 3. 13.*

F. Meg meg kel különböztetnünk *Admonitiones & Exhortationes Charitativas & Fraternas ab Admonitione, & Exhortatio Ministeriali, Authoritativa* Lásd meg Apollon mustberetéből és Attyafiuságos képpen az Apostol tanítása szerint tartozunk meg inteni és vigasztalni a' mielőzet Attyákfiat. De *authoritative* méltósággal, hatalommal és közönséges helyen azok inthetnek feddődhetnek, a' kiknek az Anyaszente gyháznak, mely az Iesus Christusnak Országá, Privilegiomi engedettek és adattak *Matt. 28. 20. Jan. 20. 22. 1. Tim. 5. 17. úgy mint 1. Pura verbi Dei praedicatione 2. Sacramentorum administratio 3. Ecclesiastica disciplina.*

11. Ellenv: Honnét vagyon tehát hogy a' mi Országunkban hivatal előtt az Oskolában tanuló Iffiak a' Predikállofsékból authoritative állanak, intenek, és feddődnek.

F. A' mi Országunkban az Oskola Mesterek, s' Oskolában tanuló Iffiak, hogy azokat cselekedtek, nem mondhattuk helyesnek.

1. Mert a' ki az Isten nevében *Authoritative* bol meg kívántatik annak el választása hivatally s' rendesen való denominatioja, és representátatása. Thef. 13. 2. Sid. 5. 4. 2. Mert a' ki az Isten nevében méltosággal szol, annak Izabadosa' Sacramentumokat ki szolgáltatni, kerestelni, Ur Vacsoráját osztani, mivel Idvezitőnk ki bocsátuán az ő szolgait, azt parancsollya: Predikállyanak, Kerestellyenek Math. 28. 19.

3. Mert sokak azok között nem lőttenek predikátorokká, hanem az siros Mesterségen meg hízakodván, külső állapotra adták magokat. Hanem javallanám hogy az Predikátorok, Egyházi vénék, és Oskola Mesterek a' nevezetes Oskolákban, a' mellyekben a' Sobria Philosophia & pura Theologia tanittatik, fel gyűlekeznének; és a' jó erkölcsű szép tudományú Iffiak között, a' kiknek Isten lelkeket fel inditva examinálnák, Candidálnák, és azokat az Philosophian, s' Theologian által vivén, az Ecclesiákban commendálnák: Ebből következenek 1. Hogy az Iffakis serényebben tanulnának 2. Mesterségen, melyre nem mellyek egynehány izben ki mennek, idejeket el nem töltenek.

töltenék, szép Iffiuságok virágát el nem fonnyasztanak. 3 Nagyob becsületi lenne az Ministeriomnak. 4 A' meg teperedet orczaju, henyelő, tudatlan, fajtalan erkölcsű Deakok az Ecclesia kenyerén nem hizakodnának. 5 Az Academiakból a' jó erkölcsű szép tudományu Iffiak el nem maradnának.

II. Vétkeznek a' kik hivatal nélkül és rendetlenül tolyják magokat az Ecclesianban Ier. 27. 21. *Futnak: de én nem Küldöttem őket.*

K. Kitül vagyon a' Tanító hivataljának Jussa?

F. Olvasd meg Tsel 9. 2. 3. 6. és 13. 2. 3. 4. és 14. 13. 1. Tim. 4. 14. és 5. 22. Eph. 4. 14. Tit.

5. Ezekből a' szentirásbeli helyekből ki jő, hogy a' Tanító hivataljának jussa vagyon az Ecclesianal lásd meg Disp. Voetii de Vocatione Ministrorum & de Iure Patronatus Th. 9. 10. 11.

IX. PREDIKACIO

Textus Ezech. 38. 1. 2. 3. 4.

EZ előt való tanításomban meg mutogattam a' Gog ellen való prophetianak fő berzso okát eszközképpen való okával: Mostani tanításom leszzen indito okáról és e' Prophetianak Subjectomáról.

TANUSÁG.

Iollehet az Isten szolgainak s' hűséges köve-
teinek forfok és állapottok veszedelmes mind-
azonáltal valamit az Isten az Ő szájokban ad és
adott; és a' kikhez küldi, az Isten üzenet, pa-
rancsolattját, és akarattját személy valogatás-
nélkül akar mint rettenessék Őket: de mégis ki-
kel mondani és jelenteni; *Embernek fia propheta-
taly Gog ellen.*

A' Tanuság első ágának okai. Nyomorúsá-
gos és veszedelmes &c.

I. Mert gyűlöli őket e' világ. 1. Király 22. 8.
Acháb az igaz mondáért gyűlölé meg Micheast
a' lemla fiat. Mat. 14. 3. 4. Herodes igaz mon-
dásért ölete meg Keresztelő Iános: Gyűlö-
lik pedig len. 1. Mert nem részesülnek az Ő lel-
ki fertelmességekben, s' bűnökben. 1. Pet. 4.
3. 4. Titk. 18. 4. 2. Mert meg feddik őket a'
bűnről. Ian. 1. 7. 1. Király 18. és 19.

II. Mert az igaz mondásért halált szenved-
nek, mint Keresztelő Iános Mat. 14. 3. Sőt a'
hitelesnek midőn az Christus tanítványit meg-
ölik, azt alittyák hogy Isteni tiszteletet csele-
keznek. Ian. 16. 2. Mat. 23. 27. A' második
ágának okai.

I. Mert számado szolgák. Ezech. 3. 17. 18.
19. Sid. 13. 17.

II. Mert követek 2. Cor. 5. 20. A' követ-
nek pedig azt kel mondani a' mit az Ő Ura szá-
jában adot.

H A S Z N A I.

I. Vétkeznek i. a' kik az Istennek mennyei szent akarattját ki nem jelentik. Illyenek i. A' kika' népnek bűnét megészik Efa 56. 10. 11. A' kik fel elemből nem merik az igazságot ki jelenteni.

III. A' kik atyafiuságra és személyre néznek: kedvezek ennek; mert ez énnékem, bárátom, atyámfia, jó akarom, és fők jóval vagyon és lehet énnékem: De a' kik jó akaratért s' ajándékért a' népnek bűnét ki nem kiáltják i. Aláb valokamaz hamis Prophetánál a' Bálámnál, a' ki azt mondgya vala Báláknak; a' Moabiták Királynának, Numer. 24. 13. Ha a' Bálák énnékem az ő házáat ezüstvel, és arannyal megtölténéis, az U'nak beszédét által nem hághatom, a' mit szolland az Ur azt szollom. 2. Az Isten súlyos büntetésével nem kerülőd.

II. A' kik az Istennek tiszta szent akarattját a' mint az Ur kijelentette ki nem jelentik: Minéműek a' Papisták a' kik nem az szent irást adgyák a' népnek eleiben; hanem a' Pápnak végezését és emberi agytulki koholt traditiokat.

III. A' kik másoknak vétkeket s' gonofságokat ki jelentenek ugyan de magok hasonlo bűnben és gonofságban hevernek. Rom. 2. 21. 22. De jaja' ki azt predikállod, nem kel lopni, s' magad lopo vagy, nem kel tragárkodni, tragárkodol, nem kel paráználkodni, paráználkodol, &c.

IV. A' kiket küld az Isten de el futnak a' loná-
fal. Ion 5.

V. A' kik ha az Isten szolgait kergető Hero-
desek Kajaphások és Nerok fel támadnak, és
őszve eskülznek az Isten ellen, és az ő Chri-
stusa ellen fogva, és kötve tartják az igazságot,
és végre ugyan megis tagadgyák, és az Isten
nevét gyalázzal illetik Luk. 9. 26. *A' ki az én
beszédemet ségyenti, azt az embernek frás ségyenti,
mikor eljövend az ő dicsőségében.*

K. Hát az igazságot az embernek mindenütt
és mindenkor vagy kívántatik vagy nem, csak
ki kei mondani?

F. Az igazságról vallást kel tenni 1. Mert az
Isten parancsolja. 1. Pet. 3. 15. Matt. 10. 32.
Rom. 10. 10. Marc. 8. 58. Philip. 1. 12. 20. és 2.
15. 16. 2. Mindenütt és mindenkor meg kíván-
tatik hogy az igaz hitet senkiis meg ne tagad-
gya: De mindazonáltal hogy mindenütt és
mindenkor minden külfömbőség nélkül a' mit az
ember hiszen ki mondgya és csacsogjon nem
szükséges; Matt. 7. 6. *Ne adgyatok azt a' mi bens
az ebeknek.* Hogy ha valamely meg dühödöt
ember, ki vont fegyverrel meg állana, és erős
hittel meg eskünnék azon, hogy valaki magát
Keresztyennek mondgya, menten meg őli és
vérét ki ontja, az olyan meg dühödöt ember-
nek dühöségének idején job halgatni.

K. Hát ha a' Tanito veszi észében hogy ő
néki az igazságnak ki mondásáért, és az hitetle-
seknek lelki paraznaságoknak, bűnöknek fel
fede

fedezéséért halált kel szenvedni, meg kellé
maradni, avagy pedig magát el kelvonni?

F. Hogy az ember az maga életére gondolt
viselleyen, és magát meg oltalmazza, a' szent irás
nem tiltja, Matt. 10. 23. *Mikoron pedig háboogat-*
nak titeket abban a' Varasban, Saladgyatok más város-
ban. A' Christus elvonta magát Matt. 22. 14;
Ián. 10. 39. A' nagy hitű szentek el futottak,
Moses Exod. 2. Sid. 11. 27. *Illyes* 1. Király 19. *Pal*
Tsel. 9. 25. *Ioseph* Matt. 2. 13. Csak hogy a' Ta-
nito ilyen forsának s' állapotjának idején im
ezeket jól megfontolja.

1. Ha az ő erejét meg próbálván és az Istent
segítségül híván erzi erőtelenséget és gyenge-
séget job hogy el vonnya magát, hogy sem
mint, 1. A' mennyei igazságot meg tagadgya.
2. A' mely bűnről lelki paráznaágról és hamis
tudományról fedést tött, azokat javallya és
apprballya Christus Urunk ezért bocsátá el az ő
tanitványit. Ián. 18. 8. A' Peter pedig meg
marada: de ám mégis tagadá a' Christust.

II. Hogy ha a' dühölség s' kegyetlenség
csak a' tanito személyére tartozik, job félre
állani; mivel az természet törvénye szerint is
tartozik ember oltalmazni az ő életet.

III. Hogy ha a' Tanito életének meg maraf-
tásával nem az maga javát tézi fel hanem az
Isten dicsőiséget nem is azért rejti el magát
hogy a' Christust szégyenlene meg vallani, a'
bűnt ki mondani, hanem hogy Istennek és az ő
bíveinek élyen.

IV. Hogy ha pedig a' Tanitonak jelen léte-
le szükséges az Anyazentegyháznak építé-
re, mikora' hiterlenek kegyetlensége az egész
gyülekezet ellen vagy on, rut dolog a' Tan-
itonak el futni. 1. Mert az olyan nem tanito;
hanem béres. Ian. 10. 2. Mert a' tanitonak az
egész Ecclesia előtt a' hatatóságnak példájának
kel lenni.

II. Vétkeznek a' halgatok, a' kik az igaz
mondásért a' tanitokat üldözik kergetik, mint
Achab Herodes és csak hamar ki adnak rajta
mint a' mi Ministeriomot meg vető és meg utá-
lo Magyarink. Nincsen a' kerelztyen világon
Tanitonak rosszab állapottya és gyalázatos-
sab sorsa, mint a' Magyar országi Reformatus
Tanitoknak; mert ha a' nagy renden levőknek
varasi nagysúvegűeknek filufi pocskorosok-
nak tiszték ízerint bűnöket ki mondgyák,
azon vannak hogy eled adglyanak rajtuk.

II. H A S Z N A.

I. Intetnek az Tanitok hogy az Istennek
mennyei szent akaratyát minden személy va-
logatás nélkül ki mondgyák a' bűn ellen fed-
dőgyenek az Istennek dicsősége mellyet vi-
askodgyanak, harczolliyanak Ian. 21. 15.

II. Intetnek az Halgatok. Ha a' tanitok lel-
ki Ary k kik az Isten beszédével Telki fiak
szűnek az örök életre. Gal. 4. 19. Ha vigyáz-
nak az lelkekért mint szám adó izolgák, Sid.
13. 17. Ha harfogniok kel mint az Trombitá-
nak a' népnek bűne ellen, és hamisága ellen,
1. Enged

1. Engedgyetek az Tanitoknak Sid 13. 17. 2.
 Mint lelki Attyákat meg becsüllyétek, és mint
 Istennek Angyalit, s' követeit, úgy vegyétek
 1. cor. 4. 1. és 16. 10. 11. Phil 2. 29. 1. Tim. 5.
 17. Kőnyörgéstekekkel elő segillyétek Tsel.
 22. 5.

X. PREDIKACIO

Ezech. 38. 1. 2. 3. 4.

TAnitottam e' prophetiának fő szerző
 okáról, eszközképpen való és indító oka
 irol: Mostani tanításom leszén subjecto
 márol; *Prophetaly Gog ellen, Diagog földé ellen &c.*
 A' kiken értetnek az Isten népet nyomorgató
 gyülevész népek &c.

TANUSAG.

Eleitül fogván az Isten frigyos népének s'
 Anyaszentegyházának sok gyülevész népből
 való ellenségi és nyomorgatói voltak; *Pro-*
phetaly Gog ellen &c. Ezech 2. 2. *Mint a' Lilium*
a' töviff között, olyan az én jegyesem a' leányok között
 kétrendbeli töviffek érdekük az Istennek lili-
 omat, szerelmes népet es Anyaszentegyházát
 1. A' kegyetleneknek kegyetlensége 2. Az
 értetnekeknek pokolra vezető hamis tudomá-
 nya. Ier. Sir. 3. 52. 53. Solt. 2. 1. 2. és 3. 1. 2.

Pelda az Istennek frigyos népe, a' ki ellen övé
 esküttének a' Moabitak, Anomitak, Philisteu-
 soe &c. 2. Kron. 20. 1. 2. Efd. 4. 1. Solt. 46. 7.
 2. Kron. 14. 2. Kir. 18. és 19.

O K A I.

I. Mert a' világ gonoszban helyheztetee
 I. Ian. 5. 19. Az holot az Apostol a' gonoszon
 erti az ördögöt, a' kinek a' világ kedvet keresi
 és az ő tanácsát követi, a' ki az Isten népe után
 folyo vizet bocsát Titk. 12. 15. A' holot a'
 folyo vizen nemelleyek ertik az Isten Anyaszent-
 egyházának nyomorgattatását Solt. 124. 1. *Ha
 a' Iehova nem lett volna velünk a' vizek el borítottak
 volna:* Nemelleyek az eretnekségeket mellyek-
 kel az Sárkány akarta s' akarja el borítani az I-
 sten Anyaszentegyházát Lásd meg Comm.
 Brichtmanni, Foxi in cap. 12. Apoc.

II. Mert az igazak között és az hitetlenek
 között nagy gyűlölség vagyon. Terem. 3. 15.
 Az ördög szolgálai gyűlölik az Christus szolgálait,
 a' Baal Papjai az Istennek igaz Prophetait, kö-
 veteit 1. Kir. 18. Matt. 10. Ian. 16.

H A S Z N A.

I. OKTATO. Ha az Isten népének eleitül
 fogván sok ellenségi voltak. I. Nem jegye
 hát az Anyasz: a' mindenkori boldog és fris ál-
 lapot. Tselek. 14. 22. és 38. 22. Ioh. 16. 20.
 2. Tim. 3. 12. Enek. 2. 2. Solt. 2. 1. 2. és 3. 1. 2.
 II. Nem ujdolog az Isten népének sok gyüle-
 vész nép a' tal valo nyomorgattatása, Az Syriái
 és külsőbik Asiai nép sok gyülevész népből álló
 fere-

teregével az Isten népét lanyargatta: Hat ma mit nem tselekezik az Isten népet nyomorgató Gog a' ki fel ingerlette az Euphrates folyó vizenél meg köttetet negy Angyalokat és azok által a' Christus igaz tanítványit üldözik, kergetik s' magais tűzzel vassal azon vagyon, hogy a' holot az Evangyeliom tisztán predikátor, ott vadak lakjanak.

II. Vétkeznek a' kik látván hogy az Isten népének ennyi ellenlégi vannak ebben meg ütköznek és vallásokat el haddgyák, holot az Isten szerelmefinek eleitül fogván voltanak üldözői és nyomorgatói. Mindön az Isten O. Testamentumabeli Anyasz: tsetsemőkorában volna Terem. 4. menten támadá az ő atyafiak meg őlő Kain 1. Ián. 3. 12. midön valamennyire nevekedet volna Egyiptomban mene és ott mit nem szenvede négy száz esztendeig Exod. 1. és 3. onnet ki jöven menyi nyomorgatást szenvedet a' Moabitaktól, Amonitaktól, Philisteusoktól, Afsyriaiaktól, Chaldeusoktól és Syriaiaktól. Az Isten új T. Anyasz: mit nem szenvedet Herodestül, a' kegyetlen Imperatoroktól és ma a' hét fejtiz szarvufarkánytól Tit. 12. az ki tellyeségeffen azon vagyon, hogy a' mit szül a' kerelztyen Anya. el nyel-lye.

K. Mitül iudicatnek az emberek hogy a' mastani siralmas időben ennyi lokan el állanak ay igaz és meg ismért tudomány mellől?

F. Hogy az emberek tisztért, tisztelégert az ide-

idegeneket követik oka a' Sátán a' kiravalz mesterfégevel így veztegeti meg az embereket.

I. Mi tsak kevesen vagyunk: azért a' mi vallásunk nem igaz.

II. Mi nagy nyomoruságot szenvedünk: De mások örülnek; vigadnak és gyönyörködnek.

III. Mi szegények vagyunk: De az idegenek gazdagok, jó szerencsések és másokon uralkodnak.

IV. Ha igaz volna vallásunk, ez sem lótt volna Pápistává, Törökké &c.

I. *Hogy mi kevesen vagyunk abból nem következik hogy hamis vallásnak volnánk.* 1. Mert Isten az Önyáját kitsinnek mondha Lnk. 12. 2. Mert sokan vannak a' hivatalosok: de kevesen a' vallástottak Mat. 20.

II. *Hogy mi nyomoruságot szenvedünk.*

1. Nem az Isten haragjának jegye: hanem szeretetinek. Sidok. 12. 6. Tsel. 14. 2. Sok nyomoruság által kel mennünk az Isten országában Mat. 7. 12. 13. Az Izrael fiaj darabos utakon meherének az Canaan földében: Így &c.

3. Az Istennek Anyaszentegyháza tsetsemőkorátul fogvan nem volt üres a' nyomoruságtul és sziveket fonnyasztó keresztt viseléséktől.

4. Az Ur Iesus Christus meg mondotta azt hogy az övei sírnak és jajgatnak: De a' világ örül és vigad. Ian. 16. 30.

III. *Hogy mi szegények vagyunk:*

I. AZ

1. Az Isten azokat válásztotta a' kik szegények hogy lennenek gazdagokká hitben. Luc. 1. 5. 2. Az Isten azokra tekint es' azokat mondgya boldogoknak a' kik szegények. Esa. 66. 2. Mat. 5.

iv. *Hogy ez s' amaz Pápiszává lött Törökké lött &c.*

I. Nem példákkal: hanem az Isten törvényével kel meg erőfiteni dolgainkat. Káin gyilkos volt: de mi ne legyünk; mert tiltya az Isten Dávid parázna volt: de mi ne legyünk: mert tiltya az Isten es' meg bünteterte. &c. Hy-meneus és Alexander el szakattanaka' hittül 1. Tim. 1. 20. De mi el ne szakadgyunk.

iii. Ha az Isten népenek ilyen nyomorúságos sorsa volt eleleitül fogván. 1. Meg ne utkozzunk vallásunkban. 2. Legyünk bekecséges tőrök *Miért?* Mert jo végre tselekefzi Isten. 1. Hogy a' mi földi boldog állapotunkkal el ne higyük magunkat es' el ne fajullyunk mint a' köver tulok Jerem. 31. 18. 2. Hogy meg probállyon hitünkben. Terem. 22. 1. es' bekecséges türesünkben Job. 1. 3. Hogy elvonatassunk e' világ szereimérül es' elmelkedgyünk a' mi mennyei es' örökke valo hazánkról. 1. Kir. 19. Phil. 1.

A M E N.

XI. PREDIKACIO.

Ezech. 38. 1. 2. 3. 4.

Ime én te reád megyek Gog &c.

Az első részéről tanítottam: A' második részében három dolgokat mutogattam meg.

I. Ki hadakozik Gog ellen? *Ime én te reád megyek Gog.*

II. Mi módon hadakozik? *Megteritek &c.*

III. Minemű ereje és kezűleti volt s' vágyon Gognak? *Minden te seregedet &c.*

K. Mivel az Isten megígérte hogy maga hadakozik Gog ellen; hogy hogy lehetet s' lehet mégis hogy Gogot az ő gyűlevész népből álló seregével az ő népe s' Anyaszentegyháza ellen felindította?

F. Ezek nem ellenkeznek: Mert Isten elensége volt az Syria és Asiai Királynak. Mind azon által Isten az Iuda földére vitte, nem úgy hogy az ő Anyaszentegyházát el törölye s' végképpen el veszesse: hanem hogy az ő népe előtt Gogot minden seregivel, mint a' metzár szekre rendeltetet barmokat meg ölye és elvezesse. Így vivé Isten Ierusalem alá Senacheribet hogy ötet minden seregével Anyaszentegyházát által meg ölye, és meg mutassa hogy az ő Anyaszentegyházát

Anyaizentegyházára szüntelen vigyáz. Esa. 37.
Solt. 121. 4. *Ime nem szunnyad és nem alusszik az Isra-
el orizója.*

TANUSÁG.

Iollhet Isten az ő szerelmes népen kezdé
el a háboruságot és oltort, és azt az eretnekek-
kel mint vesztővel meg veri, mind azon által
az Isten népének nyomorgattatása bizonyos
jegye az hitetleneknek, nyomorgatoknak hir-
telen és hamar való rettenetes veszedelmek-
nek: *Ime en tereád megyek Gog.*

Az Isten az Afiai és Syriai Királyoknak gyű-
levész népből álló seregevel a' Babyloniai fog-
ságból ki szabadult s' megtelepedet népet igen
megsanyargatta: De az ő szerelmes népének
ostorozása jegye volt az Iuda földére fel ment
Afiai és Syriai gyűlevész pogányoknak vesze-
delmeknek 1. Machab. 1. és 2. és 3. Az Anti-
christus az Istenlelki Babylonból ki szabadult
népet megsanyargatta: de az Isten szerelmes né-
pének megsanyargattatása jegye az Antichristus
hamar való veszedelmének, a' ki ellen hadako-
zik önnön maga seregeknek Ura Istenelér.
25: 29. *Mert ime a' várasra mely en nevem ol nevez-
tetik el kezdem hozni az háboruságot, te pedig meg me-
nekettek? nem menekedtek: Mert fegyvert hozok
a' földnek lakozóira. 1. Pet. 14. 17. Mert ideje hogy
az ítélet elkezdessék az Istennek házára: hogy ha pedig
mi rajtunk kezdetik először, mint leszen azoknak vegek a'
kik nem engednek az Istenk Evangéliomának.*

A' tanuság első ágának okai.

1. Mert Isten az háboruság és oltor által ta-

hitteya, szoktattya és magához viszi az ő szerel-
 mését hogy a' világgal el ne kárhozzanak
 I. Cor. 11. 32. De mikor b' vittetünk az Uról tanítá-
 sátunk hogy a' világgal el ne kárhozzunk. Absolon
 hozzá nem akarván menni loab meggyújtá
 az loab majorját. Sam. 14. 30. Az Isten midőn
 az ő népe tőle el idegenedik tüzet gerjelze
 az ország kapuibán, hogy az ő véi hozzá terje-
 nek és azt mondgyák. Hof. 6. 1. Iert k' elterjünk
 vissza az Urhoz; mert meg vert és bé köti a' mi sebein-
 ket. &c.

II. Mert az ostor és nyomoruság által za-
 bolázza Isten az ő népet hogy az ő mltosá-
 gos szent nevetőlők meg ne mocskoltassék
 Amos. 3. 2. Csak tetteket val'stottalak: azért meg-
 buntellek minden ti álnokságotokért 2. Sam. 7. 14. Solt
 8. 32. 33. Ha az én vendélelőmet meg segek, meg lá-
 togatom veszőrel az ő bűnöket. Nyomoruság által
 zabolázza pedig meg 1. Hogy meg tanulják
 melly utálatos a' bűn és mint gyűlöli Isten
 Hab. 1. 13. 2. Hogy meg tanulják hogy a'
 bűnt el kel távoztatni és még alkalmatosságát is
 el kel kerülni.

III. Mert az háboruság nyomoruság és ke-
 reszalattetzenek meg láthatóképpen és nyil-
 ván, kik biznak az Istenben és kik szeretik tel-
 lyes sziből az Istent. Kik szeretik fellyeb jósa-
 gokat, feleségeket &c. Luk. 14. 26. Kik bő-
 csüllik fellyeb eleteket Matt. 16. 25. Ugyanis
 a' gyalázatra, tömiőczre és halálra azok kéznek
 menni az Antichristus kegyetlensége alatt a'
 kiknek

kiknek hitek az Evangeliombéli szeretettel meggyőzhetetlenképpen őszve kötöttetet.

IV. Mert Isten az hitetleneket a' veszedelemre hizlallya Jerem. 18. 3. El halasztja azért azoknak büntetéseként mint ha ő Felsegeis pilogatni láttatnék és hunyorítani: De eljövén az rendelt üdő igen meg bünteti és mint meg emésztő tűz meg emésztü őket.

A tanuság második ágának okai.

I. Mert Isten az ő szerelmes népevel, mikor sanyargattya is vgy tselekezik mint irgalmas atya 2. Sam. Sam. 7. 14. Solt. 103. 8. 13. és mikoron fujtollyais az ő hiveit szánnya; *mert nem síve szeretet veri.* Jer. fir. 3. 31. és ugyan meg firattya Luk. 19. 41. Ioseph meg ismérven az ő atyafiát erős beszédrel meg dorgállya, riogattya és kémeknek mondgya: de elorduván előők keserveffen firattya őket: Az Istenis mint kegyes Atya meg dorgállya, meg sanyargattya az ő hiveit. Sid. 12. 5. 6. de ismét meg szánnya. A' hitetlenekkel pedig ugy tselekezik mint igaz ítélő BIRO.

II. Mert az Isten midőn az ő Anyaszentegyházát a' nyomoruság megkoholos' próbálókemenczéjében veti, akkoron is meg emlekezik irgalmaságáról és az ő népének kiátását meg halgattya és őket meg szabadittya. Exod. 1. és 3. 5. 6. és 14. Hof. 11. 8. *Meg eset enbennen az en sívem és meg szántam igyekezetemet.* Jer. fir. 3. 30. 31. 32. De mikor a' hitetleneket bünteti boszút ál az Isten I. Az ő busulásának fellobbant

túze meg nem oltatik. Ier. 4. 3 4. 2. Az ő szerelmes szolgatisa' meg atalkodot hitetlenekért meg nem halgattya Ier. 15. 1. 2. 3. A' hitetleneknek sohonnet segítsegek és nyavalyájoknak, meg enyhittetések nem lehet Luk. 16. Tick. 6. 16. 17. *Es mondanak a' begyeknek és a' kő-síklaknak.: essetek mi reánk és rejtsetek el minket.*

H A S Z N A I.

Vigasztaljuk magunkat a' mi mostani siralmas igyünkben. Iollehet Isten a' nagy haboruságot mi rajtunk kezdette ugyan el, rajtunk a' fegyver, rajtunk és nyakunkban vagyon az idegen nemzetnek vas jármá, nintsen börtületi a' mi tisztos véneinknek, nem könyörülnek meg az árvakon, czetszopokon és özvegyeken, nem esik meg szív e az idegeneknek a' mi nagy gyalázatunkon: De mind azon által ugy tselekeszik Isten mivelünk mint minélünk az Ur Iesus Christusban meg engeszteltet Atyánk.

2. Nem szive szerint ver benuőket, hanem szánnya a' mi nyomoruságinkat, és meg emlekezven irgalmasságáról meg könyörül mi rajtunk Solt. 81. 31. 32.

3. Meg halgattya a' mi szivbéli imátságunkat Exod 1. és 3.

4. Mint igaz ítélő B I R O boszszutál a' minket kergető s' nyomorgató ellenséginken.

K. Miért állana Isten boszszut a' mi ellenséginken holot az ő akarattyát viszik végben?

F. A' minket nyomorgató hitetleneknek jollehes

Jollehet az Isten busulásának pálczája vagy on
 kezekben, és őket az Isten küldis' küldötte mi
 ellenünk, hogy minket predáliyanak es meg
 tapodgyanak mint az utzan levő fárt Esa. 10 5. 6
 az Isten engedelmeből vagy on hogy a' mi tíf-
 ces véneinket nem betsűlik, a' mi tanátsfinkat
 gyalázatos halállal el vesztik, a' tisztességbe ill
 elszonyokon erőszakot tesznek, a' gyenge
 szűzeket meg ferteztetik: De mind azon által
 nem mentetni őket hogy nagy gonofsá-
 got nem cselekednének? mert nem ugy tsele-
 keszik hogy az Istennek engednének, hanem
 hogy a' magok indulatit vigyék végben nem
 a' végre tselekeszik hogy az Isten nepe a' nyo-
 moruság alatt Istenhez meg térjen, hanem hogj
 ők az Istennek népen uralkodhassanak és min-
 den javaiban sákmánt tegyenek. A' Pilátus,
 Herodes &c. őszve gyűltenek hogy azokat
 vigyék végben a' mellyet az Isten kezei elvé-
 geztek ot fen. Tsel. 4. 28. De ugyan nem jol
 tselekedték és nem menthetők; mert nem azt
 kérték hogy az Istennek kellene engedni és
 az emberi nemzetnek a' Christus véren kelle-
 ne meg váltatni Tsel. 20. 1. Pet. 1. 1. Jan. 1. ha
 nem hogy kiki a' maga bujaságát es gonofz ki-
 vánságát vigye végben. A' Phariseusok, hogy
 hamis vadlásokkal az ő tisztességeknak ellen-
 ségét el tőrlenék. A' Pilátus, hogy a' Czár
 kedveben es kegyelmében meg maradna. A'
 kérek hogy az ő Urok parantsolattyanak en-
 gedgyenek: *Iudas* hogy pezt gyűjtsön.

XII. PREDIKACIO.

Ezech. 38. 3. 4.

Es még terítlek teledet es horgot vetek a' te szádban &c.

MEg mutatta az Ezechiél Propheta módgyátis, mi módon hadakozik Isten Gog ellen. *Es még terítlek es horgot vetek a' te szádban* A' mint az halász az horogban akadoztat oda vonzza az hová akarja: így az Isten az Ő Anyaszentegyházán kegyetlenkedő Antichristust és minden seregét az Ő veszedelmének és gyalázattjának rendelt helyére viszi, el rendelt szandékában meg gátollja és a' mely könnyű a' halásznak az horogban akadoztat halak ki vonni: olly könnyű Istennek az Ő hiveit nyomorgató hitetleneket a' veszedelemre öszvegyűjteni és megbüntetni. Példa Pharaoh a' király Isten egy izem pillásban a' tengerben burította: Senacherib a' kinek nagy erejét szent Angyal által semmivé tévé.

T A N U S A G.

Az Isten az Ő hiveit nyomorgató hitetleneket úgy öszvegyűjti a' veszedelemre, hogy midőn el akarnak távoztatni a' veszedelmet el nem távoztathatták, es mennél nagyob igyekezzettel akarják el vezteni az Isten szerelmes

népet annál nagyobb és hirtelenb való szegyént
és gyalázatot vallanak és igyekezetekben elő
nem mehetnek *Visszárántalak és borogot vetek a' te
sziában.*

Exod. 15 8 9. Azt mondgya vala Pharaoh:
U'annok mégyek tudni illik a' Szauknak, el erem őket a'
nyereséget meg osztom és bé telik az én telkem 9. A'
te felédet meg induád és a' tenger bé buritá őket, jeneké-
re mentek mint az ón a' vízekben. Esa 37. 5. 6. 7.

K. I. Miért gyűjti Isten őszve a' hitetlenek-
ket a' veszedelemre?

F. I. Hogy megmutassa Isten minémű nagy
gondot, visel az ő népére s' Anyasz. egyházára,
és hogy az ő népé is látván a' nyomorgatoknak
veszedelmeket vigazialást vegyenek.

II. Mert meg hízának a' hitetlenek Jer. 12.
2. 3. és az ő hamisságoknak mértéke bé tölt.
Terem. 14. 16. Mat. 23. 35, 36.

K. II. Miért nem távoztathatják el a' vé-
szedelmet?

F. I. Mert Isten meg keményíti sziveket a' vé-
szedelemre mint Pharaohnak, hogy midőn el-
akarnák vezetni az igazakat, magok veszszé-
nek el. Exod. 15. 9. 10.

K. III. Miért hogy igyekezetekben elő
nem mehetnek;

F. I. Mert a' hitetleneknek a' hivek el-
len való agyarkodások s' tanácskozálok az I-
sten ellen maga ellen vagyon Solt. 2. 12. A'
ki az hitetleneknek tanácskozókat csak meg

neveti Solt. 2. 4. *A' ki lakozik az egben neveti es meg csufolja őket.*

II. Tanácskozásokat semmivé teszi Iob. 5. 12. 13. *Ki az álnokoknak gondolattyokat semmivé teszi, hogy semmit vegyhez az ő kezekkel ne vihessenek ki meg fogja a' böltseket az ő tsalárdságokban hogy mind azoknak tanácsok kik ő ellene tusakodnak, haszontalanok legyenek.*

II. Mert az Isten az őveit őrizi es oltalmazza Zach. 2. 12. *Mert a' ki titeket bánt az ő seme fényes bántya: Azért a' ki ártani akar azoknak a' kiket az Isten otalmaz magának az Istennek árt es ellen ne támad.*

H A S Z N A I.

I. OKTATO. I. Nincsen azért az Isten tanácsa ellen tanács. Iob. 5. 12. 14. ereje allen nincsen erő I. Mert az hitetlenségnek ellene való tanácsokat meg neveti Solt. 2. 3. 4. 2. Mert a' kik ő ellene tusakodnak minden tanácsokat haszontalanná teszi Iob. 5. 3. Merr a' mit az hitetlenek az igazak ellen ki gondolnak a' magok fejére fordittya mint Hamannak és az ő népet tüzzei vassal kergető Gognak 4. Mert az hitetleneknek erejek az Isten haragja ellen csak olyan mint a' semmi Sid. 12.

II. A' hitetlenek az Isten akarattya ellen semmi szándékokban elő nem mehetnek. 1. Mert visszarántya Isten és horgot vetorokban 2. Mert homállyal beburittya szemeket hogy semmit ne lássanak Terem. 19. 11. 2. Kir. 6. 18. 3. Mert a' kegyetleneknek sziveketel vál-

változtattya Terem. 31. 24. és 33. 4. Daniel. 3.
29. és 6. 16. Esth. 8. 2. 4. Mert az hiveknek ár-
talmokra készítettet eszközőknek mindé erejegg
el veszi Daniel. 3. 21. és 6. 23. Ion. 2. 1. 11 Tsel.
28. 3. 4. 5. 5. Mert az hitetleneket her-
telen el veszi Exod. 15. 8. 9. 10.
2. Kir. 19.

...

I
S
az
az
k

ki
de
n.
gy

J
ja
be
ke
m

XIII. P R E D I K A C I O

Mely lött Debreczenben Anno
1660. die II. Aprilis. Minek elötte
Szejdi Mehemet Palsa Budaí Vezér
az Hajdu Varosokat elégette volna, és
az Toczó mellé szálván Debreczent
kintsécül meg fosztotta volna.

Textus Ierem. Siralm, Cap. I. 4.

*Sionnak utai mint Sirnak hogy nintsenék
kik fel mennenek az innep napra, neki min-
den kapui elpusztultanak, minden Papjai sir-
nak, az ő szűzei szomorúak, es ő maga va-
gyon nagy keserűségben.*

AZ Istenes szülék az fiaknak, és leányok-
nak felnevelésekben, hogy azokat, mint
az Anna Aizsöny Samuelt, az Urnak a-
jánlyák 1. Sam. 2. Es hogy azoknak elméjek-
ben az bűnnek gyűlöletét, és a' jószágos tsele-
kedetek Izeretét öncsék, három utakat, s'
modokat követnek el.

1. Az Isten beszédében őket gyakorolván,

Deut. 6. 6. 7. Atyai indulatból származott lép
intésekkel az kegyeliségre intik, serkengetik
juttatásigirnek nekik, és az engedelmes-
ségre, hijják es szoktattyak Prov. 1. 8. 9.

II. Az kegyeliség utairól el tándorodott, és
Atyai intéseket megvető, s^o utáló fiakat, s^o le-
nyokat, nagy büntetésekkel rettentik, és a^o ke-
gyeliség utairól visszahozni igyekeznek.

III. Az szép intésekkel, s^o fenyegetések-
kel, még széledülni nem akaro, kemény nyak-
kuakat, veszfővel es pálcával is meg fujtcollyák
Prov. 23. 13. 14. Hasonlóképpen tselekezilek
Isten az ő frigyes népével.

I. Intéssel lelki testi jóknak, és az örök élet-
nek igiretivel, az szent életre és az bűnnek
megutálására inti és serkengeti az ő szolgai ál-
tal. Gen. 17. 1. Psal. 34. 12. 15. Deut. 28.

II. Ha az nép az ő intésével, s^o igiretivel meg-
nem lágyul, igen megfenyegeti Psal 89. 31. 34.
Deut. 28. Fenyegeti pedig lelki Amos. 8. 11.
Apoc. 3. 2. 3. és testi büntetésekkel Ierem. 15.
1. 2. Ezech. 14. 18. 19. 20. Deut. 28.

III. A^o fenyegetést is megvetvén és csufol-
ván a^o nép mint az első világ Gen. 6. A^o Sodo-
mabeliek Gen. 18. és 19. Es az Jerusalembeli-
ek Mat. 23. 37. Kezében veszi az veszfővel,
az áldást átokra az ő romot szomorúságra Deut.
28. Ierem. Siral. 5. Az békeséget hadakozásra
fordítja Terem. 4. 7. Pelda az Sido Nemzet-
ség, kit Isten, az ő intése, s^o fenyegetése után
igen megverte. 1. Senacherib által 2. Reg. 18.
2. Phara-

2. Pharaoh Necho által 2. Reg. 23. 34. 3. Chal-
deusok Syriaiak Moabiták, és Ammoniták által
2. Reg. 24. 2. 4. 4. Nabugodonozor által, ki
az Isten templomát, és az Király gazdag házait
meg fosztá, az népek színeit fogságra vivé és az
szegényit meg hagyá 2. Reg. 24. 13. 15. Mely
nagy romlást az Jeremias Propheta kelevelen
írat, és íratat az ő síralmas könyveben. Az el-
olvasztatott igikben Jeremias íratnya. íratat-
nya az Isteni tiszteletnek Jerusálemben való
megszűnését.

R E S Z E I.

I. Vadnak az sírok. II. A' dolog a' min sír-
nak.

I. A' sírok kétfélék. 1. Hasonlatossággal
nem tulajdonképpen való sírok. 2. Tulajdon-
képpen való sírok. Hasonlatossággal mondat-
nak sírni az Siionnak utai, mivel a' hegyek, fák,
kövek nem sírnak; hanem mondatnak sírni az Si-
ionnak az Isten Várájának láko helyének Ps. 132.
az ő utai; mert el pusztult annyira, hogy a' nép
nem mégyen Jerusálemben örömmel, az Iste-
ni tiszteletnek végben vitelére. Így monda-
tik sírni az föld, mikor mivletlen marad és meg-
fosztatik a' néptől és minden joktul. Esa. 33. 9.
Jer. 4. 28. és 23. 10. Joel. 1. 10. Amos. 1. 2.

Tulajdonképpen való sírok I. Pakok. 2.
Szűzek. 3. Jerusálem.

II. A' dolog a' min sírnak. 1. Az igaz Iste-
ni tiszteletnek megszűnésén. 2. Jerusálem-
nek romlásán.

K. Minémű innep napokat ért az Ieremias a' melyre a' nép fel nem mehetett?

F. Az Sidoknak innepi mondattak avagy napoknak, avagy eszteudőknek innepinek: Napoknak innepi menemű volt az Szombath, hetedik nap, Gen. 2. és az ujholdnak innepi minden hónapnak első napja Esa. 1. 12. 14. Plal. 81. Az esztendőnek innepi két rőndbeliek voltak. 1. A' mellyek fok esztendők elmulása után szenteltettek meg, minémű volt az hetedik esztendő, az földnek nyugodalmának Szombattya, és az ötvenedik esztendő, mellyen szabad volt minden embernek az ő jóságáhozjutni, Nemzetégéhez haza menni, tudni illik az szolgának Levit. 25. 34. 7. 8. 9.

2. A' mellyek minden esztendőben meg szenteltettek. Ezek is két rendbeliek voltak. 1. Azok a' mellyek Molestul, és az Isten szent emberetül *Deo non improbane* rendeltettek mint. Esth. 3. 7. és 9. 24. 26. 27. és az Egyházi szenteletnek innepi loh. 10. 22. 23. Melylőc 1. Salamontul 1. Reg. 8. 2. Az templom meg vjjiása után Nehemiástul Esd. 6. 15. Nehem. 12. 3. Maccabeustul.

II. Azok a' mellyek a' törvény könyvben ki adattak. 1. A' nagyubbak mint Hulveth Pünkösd, és az Sátoros innep Exod. 23. 15. 16. Deut. 16. 16. 2 Cron. 8. 13. II. Kisebbek, mint a' kürtölések, és a' tisztulásnak innepi Levit. 16. 30.

K. Hol szenteltek meg a' Sidok az innepet?
F. 1.

F. I. Az Pufztában. Exod. 5. 1. II. Siloba
 I. Sam. 1. 3. III. Jerusálemben az hol vala
 a' templom Sátor és az Láda, és az hová a' nép
 örömmel mégyen vala I Reg. 12. 27. 2. Cro. 7.
 8. Exod. 23. 17. Deut. 16. 16. Luc. 2. 41. 42. Sir-
 nak azért Jerusálemnek utai, mert nem mé-
 gyen fel senki is az innep napra. Temploma el-
 egettetett, népe le vagattatott, és rabfágra vite-
 tet. az honnat ohajt Jerusálemben Pfal. 137. 6.

T A N U S A G.

Az Isten az háládatlan, bűnben meg ártko-
 dot engedelten népet az ő üszireletinek szaba-
 dos folyásatul, s' helyétül meg fosztja.

Meg fosztá Isten a' Sidokat Jerusálemtül, és
 a' Jerusálemben celebratott innep napoknak
 örömmel való celebrálásatul. Ezt Siratty; Si-
 rattattya Jeremias, ezt ohajtották az Papok és
 Leviták Solt. 131. 4. 5. 6. Csufolásképpen ke-
 ványak vala a' Pogányok az Sionnak énekét el-
 mődának: de az nép Jerusálemre ohajt Pelda Si-
 lo 2. Sam. 4. 12. Pfal. 78. 6. Jerem. 26. 6. Peldák
 az el szeledet Sidok kiket mais az Istének am az
 átka üldöz Deut. 28. 15. és 32. 21. Amos 11. 12.

O K A I.

1. Mert az Isten igazsága kevannya, hogy az
 háládatlan néptől el vétessék az jó tetemény
 Matt. 25. 28. 29. Minémü jó teteményi voltak
 Istennek az Sidokhoz mind az lelkiekben, s'
 mind az testiekben? Amos. 3. 2. Esai. 1. 2. 3.
 De ők el idegenettek az Urul Jerem. 2. 4. 5.
 Az Isten is őket az őket nem bocsúllo Pogá-
 nyok kezében bocsátta. Jerem. 52. Az mely

templomhoz biztanak tűzzel meg égettette.
Jerem. 7. 4. Psal. 145.

II. Mert alhatatos Isten az ő fenyegetésében Deut. 32. 21. Mat. 21. 43. Item. 11. 20. 21. Ugyan rajtok uagyon mais az Isten átka az Sidokon, az kik ki vágatattanak es helyekben az Pogányok vétetennek fel. Act. 16. 46. Rom. 6. és 11.

III. Mert nem kötötte Isten az ő tilzteleit és igijet egy Nemzetséghez tsak Apoc. 2. 7.

H A S Z N A I.

I. Ha az Isten az háládatlan népet &c. I. igaz az Isten az bűnnek meg büntetésében; Az Sion hegyét választotta vala az Isten Psal. 78. 68. 69. és 13. 2. De ottis meg mutatá az ő igazságát Templomát helyett tűzzel meg égettete népet rabságra vitette, s' le vágatta. Így cselekedett Isten az ő igijet meg utálo Magyar Nemzettelis, az ki mind lelki, s' mind testi állapotában, majd mindenekben hasonlo az Sidosághoz, mint ide aláb meg mutogatom.

II. A népnek meltoságos állapottya, hogy ő Istennek frigyesse, köztök az tilzteletnék világa, mint az Sidoságnál, ha engedetlenkedik es az Istennek akarattya szerint nem rendeléletet, meg nem menti, s' ki nem veszi az büntetés alól. Peldák az Sidok, az első világ az lehánytatott Angyalok Titeket sem ment meg ez e szep frequentia s' nagy templom, ha az Isten igije bűstelenységben marad köztöttek. Hanem az Isten rövid údon Templomunk ajtajac

át be zárja, firni fognak a' mi uczáink, s' ur-
 ink, hogy senki nem megyen fel az Urnak há-
 zában; közel az ellenség le tóri a' felváltkod-
 naknak szarvokat Skárlat, Angliai poszto kamuz-
 ka es tafota helyet, szűrt, kődmönt, vét nyak-
 tokban, az selyem ő helyében poszto szel, es
 madzag lészzen derekaitokon Esa. 3. 25.

III. Mindenkori lészzen tehát Istennek igaz
 Anyaszentegyháza, ha edgyűtt az ő tisztelet-
 nek világát meg oltya, meg gyujtya másutt. Ha
 az Sidok között meg aluvek, meg gyulada az
 iginek szövetneneke az Pogányoknak: Ha
 Magyar Ország bé nem veszi az igazságot, hi-
 nem inkább hiszen az hazugságnak 2. Tess. 2. 11.
 bé vőtte, s' veszi más nemzetség.

XIII. PREDIKACIO.

Textus Ierem. Sir. I. 4.

A' tanuságnak első hasznáról tanítottam
 következnek a' több hasznok.

II. Visgálljátok meg magatokat, az
 Isteni tiszteletnek szabados folyása léven ti kö-
 zöttetek, nem váttoke olyanok mint az Sidok
 kiket az Isten az ő tiszteletinek szabados gya-
 korlásától meg fosztott? Mineműek voltak
 nak

nak az Sidok? I. A' Sidok az Istent tisztelték ugyan de szájjal nem szível, színnel nem cselekedettel Esi 29. 13.

II. Ollyan tisztelettel tisztelték az Istent, mellyet emberek paransolattyaiból tanultak, és nem az Isten paransolattyaiból; mellyet az Isten utál Esa. 29. 13. Jerem. 7. 37. és 19. 5. Ezech. 6. 6. mellyért megis büntete s' bünteti az embereket. Ezech. 26. 31. 39. Coll 23. 37. 39. Példa Levit. 10. 1. 2.

III. Meg elegyítették az Isteni tiszteletet, az bálványinak tiszteletivel Soph. 1. 5. mellyet Isten el nem szenvedhet Ian. 25. 19.

IV. Nem meg tért s' lágyult szível, hanem hypocritaságból tisztelték az Istent, és szenteltek néki innepet Esa. 1. 11. 15. Az Hypocriták külső hizekedésért utállyal pepig az Isten Példa Cain Gen. 4. 3. 5. Esa. 58. 3. és 66. 3. Aggeus 2. 14. 5. Az Isteni tiszteletet predból ragado- mányból akartak vegben vinni Esi. 61. 8. Hogy ha ti ollyanok vartok mint az Sidok, meg tetsik I. Ha csak szájjal tisztelitek az Istent és nem szívvel Mat. 7. 21. 23. Mi nem mind idvezül az a' ki el mondgya a' Mi Atyánkat &c.

II. Ha abban az tiszteletben gyönyörködők inkább, mellyet nem az Isten hanem embereknek paransolattyaiból tauultatok. Halandó ember.

I. Az Vasárnapot k' sz vagy meg rontani és azt meg nem szentelni: de Karácson napján és nagy Pénteken az Zengésnek fűle-

det való csiklandásért siecz az templomra to-
dulni, futni és az helyeken osztozni.

II. Az szokást, és traditiokat inkább meg tar-
tani mint az Isten parancsolattját. Az Kerebt-
séget, nem közönséges helyen szolgáltatták
az előt ki ma se szolgáltassák. Magyar nyelven
való Oskolák, nem voltak, most se egye-
nek. &c.

III. Ha meg elegyted az igaz Isteni tiszte-
letet, a' bálványnak tiszteletivel.

IV. Ha templomban való járásod, imátsá-
god, és innepi szentelésed magad mutogatá-
sa vagyon, mint az Sidoknak és az Phariseu-
knak Esa. i. 11. 15. és Mat. 6. és 23. 14.

V. Ha iffuságodban más javainak, ellopoja
predálója voltál, most immár vénséged idején
azt akarod adni az Istennek, ha orr tolvaj és
kon álló voltál, most immár az lopott tolvaj-
t jószágbol akarod kedvet keresni Istennek
ha iffuságod épp virágátt öröögnek adad most
vénséged koroját akarod szentelni Istennek.
Malac. i. 8. *Ha vak oktalan állatot vésst az ál-
dozatra, nem gonosze az, vigyed az te külső Fej delmed-
nek lássid ha jo neven vésst tölled, a vagy jo szemmel látg
tegedet.*

III. H A S Z O N.

I. Ollyan tisztelettel tisztelyed az Istent
mellyet ő parantsol. II. Szájjal es szivel tisz-
tellyed az Istent Ian. 4. 24. Rom. 10.

Miért?

I. Mert a' törödemes szivet nem urállya

L

Solt.

Solt. 34. és 51. Esa. 66. 1. 2. 2. Mert Isten azt nézi a' mi a' szivben vagyon 1. Sam. 16. 7.

3. Mert Isten az szivet kívánnya Peld. 4.

III. Meg ne elegtsed az Isteni tiszteletet a' bálvánnak tiszteletivel.

IV. Meg tért szivel tiszteled az Istent Esa. 1. 15. Ian. 9. 31. és imádgád Ian. 4. 24. Ugyan-
is a' ki az Istent igaz tisztelettel akarja tisztelni
és buzgosággal imadni, úgy viseli magát I-
sten előtt mint illik az Isten fiához Mat. 5. 45.

I. Ian. 3. 1. és meg nyugfik abban a' mint maga-
magának tetsik az Atya Isten felől, Istenis úgy
tetsik magának ő felőle: *Quomodo nos placemus*
nobis de DEO Patre, sic sibi placeat et ille de nobis.

Lásd meg Hornbekiust in Orat. Dominicam.

Ha ezeket cselekedsz kedves lézen imád-
tságod, áldozatod, predicatio halgatásod mint
Abelnek, Noenak, Publicanusnak, Corneliu-
sának és több kegyes lelkeknek. De megis
hogy jól légyen dolgod és az Isten az ő tiszte-
letinek helyétül s' idejétül tegedet meg ne
foszszon gondolkodgyál im ezekről.

1. Mikor házadbol az Isteni tiszteletre ki in-
dulsz elmékedgyél s' gondolkodgyál. 1 Kinek
tekinteti eleiben akarsz menni és állani Pred.
5. 1. *Az Isten mennyekben vagyon, te pedig a' föld-
dön olly Istennek a' ki hatalmas, mindeneket
által láto Sid. 4. a' ki megemészto tűz az hi-
tetlenek ellen Sid. 12. 2. Meg gondolván,
az Isten Felseges voltát gondold meg aztis te
bárvagy Por vagy Terem. 19. Féreg vagy Solt. 22.*

minémü vagy? Lelki szegény, nyavalyás, természet szerint haragnak fia Eph. 2. Méltatlan vagy a' tekozlo fiuval Luk. 15. 19. Solt. 130. 1. 2. és 143. 2. 3. 3. Gondolkodgyál arrolis mié kellyen kéred Istentől és itt:

1. A' lelkieket eleiben tegyed a' testiéknek Mat. 6. 25. *Nemde nem nagyobbé a' lelek az eledelmél.* 2. A' testi jokat ha val kérjed, hogy ha Istennek ditsőségre vagyons' leiked üdvőségre adgya meg Isten.

11. Ha az isteni tiszteletnek helyére jutandasz elmélkedgyél 1. Nincsené haragosod Mat. 5. 23. 24. *Ha vagyons' meny vissza békely még a te atyádfiaval* 2. Ved elő az ajandékot az három bölcsékkel Mat. 2.

K. Minémü ajandékot kíván az Isten?

F. Nem ökröket Solt. 50. hanem a' te szívedet Peld. 4. *Szerelmes siam ad énnékem a' te szívedet.*

K. Minémü szívet?

F. 1. Meg tisztogattatot, irtogattatot, szánót és ugarlott szívet Jer. 4. 3. 4. 2. Meg lágyult szívet 2. Kir. 22. 19. 3. Töredelmes szívet. Solt. 34. és 51. Esa. 6. 1. 2. 4. Iol el kéfűlt szívet Exod. 19. 10. 11. Luk. 8. Mat. 13. 5. Egy szívet Iac. 1. 5. 6. 7. 6. Alhatatos és veig meg marado szívet Titk. 2. és. 3.

3. Az isteni tiszteletnek helyen nem csak a' tilalmas hanem meg a' szabados lelki elgélkedésidet meg bántó s' háborító gondolkodatkatis tégy le. Exod. 3. 5. A' holot 1. Haigide

meg figyelmeztessen mit szol az Isten nevében
a' Tanító 2. Szabd a' te lelkedre a' mi arra
illik mint David 2. Sam. 12. *Vétkeztem &c.*

III. Ha az Isteni tiszteletnek helyéről el in-
dulsz 1. A' mennyei tudománnak jó illatú
virágával legyen jól meg rakodva a' te lelked;
minta' méhek szép rakodva ternek, meg az ő
helykre 2. Legyen annak meg gyökerezése
a' te szivedben hogye' világi híjjában va-
losággal és szorgalmatossággal el ne foj-
todgyék a' szent Mag. Luk. 8.

A M E N.

XV. PREDIKACIO

Debreczenben A. 1662. Midőn
 a Templom szindelyezéshez és az
 Oskola építéséhez hozzá akartanak
 volna kezdeni.

Textus Terem. 35. 1. 2. 3. 4.

*Monda pedig az Isten Iacobnak: kely fel
 eredgy fel Bethelben es telepédgyel Le ott, es
 csinaly oltart amax erős Istennek, a' ki meg
 jelenek teneked, mikor a' te batyad elöt furnal
 Akkor monda Iacob az őhaza nepenek es mind
 azoknak kik vele valanak: Hannyatok el az
 idegen Isteneket kik köztetek vadnak, es tiszt-
 ticsatok megmagatokat, es változtassatok el
 öltözteteket. Az után kellyünk fel es ugy
 mennyük fel Bethelben, hogy csinallyunk ott
 oltart annak az erős Istennek, ki meghalgator
 engemet az en nyomorusagomban es velem
 volt az uton a' mellyen jartam. Adak annak-
 okaert Iacobnak mind az idegen Isteneket kik
 nálak valanak es a' fülökön valo függöketis, el*

rejte ezeket Jacob a, cserfa alatt, melly vala Sechemnel.

AZ Isten az ő hibeinek gyakran akkor szokot segítséggel lenni és idvességes tanácsokat adni mikor szintén az háboruságnak tengerében csak bé nem merülnek. Az Israel népet akkor szabaditá meg az Egyptombeli inség és szolgálat alól, mikor immár tovább nem viselhetnek. Moses 2. könyv. 3. v. 7. 8. Ugyan azon Israel népnek akkor ada tanácsot midőn sem elő a' tengerre sem visszszá a' Pharao tabora nem mehetnének. Moses 2. könyv. 14. 15. 16. Az gonosz Hamannakis ellenek való tanácsát akkor forditá el midőn már szintén el vesztendők valának Esther. 7. Mind ezeknek meg világosítására való az Esaiás által törtékep vigasztalása Istennek E. 43. 1. 2. Pelda Jacob a' ki midőn visszszá indult volna az ő edes Attyához a' Mesopotomiai Labantól, az ő bujdosásban utálatossá tétettet vala a' Pogányok előtt, mivel az ő fiai Simon és Levi a' Dinnának Sechem által való meg seplősítettéséért, annak a' tartománnak melyben bujdosik vala, népét, Fejedelmét a' Chamort és az fiat Sechemet fegyverrel meg ölék. Varasokat fel dulák. feleségeket és gyermekeket fogva el vevék Ter. 34. 25. 29. Mellyet meghalván a' Jacob igen meg háborodék és meg rémüle hogy a' Canaueusok és Perizeusok ellene fel támadnak és fegy-

fegyverrel le vágják. Midőn ilyen nagy szorongatásban és félelemben volna a² Iacob, az Isten meg jelenék neki, meg vidasztallya, és mint kezénel fogva az ellenség torkából ki ragadgya és idvességgel tanácsollya. Summa

A² meg rémült Iacobnak meg vigasztaltatása és az Isten gondviselesének meg erősítése az öveihez vagy on ez igékben.

R E S Z E I.

1. Vagyon az Isten parancsolattya Iacobhoz 1.

2. Iacob engedelmeisége az Isten parancsolattyaéhoz 2. 3. 4.

1. Az első részében kettő a² dolog 1. Az Istennek meg jelenése a² meg ijedet és félelmes Iacobhoz, mely lőtt álomban mint fellyeb Terem. 28. 13. avagy látható formában. Így jelenék meg Isten Abráhamnak Terem. 15. 1. 2.

11. Parancsolat, mely volt 1. Menny el a² Schemitáknak szomszédsgából Bethelben. 2. Maradgyon Bethelben addig míg az ő fogadását végben vinné mellyet tőtt vala Istennek Terem. 28. Midőn az Elautol való félelemnek miatta az ő Annyának tanácsából futna. 3. Tsinállyon oltárt az Istennek a² ki az előtt 30. esztendővel meg jelent vala nékie és a² Lajtorjára könyöklőt vala Terem. 28. 13.

K. 1. Miképpen szokta volt Isten magát és az ő akarattját ki jelenteni?

F. Az ő szolgainak ki jelentette Isten az ő akarattját 1. Elő beszéddel Titk. 1. 10. A² melyhez járultanak az jelenések, Az Angya-

loknak és magának is az Christusnak mint szö
vetség Angyalának szólasi. 2. Lásás által. 3. A
lom által 4. Barátságolon szemtől szemben va
lobeszéd által. A' mint ezekről Moses bő
ségesen irt Számlál. 12. 6. 7. 8. Mar ma az Isten
az ő ki jelentet bent akarattját az ő szolgai ál
tal hirdettei és predikáltatta Sid. 1. 1. Col.
Mat. 28. 19.

K. II. Mivel értenünk amaz erős Istenen?

F. Az rögiek az Isteni személyeknek meg
különböztetéseért értették az Fiut Istét hogj az
igékben szolo személy légyen az Atyá ki pa
rancsollya hogj a' Jacob epítsen oltárt az Fiu
Istennek, kit az Efiiasis nevez erős Istennek Efa
9. 6. Az Angyal velünk lakozo Istennek Matt.
20. 21. De a' Sido nyelv szerint, tsinály oltart az
Istennek annyit tészen, mint énnekem tsinály mint
Teremp. 18. 19. Hogy meg őrizzek az urnak
Utait; az az; *ag en utaimat. Certum est enim in lingua
sancta id saepe usurpari, ut persona quaedam, non tantum
divina, sed etiam Angelica & humana de se ipsa loquatur
in tertia persona. Itaque fac a'tare Deo qui tibi ap
paruit, nihil aliud erit, quam fac altare mihi. Rive
rust Calvin: és Pareust lásd meg*

K. III. Miért hogj az Isten Bethelben kül
dötte Jacobot holot Sichembenis meg tarthat
ta volna?

F. 1. Hogy meg mutassa Isten mikor az em
ber elkerülheti a' vezedelmet és ugyan utac
mírat ő Felsége mint Iosephnek Mit. 1. elke
rűlye az Istenis ne kéfertse és a' maga gyenge.
sége

segét és erőtlenséget jól meg gondollyá. Más az mikor az Isten meg erősít az embert mint ama három iffakot és a' Danielt Daniel. 3. és 6. 2. Mert Bethelnék látára meg erősítette és erősítette Jacobot, eszében jutván az Isten aicsőségenek azon az helyen való látása Terem. 28. 12. 16. 3. Hogy az háladásrais fel serkentse Jacobot, meg gondolván az Istennek vélesokrendben közlőt jó teteményit a' mit cselekedék Noe Gen. 8. 13. 19. 20.

T A N U S A G.

Az Isteni gondviseelés mikoron szintén látatnék is alunni, a' mi idvességünkre s' meg maradásunkra vigyáz. *Dioses nem jelenti ugyan meg mennyi ideig volt Jacob a' felelem alatt, elég hogy nagy volt felelme és gyötörődése, de az vigyázó Isten magát meg jelenítvén nékie meg vigasztallya Solt. 13. 44.*

1. Mert az Isteni gondviseelés a' hiveknek mindenút és mindenkor jelen vagyon. Solt. 121. 4. 5. *Ime nem szunnyad és nem alussik az Israelnek őrizője. Az Ur tenéked őriződ, árnyéked és a' te job kezefetől vagyon* Peldák. A' három iffaknak a' tűzben Daniel. 3. Danielek az Oroszlánok veremében Daniel. 6. Peternek a' rómlőcsben Tsel. 16. meg maradásokra mint vigyázott Isten.

1. Nem bizzak tehát magokat az Isteni gondviselesre 1. Az kik az háboruk szeivelzei midőn meg zudolnak meg rettennek mint ha az Ur Isten érettek nem vigyázná mint Mat. 8. A' Tanyitványok és Mat. 14. A' Peter. Némellyek nem csak meg rettennek hanem ugjan

el szakadnak Istentől 1. Tim. 1. 18. 19. 2. A' kik beketelenkednek Isten ellen a' nyomoruság idején mint Jeremias Jerem. 12. 1.

11. Mi azért 1. Legyünk erősek meg mikor az Isten gondviselese látat nek is alunni és az ké-sértetek és félelmek szíve szel meg indulnak is Solt. 46. 1. 2. Erős fundamentomon építsük remétségünket Mat. 7. 2. Az Ur ellen ne betelekedgyünk, hanem az Aronnal halgassuk Lev. 10. 1. 2. 3. A' Daviddal és Iobbal meg némullyunk. Solt. 39. 10.

***
XVI. PREDIKACIO.

AZ első réséről tanítottam : A' második réséről follok : Azért a' második részében negy a' dolog.

1. Az Iacob predikatioja az ő háza népéhez a' melyben kettőt parancsol 1. Hányáka el az idegen Isteneket. 2. Testeknek és ruházattoknak külső tisztításával készítsék szívüket, hogy Bethelben tisztelgyek a' Iehovát. Ezeket pedig minekelőtte Bethelben elindulna parantsolta vala az ő háza népének, mivel azt az heljet rettenetesnek és Isten házának és mennyeknek kapujának ismerte és mondotta vala Gen. 28. Nem akarta azért hogy az ő háza nepe készületlen menne arra az helyre melyen Istennek oltárt építvén tisztelni igyekezze Moses a' csipke bokorhoz mind addig sem meheté míg saruját le nem vette lábairól. Exod. 3. 3. 4. 5. Eccles. 5. 1 Esa. 1. 16.]

11. Indító okai a' parantsolatnak

III.

III. Az Iacobnak háza népenek engedelmisége a' kik minden zugolodás nélkül engedel-
tenek Iacobnak a' reformatioban.

IV. Az Iacob által a' bálványoknak elrejtése egy tserfa alat.

K. Honnét való bálványok voltak a' Iacob háza népenél?

F. 1. Nemellyek azt vélik hogy azok az Istenek voltak mellyeket Rachel az ő Attyától Labantól ellopott volt és az Lában utannok menvén elrejtet vala a' nyereg alat Ioseph 1. Antiq. cap. 27. 2. Nemellyek azt itélik hogy azok a' bálványok voltak, mellyeket a' Iacob fiái az Sichemitákat le vagván, azoknak templomokból elvitének és magoknál tartottanak. Mivel a' rásbalszonyok és gyermekek ha szinten elűztek volna is Iacob de szabad akarattal szerent nála maradtanak, és a' bálványokat magoknál tartották. 3. Elég hogy az szentírás nyilván meg mutattya hogy az Iacob háza népenél bálvány Istenek voltak, de az szentember nem engedte hogy az ő háza népenél az apro Istenek legyenek hanem tőlök elvette őket az Isteni szent szolgálatra el készítette mint kegyes atya.

K. Mit jegyzet a' mosodás és a' ruhának meg változtatás.

F. A' mosodás és a' ruhának meg változtatása a' törvény kiadása előttis meg parantsoltatott vala Exod 19. 10. melyben az Isten nemcsak külső kezületet kívánt hanem minden őket tisztólóktól meg kevénya a' belseit, és a'

mi sziveinknek meg törődését, magunk meg tagadását és a' belső embernek meg újjúlását Efa. 1. 16. 2. Cor. 7. 1. hogy tisztatalanul senki az Ő oltárához ne mennyen Solt. 26. és idegen tüzzel Levit. 10. 1. 2, ne áldozzek.

TANUSAG.

A' kegyes életű Istent igazan tisztelni igyekező embernek minden hálogatás nélkül kezeselleggel kelengedni az Istennek *lacob halván az Isten parancsolattyaí menten enged magát és háza népét el késsiti.* Terem. 22. 2. 3. Luk. 5. 5. Galat. 15. 16. coll. Czelek. 9. 6. Luk. 1. 38.

Mert az Istenhez való engedelmeffegre kötelesek vagyunk, a' mely köteleffeg kettőből tetsik meg. 1. A' relatioból mely vagon az Isten között és miközöttünk Ő az Isten es Teremtő, mi pedig emberek és kezeinek munkái vagyunk. Job. 10. 9. Solt. 95. 7. Ő az Ur mi pedig szolgál vagyunk. Malak. 1. 6. Ő az Atya mi pedig fiai vagyunk, 2. Sim. 7. 14. Solt. 89. 31. 2. A' mi magunk fogadásából mely lőt az kereszttségben. Mert meg keresztelkedni az Atyának, Fiunak és szent Leleknek nevében nem tsak annyit tészen mint az szent háromság parancsolattyára és authoritaffara, hanem az szent háromság tiszteletire es az engedelmeffegres' hitre.

HASZNAI.

Feddi 1. A' hypocritakat kik szinnel mutogartyak engedelmeffégeket es szájjal Mat. 21. 20
2. A' kik ideig engednek, de az szelvez idejen

an elszakadnak Istentől 1. Tim 1. 19. 20.
 11. Int mindeneket az Istenhöz való egedel-
 meffégre Miképpen? 1. Nem csak szájjal
 Mat 21. 20. hanem szájjal, szível és cselkedet-
 tel Solt. 119. 2. Ne csak látással jámbornak len-
 ni hanem ugyan az légy Mat. 6. 1. 2. 3. 4. 2.
 Ne kérd okait miért parancsol Isten mint Péter
 an. 13. hanem csak engedgy mint Abrahám Gen.
 22. 1. 2. jacob, Pál, Joseph, és a' Maria. 3.
 engedgy Istennek magáért, nem a' magad ja-
 gáért mint ján 6. 26. es Jehu ki el törle az Ac-
 ab házat magáért hogy uralkodgyek. 4. Min-
 denűt es mindenkor engedgy. Phil. 2. 12. 13. A-

* * * * *
 XVII. PREDIKATIO.

Terem. 35. 1. 2. 3.

Mért jacob az Isteneket őve nem
 rontotta mint Moses a' bornju képe-
 ket őve rontotta es meg egette?

1. Nemelylek ugy tanították őverontotta
 es el ásta. 2. Nemelylek hogy őve nem rontot-
 ta de el ásta. 3. Nemelylek hogy sietven jacob
 tak el hánta.

TANUSAG.

Nem elég az Istenes Magistratusnak és Ta-
 nítónak az Isten tiszteletinek helyeit fel építe-
 ni a' külső Ceremoniakat vegben vinni csak
 hanem szűség edgyút magokat és az alattok le-
 vőket minden bálványoktul meg tisztítani és
 az igaz Isteni tiszteletre sziveket el készíteni.
 Kijő a' tanuság a' jacob cselekedetiből. így
 csele-

csigekedet Samuel 1. Sam. 7. 2. 3. 4. Afa. 2. Kro.
15. 8. 9. Josaphat 2. Chron. 17. 6. 7. és 19. 4.
5. 6. 7. Ezekias 2. Chron. 24. 4. 5. 7. Joffias
2. Chron. 34. 3. 4.

A' Tanuságnak első ágáról nem tanitok ha-
nem a' másodikrol.

I. Mert az Igaz Isteni tiszteletnek sine alatt
idigenek is házat építnek Istennek, a' mint sze-
meitekkel láttyátok első munkájok is a' Me-
tsetek építése.

II. Mert az hypocriták is gyönyörködtenek
s' bizakottanak a' templomokban, és a' külső
képpen való tiszteletnek végben viteleiben
Jerem. 7. 4. 5. 6. Esa. 1. 14. 15. és 58. Soltar 50
Ela. 29. Mat. 15. és 7. és 23. de nem kedves I-
sten előtt a' belső nélkül,

III. Mert az el készült Templomban nem
álhatnak meg Isten előtt és sárus lábúak, az az:
a' kik belső képpen meg téréssel és hittelemmel
készülnek Esa. 1. 16. 17. 2. Corint. 7. 1.
Valaki azt kívánja hogy az Isten őtet meg hal-
gassa és irgalmas legyen ő neki mind azokat el-
kel haritani a' mellyek az Istent távolv vetik
tőle Exod. 3. 2. 3. Jos. 5. 14. Moses es Josut
le vetvén sarjúkat, szólhatnak az Istennel.

IV. Mert nem a' kő fal tért az embert fenté-
lme az ember fenteli meg a' helyet és az Isten
a' az el készült es töredelmes szívben va-
gyon gyönyörúsége 1. Sam. 16. 7. Soltar. 34.
és 51. Ela. 66. 2. 1, Sam. 22. 15.

Feddetetnek 1. közönségeffen.

I. A' kik az igaz Isteni tiszteletnek csak Isten
ne alatt építetnek oltárt és házat az Istennek, de
tellyesflek Bálványozásokkal mint az ellenke-
zőknek tellyes szivek minden utálatossággal
paráznassággal, fősvénységgel. &c.

II. A' kik csak tisztelet viselvény. a' kegyesnek

II. A' kik csak tisztelet viselvény a' kegyesnek
és keresztyénségnek gyönyörködnek ugyan
hogy templomot scolat építetnek s' építethet-
nek és hogy adakoznak, de csalárd a' szivek
mint Ananiasnak és Saphíranak Tselek. 5. 1. 2.
és a' Sidoknak Esa. 66. 1. 2. Phariseusoknak
Matt. 7. es 27.

Kiváltképpen.

I. A' Magistratusok, a' kik el készítik ugyan
az oltárt, de fertelmes kenyeret visznek arra
Malac. 1. 7. vak oktalan állatot áldoznak 8.
degen tüzet visznek a' Sátorban Lev. 10. 1. 2. 3.
mert a' népet nem tisztítják meg a' bálvá-
nyoktól mint Jacob az ő háza népet, Iosaphat,
Asafias &c. ha nem tellyes mind maga a' tiszte-
let mind pedig a' nép mind Isten telenséggel

A' kik meg fosztyák ugyan a' népet nem a'
bűntől hanem az erzenyben való arany és
ezüst bálványoktól mivel meg igazították a' bű-
nöst ajandékért Esa. 5. 22. 23.

II. A' Predikátorok a' kik az Isten beszéde-
nek fegyverével a' bálványokat ki nem vág-
ják és a' népnek bűnét meg eszik. Esa.
10.

K. Minémű bálványokat kellene a' mi Eccle
siáinkból ki vagnunk es hánnunk hiszem nintse
nek minékünk apro Istenink mint a' Iacob há-
za népének;

F. Nintsen oly Város és ház nép a' hol nem
találatnának bálvány Istenek. Találatik a'
mi Városunkban. 1. Az első parancsolat
azt kívánja. *Ne legyenek teneked en előtem ide-
gen Istenid.* De te 1. Nem isméred az igaz I-
stent és az ő akarattat nem tudod, mert bölcs
vagy annak szolgálni a' ki természet kérent
nem Isten tudni illik a' bűnnek, és tudat
lan vagy jót tselekedni Jerem. 4. 3. és 9. 3.
2. Szível az Istent és az ő tulajdonfigit taga-
dod Igaságát a' bűnnek meg büntetésében
Solt. 14. 1. Ielen lélet mintha a' bűn
nyilván való nem volna Sidok 4. 13. Eph. 2. 12.
Solt. 94. 7. 3. Szivednek indulatit el fordí-
tod Istentől 1. Kétkedven Istenbē és kértvén
az Istent 1. Cor. 10. 9. 2. Beketelendven Isten
ellen Jer. 20. 14. 3. Kétségben esvén Gen. 4.
13. 4. Teremtet állatokban bizol es azokat
fellyebízterted Istennél. Jer. 16. 5. 2 Chron.
16. 12. Mat. 10. 37. Ian. 12. 43. 5. Mikor in-
káb felsz az embertől mint az Istentől. Máthé
10. 28.

11. A' második parancsolat &c. De te az igaz
Istent kigondolt tisztelettel tiszteled 1. Mikor
csak színel tiszteled az Istent Mat. 15. 7. 2.
Mikor a' Christus országában való rendet
meg mocskolod. Az keresztségnek, Ur vaszo-
rájának

rájának ki szolgáltatásában mint erről máskor avagy más. &c.

III. A' harmadik parancsolat &c. De te hamissan fel veszed az Isten nevét 1. Mikor hamissan meg esküszöl, és az Istent segítségül hívod a' hazugságnak meg erősítésére 2. Mikor hazudcz. Joh. 8. 44. 3. Mikor akarmely barátságos beszélgetésben esküszöl Matt. 5. 37 4. Mikor arra esküszöl a' mi nem Isten Mat. 5. 34. Jer. 5. 7. és 12. 16. Lora. ökörré, lelkedre Isten lelkem úgy segéllyen 5. Mikor káromkodol Levit. 24. 15. 2. Király 19. 10. Az Istent ördögnek kiáltod amaz éktelen szitokban.

IV. Parancsolat &c. De te meg nem szenteled 1. Mikor szombaton minden dolgaidat végben viszed Mat. 24. 25. 2. Semmi is nem kényszerítvén haszontalan járáfokat cselekedel Exod. 16. 29. 3. Mikor azon a' napon arulsz sok kadalomban mégy Thef. 13. 15. 4. Mikor azon a' napon részegeskedel, bort arulsz, trágárkodol &c. koczkászol, kártyázol. &c. Es így rendel megfogad meg a' te halgatoidnak vétő két és bálványokat.

K. Miképpen kellene ezeket a' bálványokat ki tisztítani?

F. Az Egyházi hatalomnak és tanácsnak bé vétele által kiról. Mat. 18. 15. 16. 17. Rom 12. 1. Cor. 12. 1. Tim. 5. 17. Lelki fegyverrel és külsővel A' Magistratus külsővel mint Iosue ki keresvén az átkot Ios. 7. Az Egyház tanács intéssel feddélssel és ki rekesztéssel mint 1. Cor.

III. Feddi az atyákat kik az ő hazok népeközö
nem a' bálványoknak ki irtoi de sőt inkább bo-
trankoztató kővek az ő hazok népének mint
Gedeon szitkozodok, részegesek, ugarok
predálok &c. Gyakran az Isten az ilyen go-
nosz szüléknek él vébi fiokat és leányokat mint
Abiát Jeroboam elől hogy az ő attyoknak és
annyoknak gonofságokat ki ne tanulják.

II. H A S Z O N.

Az intő haszon legyen a' feddés szerint kö-
zönségessen és kiváltképpen.

A M E N.

ELŐL

²
E L Ö L J A R O B E
S Z E D.

VRi felsőleggel Méltóságos Groff,
Tekintetes és Nagyságos, Nemes es
Nemzetes Uri es Alsószonyi fő fő
rendek, Isten titkainak hívfeges Safari,
Iesus Christusnak alázatos szolgai, felső
közép s-also renden lévők, mindnyajao va-
lakik é szomorú alkalmatossággal ide gyű-
lekezteetek. Sokszor olvastatok s-hal-
lottatok az első embernek engedetlensé-
geért Rom. 5. 12. minemű meg siratha-
tatlan hirtelen való változások alá vettetek
az ember; úgy hogy olly hirtelen válto-
zo az embernek állapotja akár melly me-
toságos, friss es fénlő forsbán legyen is hely
hezteget, nem hogy bizonybsson hősas
édekre terjedő es virágzó állapotokat
igirhetne magának es maradekioak; De
meg csak abbao sem bizonyos á melly nap-
ra fel verratott, annak á napnak mellyik

orajno, orajanak mellyik punctuman mine-
 nni váratlan, hirtelen valo szívüket fon-
 nyaszto, velőket ki szaraszto, gyenge or-
 czakat hervaszto jaj következik vagy ma-
 gára, vagy penig szerelmesire. E' dolog-
 nak igaz voltat erősíti Salamon Peld. 27. 1
Ne dicsekedgyel az holnapi naprol, mert nem
tudod mit hozzon te read az holnapi nap
 Predik. 9. 14. *Nem tudgya az ember az ő*
idejet, mint az halak mellyek meg fogattat-
nak a gonosb haloban és mint a' madarak mel-
lyek meg fogastatnak a tőrben, azonkeppen
meg fogattatnak az emberek a' gonosb nak ide-
jen, mikor az környül veszi őket nagy hirte-
lenséggel. Christus Vrunkis azért tessén intesé
 Matt. 24. 42. 43. *Vigyazzatok, mert nem*
tudgyatok mikor eljön az embernek Fia. Erő-
 sitik a példak Levit. 10. 1. 2. 3. *Az Áron*
szomorú napra virrada fel; szep ket fiat hir-
telen valo tűz emeszté meg a satorban Iob
 1. *Az Iob a ki igaz es Isten felő vala edgy*
napon fosztatek meg minden külső javai-
tul, es a mi szivet fonnyasztya vala szep
tiz gyermekitül. A Davidis a ki az Isten
nek szive szeriot valo embere vala, a ma-
ga fiatul üzetek ki szekiből, nem csak kü-
 üzertele

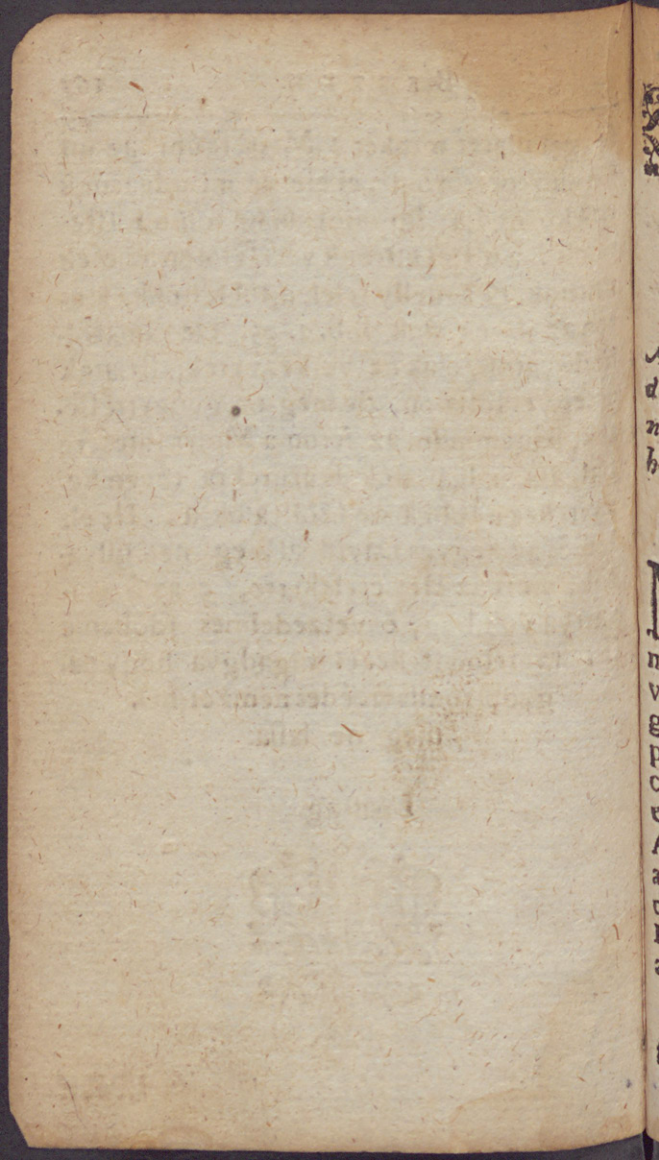
űzerek hanem lelkenek keferűsegere meg-
 is fosztatek az őtet kergerő Absolontul.
 Ugyanis mert embernek elete olyan mint
 az pára, melly eggy kevesse tetzik, az u-
 tan semmive leszen. Minden test olyan
 mint a fű es annak szépsége mint a mezei
 virág. Meg szárad az fű, le esik az virág
 mikor az Urnak szele fuval arra: Bizony
 olyan a nep mint a fű. Solt. 89. 20. Tselek.
 13. 22., 2. Sam. 15. es 18. Iacab. 4. 14. Esa.
 40. 6. 7. *Sapientissimi gravitate & præstantia
 pollentis Viri Solonis dictum: Nemo ante vitæ
 finem beatus judicand⁹ quia singulis ante mor-
 tem tristia multa accidere possunt.* Pelda ez
 előttünk fekvő, nagy remensegű szép er-
 kölcsű Meltoságos Groff Ur, a kinek lel-
 kenek satora szemeink eleiben leteteter, a
 ki a Meltosággal felő Bethlen es Rhe-
 dai háznak mar egyedül vala tündöklő
 Csillaga. Iaj melly hirtelen le esék! Ekes-
 sege szépsége é Meltoságos Groff Urnak
 csak olyan vala mint a mezei virágok
 ha nar el mulo szépsége: szomorú napok-
 ra jutara koporsoiglan valo gyalzban őltöz-
 tete titeket Meltoságos szülek, meg kefer-
 det edes Atyá, meg sebheter szivű edes

Anya, jaj szoval sirankozo kedves Hites
 társa, e Ti szerelmesteknek hirtelen valo
 változása, nem hogy hosszú időkre ter-
 jedő virágzó állapotot ígérhet vala maga-
 nak é messze jó hírrel tudókló RE-
 DAI HAZ; de ez 1663 esztendőnek
 Szent György havának 26. napján mine-
 mű sziveket fonyasztó jaira virraszsa
 fel, es illy szomorú gyászban öltöztette
 bizonyosá csak akkor tetetek midőn fe-
 nyes Csillaga le essek. A' Jeremias meg-
 erven Iosias Kirally halalat, es meg gon-
 dolvan az nevre következő kárt es
 romlást, sirvan így panaszolkodik Lam.
 3. 12. 13. *Minnyajan kik által mentek mellet-
 tem ez uton lássátok meg ha volte valaha
 avagy vagyone ilyen bánat mint az enyim.
 Mert az Ur nagy keserúséggel illetet engemet.
 Köny hullatafoknak vizeiben csak nem el-
 merülőndő meghervadott Meltosagos Groff
 Ur Tekintetes, es Nagyságot REDEI
 FERENCZ Uram. T. es N. B. D. A.
 azt mondhatnátok minékünk Lam. 5.
 Minnyajan kik itt vattok lássátok meg ha
 volte ilyen bánat mint a mieenk, avagy va-
 gyone illyen keserűség, mert az Ur keser-
 séggel*

seggel illetet minket: Meg szűnt az mi
 szívünknek öröme, el eset az mi udvarunk
 bak koronája. Iaj minékünk! oh mi Iste-
 nünk! á mitől tartunk vala színtén az esék
 rajtunk, és á melly félelemtől feltűnk, sin-
 ten az jöve reánk Iob. 3. 25. De panafol-
 kodgyatok, csak ne verkezzetek, sirjatok
 é kegyes lofiason, de meg ne győzetteste-
 tek, hanem mint az Áron á Moses intesere
 halgata, halgassatok, szajaitokra téven ke-
 zeiteket á lobbai ne szollyatok az Ur el-
 len és az kegyes Daviddal meg nem ulla-
 tok, mert az Ur cselekkette, es az ő aka-
 rattyá volt hogy é veszedelmes időben é
 Ti szerelmesteket el ragadgya hogy na-
 gyob romlását édes nemzetinek
 meg ne lassa.

Imatsag.

I. PREDIKACIO

Textus 2. Kir. 22. 20.

*Az te koporsódban bekefseggel visznek tege-
det, es meg nem lattyak á te Bemeid azt á
nagy veszedelmet mellyét hozando vagyok ez
hely ellen.*

Alkalmatósága.

MIdőn Hilkins fő Pap a' törvény könyvet
meg találta volna az Iofias Király elei-
ben vivén Saphán az Király Iro-deakja
meg olvasá az Király előtt, az Iofias meg ért-
vén az Isten törvényének beszédit, meg szög-
gatá ruháját, és követeket küld az Holda Pro-
pheta Aszszonyhoz, tan csolván mit kellesték
cselekedni, mivel nagy az Urnak haragja az nép
ellen; mivel né engedet az Isten törvénynek
Az Holda Propheta Aszszony kettőt úzen Iofi-
ashoz 1. Az Isten sullyos fenyegetését in-
ditto okaival 17. 2. Az Istennek ígértie
Iofiashoz, hogy a' veszedelmet nem hozzá el
az Iofias idejében Jerusálemre 18. 19. 20.

S U M M A I A.

Ireretet téfzen az Isten hogy azt az nagy ve-
szedelmet mellyel meg fenyegette az enge-
detlen

detlen ludát, nem hozza el az Iofias idejében
hanem el hallasztya.

Ket Réizei vannak; mert az

I. Vagy on az Istennek ígéréti: *Az te koporsó
sodban bekelességgel takarítottá tégedet.*

II. Vagy on a' vég, a' miért igéri Isten a' Iofias
békességes el takarittatását.

Hogymag ne lássák az te bémeid. &c.

MAGYARAYATTYA.

K. Az Istennek ígéréti nem ellenkeziké a'
Iofias halálával, mivel az Egyptumbéli Király-
nak eleiben menvén Iofias veletlen halála lőtt
2. Kir. 13. 29. 2. Chronik. 25. 24?

F. Nem ellenkezik.

I. Mert az Prophetissa jövendölése Iofias
felől 2. Kir. 22. 20. 2. Chronik. 34. 28. vétetik
az Isten jó kedvéből származot kegyelméért,
avagy penig jedzi nem annyira a Iofias sze-
mellyenek bekelességet, mint az ország Iofias
életében való békességes megmaradását: oká;
mert az Isten boszszu állós' bünt meg büntet-
tő haragjának tüze, boszszuálásának árvize Iofias
halála előtt nem öntetet az Isten fenyege-
tése izerént a' luda orizágará; hanem Iofias ha-
lála után: melly késerves csapás elől el ragad-
ta Isten Iofias.

II. Mert az ki erőszakkal mulik ki ez világ-
bol az is az U ban nyugszik el. (noha nem
mind nek) mint a' ki természet izerént való
csréndes halállal hal meg. Példa Abel. Példák
a Pro.

a^o Propheták Apostolok és az mi fejük az Ur
IESUS CHRISTUS Gen. 4. Luk. 23. Csel. 7.

III. Mert Iosias az Egyptombeliek ellen in-
dulván; meg sebesitetet ugyan; de Ierusalem-
ben az ő Királyi házánál bekelsegben holt meg
es békefégeffen takarittatott az ő Atyáihoz
siratván őtet az Ierufalembéli vének és gyenge
szűzeknek serege, siratván Ieremias propheta
is 2. Chronik. 35. 24. 25.

K. Az veszedelem elől mindenkor elragadgya
az Ur Isten az őtet igazán félöket mint Iosias?

F. Az Isten néhánykor b rkat készít az ő hi-
veinek, mint Noenak Terem. 6. néhány
kor meg maradásra való helyet mutat; mint
Lothnak Terem. 19. Iosephnek Mat. 1. néhány-
kor halál által ki ragadgya; mint Iosias 2. Kir. 22
és Abiác. 1. Kir. 14. 13. De nem mindenkor;
hanem sokszor az ő szerelmess meg láttyák
szemekkel a^o veszedelmet; mint Daniel, az há-
rom Iffiak, Ezechiel, és több kegyesek Dan. 3
s 6. De akkor is az Isten jó akarójok léven
az igazáknak, csudálatos képpen meg tarttya
őket sőt még az fene természetű ellenségből is
jó barátokat szerez nekik, mint Ieremiasnak,
Danielnek, és az Ebedmelec szerezzenek.
Ier. 39.

T A N U S A G.

Az Isten az bűnös országból Republicából
idejénkorán ki ragadgya a^o tanácsza, bölcses-
séggel és kegyeséggel féniő hiveket, és ke-
gyes Elöl járó embereket; a^o kiknek ki ragatta-
talokat

áfokat gyakran követi az Isten bőszerű-állításának lobogó tüze, az közönséges veszedelem és romlás. Szarmazik az Tanuság ez igékből. *Az te koporsódban békeséggel takarítottalak tégedet hogy meg ne lássalak te bémeid azt a nagy veszedelmet, melyet én hozando vagyok kezbelly ellen.*

A' Tanusághak két ágai vannak.

I. Az Isten az bűnös országból, Republicabol ki ragadgya az igazakat. Efa. 57. 1. 2.

Az igaz el ves: és nincsen senki ki esében venné: az irgalmaság tévő emberek el fedetnek, és senki meg nem gondolja hogy a' következő veszedelem előtt vértetik el az igaz. Idején ki ragada Isten Ierusalemből Iosiaft és nem láták meg az ő szemei Ierusalem veszedelmét.

Nem érte Iosias azt a' veszedelmet melyet az ő utánna való Királyok és Vének a' neppel meg értenek és láttának. Nem érte és nem látta Iosias mikor az pogányok Templomokat, Varosokat, tűzzel megegettek, véneit meg nem becsülték, Királyokat meg kötözték, némellyeknek szeméit is kitolták, az szűzeket meg fertőztettek, az czócsemőket földhöz verték, az Iffiakat keserves rabságra a' népnek erőfivel el hajtották. Az Isten mindezek előtt idejénkoran el ragadta Iosiaft, és az ő szemei meg nem látták ezeket a' sziveket lankasztó és majdan kétségben ejtő keserves csapásokat.

O K A.

I. Mert az Isten alkalmas időben szokot igcreti

igéreti szerént az óvéinek segitseggel lenni
 Ela. 43. 1. 2. Akkor tekinté meg az jó Isten az
 Ő népének nyomoruságát és meg hálgatá kiáltá-
 sát mikor szintén el fáradtak vala és az Egyp-
 tumbeli szolgálatot nem viselhetik vala Exod.
 3. Akkor hálgatá meg Mofest a' népert mikor
 se elől a' tengerre, se hátul a' Pharaoh taborára
 nem mehetnek vala Exod. 14. Akkor ragadá
 meg kezeit Lothnak mikor már szintén el fil-
 lyedendő volna Sodoma. Gen. 19. Akkor for-
 dították el Hámán hámis tanácsa, mikor a' Sido
 nép fegyverrel le vágatni parancsoltatik vala
 Est. 4.

II. Mert az Isten az Őtet szeretőket szereti és
 az Őtet becsűllőket meg becsűlli. 1. Sam. 2. 30.
 Ebben teccik pedig meg az Ő szereteti, hogy az
 Ő hiveit idején el költözteti hogy az hitetle-
 neknek bűnökben és büntetésekben ne resze-
 sűllyenek. Tick. 18. 4. *Fussatok ki én népem Baby-
 lonból.*

II. Az tanátsos eszes &c; hiveknek és ke-
 gyes Elől jároknak kiragattatásokat gyakran
 követi a' közönséges romlás: josiás halálát kö-
 vette a' fegyver, rabság, éhség, Esa. 3. 2-3. Esa. 57.
 1. 2. Az Joseph halála után nyormorgatás kö-
 vette az Izraelt Exod. 1. Josue és a' venek halá-
 lok után el szakada az nép Istentul, mellyert
 megis büntetteték jójádá Isten fáló Pap halála
 után nagy vétekben esek a' nép, mellyert véte-
 delemis követte őket. 2. Kir. 13.

I. Mert

I. Mert az tanátsofoknak, igazaknak, tudos, de kegyes Elő járó jófásoknak, Isten előtt szívesen törekedő Mosefeknek, Samueleknek haláluk után, nincsen ki a töresen meg álljon az népért. Jerem. 5. 1. 2. *Lejártok el Jerusáleimnek úcsái, és ha egy igazat találtok Jerusálemben, meg kegyelmezzek neki.* Ezek. 22. *Es keresek közülök valakit ki állana az töresen én elomben a földért, hogy elne pusztítsam azt, de senkit nem találók.*

Iollón az bornyut tisztelő Izraelnek dolga az tanátso, efzes, kegyes, és buzgo Mosefert. Exod. 32. *Ne bants engemet Moses; had gerjedgyen fel az én haragom, és töröllyem el az népet.* Az egy Mosefert meg tartá a népet. Az egy Pálért mind azoknak kedveze Isten, kik ő véle a hájban valának. Cselek. 28.

II Mert a tanátsofok &c. és kegyes Elől járók gyepűi az Isten szőlejenek: ha pedig a gyepűt el vonják, és le törik, könnyeh bé lehetnek az erdei vad kanok Solt. 80.

III. Mert a tanátsofok és kegyes Elől járók szövetnek a népnek. Sam. 21. 1. *Soha nem jössz mi velünk a hadban; mert az Izrael népének szövetnek ki megottod.* Oszlopi támaszi. Efa. 3. 2. 3. *Ha meg aluszik a szövetnek ferettség és vakoskodás lé szén, és ha el dülnek az oszlopok támaszok, el dül az épület.* Birák 16. 30. *Igy ha az ország- bol Respublibabol ki szedetnek az támaszok, tanácsfok, bölcsék, erős férfiak, &c. elvesz a nép.* Pelda. 11. 14.

H A S Z O N.

I. Ha azért Isten az tanácsosokat kegyeseket idején korán elragadgya a' bűnös Ország, Republica vezedelme elől. 1. Nagy szeretettel szereti Isten az Őveit Esa. 43. 1. 2. el röjt őket a' vezedelem elől mint jófiast, le telepiti Abrahámal Itakkal Mat. 8. 11. A' kiket megismernek mint Péter a' mennyi dicsőségnek lengejet látván meg ismeré Mosest és illyést beszélenni a' Christussal. Mat. 17. Luc. 9. 2. Hasznos az Istennel járni és neki szíveffen szolgálni a' Iosíással. 1. Tim. 4. 8.

II. Ha a' tanácsos kegyes embereknek ki szedegetéseket a' bűnös országbol, gyakran közönséges romlás követi. Vétkeznek. 1. A' kik az tanácsos, eizes, bölts, okos, kegyes buzgo Elöl jároknak, hiveknek kívánnyak halálokat. Az illyenek meg nem gondolják hogy a' tanácsosok &c. Oszlopi kő falai a' népnek. *Stant & florent Ecclesia & Republica, quantisper ustant preces sanctorum hominum: qui velut murum se obijiciunt & interponunt inter DEUM offensum, & gentem offendentem se ream. His fulcris remotis, omnia vniuersa repleri necesse est. Invocationem Sanctorum esse propugnaculum & murum Ecclesia adversus iram Dei & pœnas impendentess; & Deum propter paucorum preces & gemitus, totis gentibus & Civitatibus parcere.* Illyen kőfal volt Mosest mikor kezeit fel emelívala győzödelmeskedik vala az egész Izrael népe. Exod. 17. Ha pedig le eresztívala kezeit, győzödelmeskednek vala az Amalekitak.

Kiván-

Kivánniak pedig. I. *Nemelleyek irégyfégből* mint Saul és az ő (zolgai kivánniak vala a' Dávid halálát. Solt. 41. Ioab irégyfégből nem csak kivánnia vala az Abner vezedelmét; hanem ugyan ki-is ontá az ű véret 2. Sam. 3.

II. *Nemelleyek gyűlölségből* mint amaz fel fuval kodot Hámán kivánnia vala a' Mardocheus halálát Esth. 4.

III. *Nemelleyek jofzágért, örökfégekért, vezedelmes tanácsot forralnak az igaz ellen* mint Achab és az ő felesége Iézabela a' Nábot ellen ártalmas tanácsot forralván, hamis tanukat állatának ellenc, es még ölőtek az igazat. 2. Kir. 21. De ha az igazra irégykedel es utóna olátkodol; az Isten az igazat meg tartya, es tegedet vezedelemben ejt, mint Solt 2. Sam 1. 2. Ha az igazat gyűlölöd es vezedelemben akarod ejteni, az Isten az igazat meg tartya es tegedet azon törben akaszt, mellyet te az igaznak kéfzítettél. Solt. 57.7. mint Hámán az mely akasztotát kéfzítettete Mardocheusnak arra kötetek. Esth. 6.

3. Ha az igaznak örökféget elfoglalod s véret ki ontod, a' te örökfégedis másra szál, es véred ki ontatik mint az Achab és Iézabel vérek ki ontaték es hamissan kereset örökfégek idegenre szolla.

II. A' kik örülnek mikor hallyák a' tanácsos Elöl jároknak, kegyes Iofásoknak a' törésen álló Mofeseknek halálokat. Nem örülnek vala az Ierulálembéli véneknek gyűlekezetek.

zerekben az Iosias halálán; hanem firnak és ke-
feregnek vala az szűzekkel, meg az Ieremias
is keferveffen sirattya vala az Iosias. 2. Kro. 35.

1. Mert tultak hogy szövetnekek aút meg,
oszlopok dűt el, őr-állajok effet el. 2. Mert
által látták hogy az Iosias halála után vesze-
delem következik Ierusalemre, a' mint hogy el-
is következék az Iosias halála után Iehoacház
Ioakim es Zedekias idejeben 2. Kronik. 35.
Nem keltehat porczogossan kaczagni, őrülni,
és tombolni akkor a' népnek, midőn tanács-
fők, kegyes Iosiasok, a' töresenálló Mosefek
el hullanak; hanem firni és kefergegent.

1. Meg romlott, hold fottár, jutott, utolsó
veszedelemhez közel tet, úszógeben lévő s
pusztaságra jutott Magyar nemzetség, bé tőlt
a' tudomanyrak igaz volta az Sidokon. bé tőlt
de jaj felő hogy te rajtadis joban bé ne tellyék
Gondold meg: mig az te fenyés. Fejedelmid
tündöklő s'ragyogo Czillagid tündökönek es
ragyagnak vala, minden feleki terjed vala jo
emekezeted; de jaj már mire jutottál hogy el
hullottanaktanácsosid, meg szűntenek a' ka-
pukrol véneid, elaluttanak Fenyés Fejedel-
mid, szövetnekid, el dűttenek oszlopid, readis
el érkezet az veszedelemi, olly veszedelem
pedig hogy az Ur olly nemzetek kezében ereb-
tet, a' kik nem tisztelik a' meg maradott véne-
ket, nem könyörülnek az árvákon czecc szo-
pokon. Azok birják immár erős lako helyei-
det, tűzzel meg egették Templomidat, a' mel-
lyekben

lyekben az Ur Isten az Ő szolgái által, mind ezekkel a' ziveket lankasztó csapásokkal retentett Terem. 19. Zach. 7. de a' mitől nem feltél és ei nem hitted adomás követetvén bivedet, trefának tartvan az Ur fenyegetését az esett rajtad: De kicsoda veszi elzében magát! Esa. 42. 22. 13. 24. Deut. 32. 29. Esa. 1. 3. Es kicsoda az a' ki bánkodnék es meg érzêne az Ur sújtó kezeit Esa. 1. 5. Jer. 5. 3. Kicsoda a' ki gondolkodnék arról mi következik es következhetik meg a' meg maradt Magyarorságra? Tánam fokban azt mondgyák mint a' Sidok Jer. 5. 12. 13. *Nem látunk figyvert*: De ime felhuzva vagy on más az Urnak karja, mivel hogi ez nép nem tett meg az Őtet meg verő Istenhez. Esa. 9. 13. 14. 15. 16. Szedegeti Isten az josi fokat, tanácsolokat, az mint ez előttünk feküvő bodogulki mult M. Groff Ur telzen bizonytságot, a' kite; hi ugyan valójában megfontoljuk vethettyük vala szemeinket ez veszedelmes üdöben, mivel az Isten a' már meg hervadando Rhedi és Bethien házbul, e' kegyes és tiszta életű szép erkölcsű, igaz bezzédű, nagy remenségű hazáját sziveffen szerető, romlásán szánakozo, masokat meg bőeszülő ifjú Urat ránkasztotta vala. De juj melly hirtelen lecsék a' Rhedi háznak fényes Csillaga és egyetlen egy öröme. Siratták a' Iosfiak a' Jerusalembeli venek. fir vala Jeremiasis.

II. Tuis Jesus Christusnak szolgái, mélyseges titkainak hívséges Safari, Oskoláknak Igazga-

toi iskolában tanuló szép iffiúság, kiváltké-
pen kik az igaz tudomány tanuláért idegen
országokban kívánczok, hogy az meg rom-
ladozott Sion kő falait éppitenétek, méltán fi-
rathattyátok én velem e' kegyes Méltóságosiffi
U. tőlünk való el távozásat, veszedelmes idő
re juttattá Isten édes hazánkat, minden felől
szorongattatunk; ha elő tekintünk lelkünknek
és testünknek ellenségi tört és hálót vetette-
nek hogy meg foghassanak; ha pedig hátra te-
kintrünk őszve eskütnének ellenünk az Moabi-
ták, Amoniták, Gebaliták, Edomiták a' tenger-
en túl és innen lévő kegyetlen nemzetek Psal
2. 1. 2. 2. Chron. 20. 1. 2. Soltár. 83. 2. 3. 4.
Serkeny fel miért aluszol oh Urám! Matth. 8.
Solt. 44.

III. Hátte Maramarosi kicsiny sererg mit
gondolsz? Ma esettel fejednek koronája,
ma dült el oszlopod kihez támaszkodhatol va-
la; El ragadta Isten Rhedei Lászlót; mint jo-
sfiast Jerusalemből, mit rendelt Isten hogy cse-
lekedgyék Huszt és Maramaros ellen csak az ő
főlsege titkos tanácsában vagon.

IV. De hogy el hadgyák mindeneket és for-
dicsam beszédemet e' Méltóságos Groff Urnak
színeben meg változott, és szívében igen meg-
teseredet Méltóságos Szüleire, és jajszóval fi-
ránkzo kedves Hitesére. T. és N. M. Groff
Ur nem intelek én a' firastá; mert a' N. meg-
hervadot orczája bizonyságot teszen belső tő-
födésed felől, hogy Házadnak fényes Csil-

laga le esett, venségednek öröme, nemzetidnek ekelsége szemeidnek ragyago világa meg alutt, tegedet meg böctülő, tölled függő, s meg nem keferittő edes Iosephed az halál által el oziatott, úgy hogy azt mondhatod az ven Jacobbal Terem. 37. 35. *Sirván megyek a' koporsóban az én süm után.* Daviddal szerelmes fiam Szerelmes fiam Rhedei László, bátor én holtam volna meg te éretted; De ezt így mondhatod; ha read támadó gonosz életűfiad volt volna R. L. hanem intem N. az békefészes tőrésre, halgas az Aronnal Levet. 10. 3. Meg némully az Daviddal Solt. 39. 10. Ugyanis ha meggondollya N. im ezeket, nem izol hanem halgat

I. Mert így te czet Istennek Matt. 6. 10.

II. Mert erdemünk vagyon arra hogy Isten meg keferiesen. Mich. 7. 9. Solt. 119. 71. Jer. Sir. 3. 39. 40.

III. Mert szoros utakon kel mennünk a' nyugalomban Mat 7. 14. Cselek. 14. 22.

v. Keferűségnek leánya T. és N. G. Bethlen Drusina Afz. A' ki azt mondhatod Daviddal Solt. 37. 18. *En bizony csak a' nyomorúság teremtétem* Esa' ki felől énis azt mondhatom a' mit Elefius monda Gehazinak midőn a' sünenben Afzizony egygyetlen egy meg holt fia felől megtalálta vala 2. Kiral. 4. 27. *Hagy békei neki mert meg keferedet az ő síve.* Meg keferetül Meitosággal feniő Batyáidnak halálokon sűrő löny hullatásoknak vizeivel öntözted meg amaz

amaz nagy hitű, kegyes életű, irgalmas kezű
 Édes Atyádnak halág által meg hervadott or-
 czáját, firattads' kefergetted fok bukat látog
 Édes Nemzetidnek túled valo el távozásokat
 Mind ezeken által mentel; De ezek után két
 jaj következék te reád. 1. Édes Öcsédnek rab-
 sága. 2. A' N. meg bõcsüllõ, soha meg nem
 szomoritto titkos keferúségedet rudo, szerel-
 mes egygyetlen egy fiadnak Rhedei Lászlónak
 hálála. De a' tüzet olajjal nem oltom, nem
 keferitek; mert meg keferedtetl. Hanem azt
 kerdem. Nem akar sze vigasztalást venni az
 Rachellel Jer. 31. 15? Távoly légyen túled
 minden keferúségedben Istenhez valo hűse-
 gedet meg mutattad, mostanis mutast meg,
 hogy Istennek engedelmes leánya vagy. Azt
 mondgyad az jobbal. *Ha meg öfßis Uram benned
 bizom Gondold meg im ezeket.*

I. Isten nem a' tiedet vötte el; hanem az ma-
 gaét. Job. 1. 20. Miért haragszol hát azért jo-
 bával a' mi nem tiéd volt.

II. Isten szeretetinek jegye ez mind te hoz-
 zád Rom. 8. 28. Solt. 119. 71. Sidok. 12. 1. 6.
 Jóseph az ő Atyafiát dorgáliya ijjeszti es ké-
 meknek mondgya lenni, de el fordulván ke-
 fervefen fir: Az Isten ha egy felöl sujtol fanyar-
 gat más felöl szánnya az őveit. Luk. 19. 41. 42
 Így tegedetis meg szán. Mind pedig a' vesze-
 delem előtt, nyugodalomban jutott fiadra
 nézve. 1. Oimmár nyugszik. Ela. 57. 1. Mi
 faradunk Jerem. 3. Mivel ez az élet rabság

tömlőcz Rom. 7. Meghalni pedig tömlőczből
 Egyiptomi rabságból való ki szabadulás: Ez-
 ért kívánczozott meg halni Illyés. 1. Király 19.
 Simeon. Luk. 2. Pál Phil. 1. 13. 2. Ő el-
 vegezte minden harczát 2. Tim. 4. 8. Mi pe-
 dig harczolunk Luk. 22. 31. 32. 3. Az ő fe-
 mei nem láttyák az mi veszedelminket 2. Kir-
 22. 20. Mi pedig veszedelemben vagyunk.
 4. Az ő szemeiről el töröltettenek minden
 könyhularások Tit. 13. 14. Mi pedig sírunk.
 5. Ő házában vagyon Mi pedig buidosunk
 Solt. 39. Teremp. 47. 8. Sidok. 11. 6. Ő a' Bára-
 ny Christus fényes köntöseben vagyon
 Titk. 7. 14. Mi pedig a' való állatok köntö-
 siben gyászoljuk őtet. De azt kellé fekete
 vászonban gyászolnunk, a' ki mennyei feje-
 ruhában öltöztetett Tit. 7. Ő már semmi búk-
 seget nem látts mivel a' Barany Christus élő
 vizeknek forrásira vitte őtet Titk. 7. 16. 17.
 Mi pedig e' sírmas földön menyi nyomoru-
 sággal keressük a' mi életünknek eledelét, őtet
 mint a' Sidok régen jerm. Siral. 5. Pénzen ís-
 tük vizünket az idegenek között es nagy ado-
 zás fizetés alatt elszűkítük a' mi kenyérünket.

III. Nem sok idő mulván el vegezvén pal-
 lyá futásodat, meg harczolván harczodat, nem
 ez czárd világon hagyod őtet a' veszedelem-
 re; hanem hozzá mégy, es velle együt lete-
 lepedel Abrahámmal Isakkal &c. Mat. 8. 11.
 Meg ismered őtet az ő Eleivel, mint a' dicsősé-
 segnek csak fengejet látván Peter meg ismer-
 te

te Mosest, és Ilyest, bezzelleni az Christu-
sál Mitt. 17. Luk. 9.

iv. Minem csak titeket próbál Isten e' Mélé-
toságos nagyra menendő Groff Ur halálával;
hanem ha ezünkben venők minnyajun-
kat, mivel az ilyen Iosiasok halála nagy kar,
és gyakran a' veszedelemnek ki jelentője De
ei vész az igaz. Esa. 57. 1. 2.

v. Tekintetes és Nagyságos Banfi Agnes
Aízfzony ez előttrünk teküvő M. G. Izerel-
mes Felesége, Az Ur tenéked edgyik bana-
tadra más bánatot adot Ierem 45. a' mély-
ség mélységét kiáltot Solt. 42. mivel iffiusá-
godnak szép virágában hamar és hirtelen valo
változásokra juttatot Isten, és a' te őremidet
keferűséggel meg elegyítette, de csak azt
mondhatod am iz kegyes An. Ab: 1. Sam. 2. Az Ur
meg őt ilmet meg elevenit, meg alá és fel magá-
tal Heli Pappal O iz Ur ugy cselekedgyek a' mint
nékie técsik 1 Sam. 3. A' mint az Izrael fiai
J' veres tengeren szorols utakon mehetnek s'
uthatnak vala Cinaanban: Igy az Isten az ő hi-
veivel Tégedet is keferűség tengerén jutat ál-
tal az mennyei Cinaanban, az holot nem lé-
szen keferűség. Tit. 14. 13.

Mind ezekben meg keferedet szívű édes
Atya, meg sebheter lelkű édes Anya meg oltal-
mazzatok magatokat im ezektül.

1. Az szent Lélek Isten szomorúsággal ne
illessetek. Eph. 4. 30. Szomorúsággal ilcutek.
2. Ha az ő vizálgatását bé nem akarván venői

tölletek elűzitek. A' David pedig azon könyörög hogy Isten az ő szent Lelkét tőle el ne vegye. Solt. 51.

II. Ha az Ur akarattya alá nem bocsáttjátok az ti akaratotokat, ha nem ellene zugolodtok. Ela 45. 9. Mint a' Sidok a' pusztában Solt. 95.

III. Az minden napi inátságban az harmadik kérdést, ellenkezőképpen vizsgálja ne fordítsátok. Miképpen fordítottjátok ellenkezőképpen vizsgálja? Mikor az Isten akarattyan meg nem nyugodtok, hogy ugy legyen az földön, a' mint ő el végelzte az égben.

VII. Végezetre tegedet azért immár T és N. Groff R. L. Nemzetünknek ragyogó szövevénye A' Rhedei fok jokkal bővülőködőkön könyörülő, Háznak fenyves Csillaga a' kiiffuságodhoz képest fok nyomoruságon által mentel; de soha az Urtól el nem hagyattál Ecclesiának Oskolának éppítésére reformatiojára igyekező edes Jósifunk: Noha tegedet a' te rajtad sirankozó tegedet Isteneifenevelő utánad kívánczó edes Szüleid a' te Atyáid koporsójában nem takaríthatnak mint Jósifát az Jerusalembéliek, mind azon által nem idegenek közzé, hanem az te örökségedben nyugovásodnak helyére im meg indítottunk s' majd takarítunk, az hol csendessen nyugodgyál mind az Christus el jövetele-

ig. Jóvel Uram Iesus Titk. 22.

A M E N.

II. PRE-

II. PREDIKACIO

Huszton A. 1663. die 13.

Textus Terem. 22. 2. 3.

Vegyed mostan a te fiadat amaz te egyetlen eggedet, akit szerets tudni illk Isáko, es menny el a Morianak földere, es áldozd meg ot öt egő aldozatol az egyik hegyen, a mellett mondandok. Fel kele azért Abraham jó reggel, es meg nyergele az ő szamarat, es döve mellyeje ket szolgajat, az Isakot is az ő fiat, es mi or az egő aldozathoz fex hasogatot volna, fel kele es el indula ahelyre mellyet nési mondott vala az Isten.

Két részei vadnak az el olvasot igéknek.

I. Vagyon az Isten parancsolattya Abrahamhoz. 2.

II. Az Abrahamnak kész engedelmeisége.

3.

Az első részében négy dolgok vannak.

I. **A** parancsola izen ély; Es monda, tudni illk az Isten. Nem az gatan késeren öztönözi Abrahamot: nem gonolj

akarói, ellenfégi és gyűlölöi. Abrahámis hogy kész volt elindulni és megáldozni az ő fiát az Isakot, nem indittatik az iregyfegtül s' gyűlöfegtül mint Saul a' kit a' nagy iregyfeg es ördögi gyűlöfeg indita fel az ő Ve ellen Dávid ellen, az ő fia ellen Ionathan ellen, hogy őket elvefesse: nemis szabad akarat ferént tselekeszi hogy megáldozna az ő fiát mint az Izrael bálványozo Királlyi szabad akat szetént megáldoznak vala fiokat es Leányokat az Hinnon völgyében a' Moloch Bálvánának. 2. Kir. 16. 3. és 12. 21. Solt. 106. 37. Hanem az Isten önön maga parantsollya a' ki az ő törvényében. Exod. 20. ki adta: Ne öly

II. A' parantsolat es dolog az indito okokkal es ösztönökkel.

I. Iégyed; Nem ökreidet, nem juhaidat hanem a' te fiadat. II. Ama te egyetlen egyedet; Ha Abrahámnak sok fia lóttének volna, könnyeb lehetet volna egyetadni a' sok között: noha azis a' jo lelkű szüleknek sziveket fonnyazhatna: De Abrahámnak nem volt Isáknál az ő kedves s' tekintetre iffui idejében melto Sárájától, az egyetlen egyetis peng áldozatra kel készéteni. III. A' kit te szerets; Szereti vala pedig Abrahám az Isakot, a' szeretetnek meg szűnése nélkül. Mert a' jo erkölcsnek tüköre volt, szüleihez engedelmes es megböcsüllő fiaknak Példá 2. Mert Sára szülte vala az Isakot vénszenének ideje Abrahámnak 3. Mert Abrahámnak az Isakban adattak es lóttének Isten-

Istennek igereti az ő maradékinak meg sokasodása felől, Terem. 12. 11. 12. es az Ur Iesus Christus felől a' mint elő hozza szent Pál Sid. 2. 14. *Az Abrahánnak magyát vérsz. fel.* Az Isák az örök életnek tüköre volt és minden jóknak zájaga. *Calvin: Amabat Abraham filium non tantum ut fert natura: sed quia in eo Paternum DEI amorem intuebatur eratq; Isach vite aeternae speculum et omnium bonorum piens.* IV. Isakot; q. d.

Ad ennekem a' te llakodat, a' te nevetégedet; mivel Sára meg mosolyodot vala mikor az Angyal azt mondgya vala Abrahámnak; *Fiad leszén.* Terem. 18. 13. ad ennekem a' te örömedet, a' te szivedet a' te vénfegednek Lihiomát, a' te nemzetednek ekefléget, a' te fejednek koronáját, a' te szemeidnek ragyogo világot.

V. Mennyei; Nem azt mondgya a' te házadnál maradgy és ot vigyed vegeben az én parantsolatomat, hanem mennyei, induly utra, még penig nem egy oráig, nem egy napig járo földre; hanem harmad napig járo földre, *Voluit Abrahamnak harmad napok alatt mingyötteni magát, elmélkedni, gondolkodni, háborogni és buslakodni.*

VI. Aldozd meg; Nem azt mondgya Isten, adgyad ötet az aldozatra; hanem a' te magad kezével öld meg a' te fiadat, egesd meg és aldozd meg. Ez az Istennek szava olyan volt Abrahamhoz mint ha tűzes menyűtő kővel meg ütettet volna, mint ha az Isten örökre va-

Jo veszedelemre sentenciázta volna; Mert ha az Isten azt mondotta volna *Meg bala' teflad 2. Sam 12.* mint Davidnak es ha azt mondotta volna idegent áldozzálmeg könnyebben eshetet volna: De az Isten azt parantsollya az ő egyetlen egy fiát öllye és áldozza meg.

VII. Egő áldozatul; Ugy hogy semmi része ne maradjon Abrahámnak, hanem az egész Isák porra, hamuvá és mint egy semmive tetesfék. *Mihov?*

III. Vagyon ideje; Moss Nem holnap, nem ez után hanem most, a' te vénségednek idején, minden haladék nélkül. *Holot?*

IV. Vagyon az hely; Moriaknak földé. A' mely helyeen az után Salamon Templomoeppitét 2. Kronik. 3. 1. 1. *Moria deduci potest a radice marar.* az az, keferű; mivel a' Moria hegy keferű volt a' meg áldozó Abrahánnak és megáldozando Isáknak 2. *Deduci potest a radice jara.* az az, félni; mivel az után az Isten a' Moria hegyen kellett félni és tisztelni: A' Sion hegyen volt a' Dávid vára. Moria hegyén pedig az U'nak Temploma 2. Kron. 3. 1. 3. *A radice jara*; az az, tanítot; mivel a' törvény thora onnan ment ki Efa. 2. 3. *Sionból mégyen ki a' törvény és az U'nak b' ségde e' szálamból* 4. *A radice jara*; az az, lát; mivel 1. A' Moria hegye magas volt és néz ze meg látot. 2. Mert a' Moria hegyen vőnek a' Propheták a' látások 3. Mert az Isten Moria hegyén mutatta Abrahámnak, es az Abrahamis oria az U' dicsőségé.

gét, ot tapasztolta meg az Istennek nagy irgal-
masságát és Atyai szerelmét s' jóvoltát. Az
Istenis ot javallotta és megszentelte az Abra-
ham hűséget és es engedelmesseget.

T A N U S A G.

1. A' késértetek és próbák nem történés-
ből, és vak szerenczéből forognak az emberen
hanem az Isten igazgatásából és gondviselésé-
ből. *Abrahámot az Isten maga késértette és próbálta
meg.*

1. Ellen vetes Iacob 1. 13. *Senki mikor késér-
tetik ne mondgya hogy Istentül késértetek & c. Isten senkit
nem késért.*

F. A' késértés gonosz avagy pedig jó: A' jó
késértés azagy meg próbálás az, a' mely jó prin-
cipiumból, jó cselekedet által jó végre vagyon
és cséloz: Így az Isten az Abrahám hitit meg
próbálta hogy azt nyilván valóvá tegye, ha-
sonlo irások vannak Solt. 26. 2. 2. Cor. 13. 5. Iac
1. 3. 12. 1. Cor. 10. 13. Luk. 13. 8. *Hanc, Ten-
tationem probationis nuncupant.* A' gonosz késér-
tés és késértet ismét ketfele: 1. Mel-
lyel az Isten késértetik; midőn az emberek
meg nem elegendvén az Isten beszédevel, hi-
lietelenségből, avagy vakmerő engedetlen-
ségből az Isten hatalmat, igazságát es igaz mon-
dását késértik mint a' Sidok Exod. 17. 7. Sidok.
3. 9. A' kik kétségben hittak az Isten Igireti-
nek igazságát és hatalmát mint ha az Isten izom-
júságokat vizzel, enségeket hóval meg nem ele-
githetne. *Hanc Tentationem presumptionis vitio ap-
pellant.*

II. Mellyel az emberek kísértetnek a' mely a' bűnnek javallása és bűnre való hivatal Matt. 6. 13. és 26. 41. *Tentatio seductationis dicitur.* Erőből szól szent Iacob. *Tentat DEUS ut erudiat, homo ut sciat, Diabolus ut seducat.* Matth. 4. 3. I. Thef. 3. 5.

II. Ellenvetés. Matth. 6. 13. *Es ne vigy minket a' kísértetben: Azért az Isten kísérti az embert hogy elhitesse és tsábita.*

F. Sokak felvén attól hogy ha így imátkoznak: *Es ne vigy minket a' kísértetben,* az Istent a' bűnnek okának mondják, így imátkoztanak: *Ne szenved meg Isten hogy mi kísértetben vitettesünk:* De mivel az Christus szavai világosok, nem kel el fordítani, nemis következik az Christus tanításából hogy elhittetnes' tsábitaná az embert; mert a' mint fellyeb megmutogatam a' kísértés jó avagy pedig gonosz; A' kísértetekben munkálkodik Isten a' menyiben jó, a' menyiben pedig gonosz megengedi: Az cselekedet Istentől vagyona' menyiben cselekedet. Tselek. 17 28. *Mert ő általunk mozgunk vagyunk.* Midőn az ember a' Sátán kizűtéséből mást megől mint Kain, paráználkodik mint Iuda, David az mozgás Istentől vagyon: De az gonofság *formale peccati* az embertől és ördögtől: Mint a' ki sánta lovon ül és azt meg farkatyuza, korbácsolly; A' lovon ülő oka az mozgásnak, a' lo pedig a' sántaságnak.

III. Ellenvetés. *Ha az Isten azért kísérti és próbálja*

bállya az embert hogy meg tudgya mi vagy az emberben: tehát az Isten meg tudgya a' dolgokat; mert meg löttek, nincsenek pedig, mert tudgya és el rendelie. *Deus scit res quia sunt, non autem sunt quia scit & decrevit.*

F. Az Isten meg késértette és próbálta az Abrahámot, hitiben és engedelmeségében, nem azért mint ha az Abrahámnak virtusit nem tutta volna, hanem az ő hitinek és engedelmes ségenek olly jeles objectumat és materiaját vetette eleiben, olly veggel, hogy az ő bene lévő jószágos cselekedeteket mások előtt nyilvánvalóvá tégyen, és hogy azokat eleficsse, elvégezze és végre meg koronázza; Igy a' Tanító a' ki tudgya s' láttya az ő tanítványának jó indulatját és profectussát, meg késérti s' próbáltya mások előtt, hogy annak tudományát hirtesse, dicsiretessse tegye eleficsse, elvégezze és meg koronázza. *Deus scrutator cordium omnium concilius imo praescius tentat, non ut ipse sed ut alii vel se, vel alios noscant. Deus tentando Abrahamum quod ab aeterno praecognoverat, in tempore cognovit.*

Ö K A I.

1. Mert az Istennek vigyázása s' gondviselése jelen vagy minden késérteteknek és nagy prbbáknak igazgatásában és meghatározásában 1. Cor. 10. 14. De az Isten igaz, ké nem hágy titeket fellyeb késérteni annál, a' mint el szenvedhetitek, sőt mind a' kísértettel egyetemben a' sába dulasra utat nyit hogy el szenvedhesetek.

II. Mert a' kéleertetekben és próbákban az Isten kegyelmes gondviseléstül vagyon a' mi lelkünknek meg erősíteteig és oltalmazásá 2. Cor. 12. 9. 1. Pet. 1. 4. 5.

H A S Z N A I.

I. OKTATÓ? I. Még az Istennek szentis nem voltak, és nem árcsék a' kéleertektül és nagy próbáktul.

II. Az híveknek meg próbáltatálok nem az Isten boszszu álo haragiának jegye, hanem szereteunek; mivel az Isten próballya az ő szerelmest hogy azoknak jószágos tselekedeteket hírelly és dícséreteisly tegye mások előt.

II. Vetkeznek. I. A' kik a' kéleerteket és kereszt viseléseket nem az Isteni gondviselésből valonak isménk lenni hanem tulajdonitják a' vak sz-rencsenek: Ha im ide nem megyek vala ez nyávalya nem esik vala rajtam, ha ezzel nem beszéllek vala nem esik vala ez a' gyermekemen.

II. A' kika' nyomoruságnak idején nem az Istenhez folyamodn'k hanem némellyek. I. Az Hekrombéli Istenhez, várflohoz, rosta hányokhoz, hágyamaz mérőkhöz, &c. mint Achar. 12. Kir. 1. 2.

III. INTÓ. Mi azért minden mi próbánkban és kereszt viseléseinkben csak egyedől az Ur Istenhez folyamodgyunk I. Mert ő az a' ki meg ver és meg gyógyit Hof. 6. 1. II. Mert meg próbálván bennünket az életnek koronájá

ját feünkben t. Izi la. 1. 12. Boldog ember az a
ki kefertetet szenved, mert minek utana meg
próbáltatik el veszi az életnek ko-
ronáját AMEN.

III. PREDIKACIO

Terem. 22. 2. 3.

TANUSA G.

A nagy hitő emberekre nagy kefertetek és
és próbákat izokor Isten bocsátani. Ve-
gyed a^o tesztat és áld. z. meg. *Ad. Jobium.*

Az Isten Abrahámot I. I. I. kefertette és
próbálta meg.

1. Mikor Isten azt parancsolt hogy hágya
el házját és rokonságát, és mennyen el olyan
földre mellyet ő nem tud Terem. 12. 1. S. 11.
8. *Es ki méne nem tudván hová menne.*

2. Mikoron a^o nagy enlég miatt Egyiptom-
ban kellett bujdosni Terem. 12. 10.

3. Mikoron az Egyiptombeli Király az ő Ize
relmes feleségét Sárattólle el vőtte, mely mi-
atélete veszedelemben forgat Terem. 12. 15.

4. Mikoron az szolgáknak veszekedések mi-
atle kellették válni Lóhtól, az kit úgy táplál és
szeret vala mint fia Terem. 13. 7.

5. Mikoron négy Kivalyokat kevés maga-
val

val meg vert és az ő rabtáfiát Lothot meg szabadította Terem. 14. 14.

6. Mikoron Agart terheffén az Sára kiszte-
tesére házatol el űzte s' kergete Terem. 16. 5. 6.

7. Mikoron vénségének idejen kellett kör-
nyűbnetelkedni az Isten parancsolattýára
Terem. 17. 11.

8. Mikoron Abimelech az ő szerelmes fele-
seget Sárattólle el vőtte Terem. 20. 2.

9. Mikor Agart és az ő fia Ismaelt az Sara ké-
rsére és az Isten parancsolattýára házatol el
űzte. Terem. 22. 14.

10. Mikor az Isten parancsolattýára meg
kellett indulni hogy az ő egygyetlen egy Isak-
ját meg ölye és áldozza a' mely minden pro-
ba s' kérteti felet való proba és kértet
volt.

O K A I.

I. Mert szereti őket az Isten Pel. 3. 11. Sid.
12. 5. 6. 7. 8.

II. Hogy az hűvek el ne hidgyek magokat
2. Cor. 12. 7. es hogy meg ímervén erőte-
lensegeket meg tudják hogy nem magok
erőből általuk Luk. 22. 31. 32.

III. Hogy a hűveknek kértetek és próbák
aloi való fel szabadittatásokban az Isten nagy
attýa Izsaiás, irgalmassága és dicsősége ki-
teffek. Megtárhattya való Isten az három íffé-
akár hogy az Isten ne vettefcenek Dan. 3. De
hogy az ő dicsősége s' hűvekhez való irgalmassá-
sága

szá mindenek előtt hirdetteflek; meg engedé hogy tűzben vettefenek.

H A S Z N A I.

I. OKTATO. Vagyon tehát az hitben gradus, ugy hogy egyik emberben erősebb, másban gyengébb, nagyobb es kisebb Mark. 9. 24. *Hítek Uram: de légy segítségül az én hitetellen-gemnek.* Vagyon emlekezet az irásban.

1. A' nagy hitről Mat. 8. 10. *Izraelben ilyen hitet nem találtam Mat. 15. 28. Nagy a te hited*

2. A' kicsiny hitről Mat. 8. 26. *Oh kicsiny hitűek! Mat. 14. 31. és 16. 8.*

K. I. Minémű tekintetekre nézve vagyon az hitben gradus?

II Honnet vagyon és miben vagyon az hitnek gyengesége és kicsinyfége?

F. Az első kérdésre: Vagyon az hitben gradus.

1. Az el vejendő Christusnak el vétele nézve; mivel ha vagyonis valakinek hiti, es az igében ajánlot Christus el vétele s' meg fogása felől való erős el hitele: de mégis lehet az hitben gradus; Gyertyánál, melly objectum, ma vagyon embernek láttya ugyan; de nappal világosabbban láttya; Igy midőn a' fűsagnak lelke a' mi lelkeinknek szol, és már mint meg világosított edényével világosan beszél erősebben el hisztük a' miről szol. *Mint Ian. 4. 42. Halván az Christus szavazati kezdék mondani a' Samaritana A'zizonnak; Immar nem a' te beszédedért hisztnek. Az három ifiak*

kezzen ineenek val az tűzre. de megis azt mondak. 3. *A' mi Istenünk megtartbat; de ha nem sariis &c* Esther el hiszi vala Asverus hozzá való szerelmé; de megis azt kezdé mondani Est. 4. 11. 16. *Ha meg kel b. inomis.*

II. Az el hijendő dolgoknak és eszközöknek nehezégre nézve. Jan. 11. 11. 12. Hogy Lázár negyed napig fekűt Martha es Maria nem hishetik val; hogy negyed napra fel támad na. Thamas az Christus fel támadását akkor hívé el. mikor Christus Urunk azt mondá Jan. 20. 27. *Hozd ide. a' te ujjaidat &c.*

III. Az el hijendő dolgoknak számokra nézve: Hittenek az Isten beszédenek mellyet Mozes által kijelentet Isten; de több dolgokat jelentvén ki a' Prophetak által többet hittenek Hittenek a' Christusnak; de az ő Menyben menetele után az minden igazságra vezérlő szent Lelket elküldvén többre tanítottak. Jan. 14. és 16.

F. A' második kérdésre. Az hit gyengesége vagyon?

1. Az ismeretben Rom. 14. 1. és 15. 1. I. Cor. 8. 10.

2. Az egyet értésben Mark. 9. 24.

3. A' bizodalomban Mat. 8. 26. es 14. 31.

4. A' világi hamat el mulandos' ideig tartó jóknak meg utálásában. Terem. 19. *Loib nelly mehezzen válék meg Solomanak gyönyörűségétől.*

5. A' békelseges türesben Lev. 10. 2. 3. Jer. 12. 1. 2.

11. Intó 1. Nevedgyünk az hitben, könyörögven a' Tanítványokkal Luk. 17.5. *Uram nevellyed a' mi bűnket.*

11. Legyünk bekecséges túrók a' nagy próbák és kereltz viselesek alattis a' nagy hitű Abrahámmal.

A M E N.

IV. PREDIKACIO

Terem. 22. 2. 3.

T A N U S A G.

AZ Isten olly bölcs az embernek megkecsétesében, kecsétesében és megpróbálásában, olyanban kecséti, kecséti s' próbálja az ő híveit, a' mit leg inkább szeretnek és hozzá ragaszkodnak. *A' kecsétes.* Az Isten kecséti vala mint egyetlen egy fiát, az Istenis Iakban próbála és kecséti meg Abrahámot. Peldák Iacob a' kit az Isten az ő kedves fiában a' Iosephben kecséti meg, azért monda Iacob. Terem. 37. 35. *Sirván megyek a' koporsóban az én Iam után.* Az Aront szép két Pap fiában kecséti meg Lev. 10. 1. 2. 3. A' Sunembéli Aszszonyi állapotis egyetlen egy fiában 2. Kir. 4.

T A N U S A G.

Akkor szokta Isten az ő híveit meg kecséti.

nyilvános kerestet vifelesekkel meg nyomul mikor világi boldog állapottyoknak, örömekek es békefsegeknek leg felsőbb graduffra lépnek. Abrahamot akkor keferüé és probalá meg Isten mikoron mindenek előtt híres vala, mikor világi javait s' nagy gazdagságát testamentum berint tudgya vala kinek nagyni. Pelda Job, David, Ezechias.

O K A I.

I. Hogy meg mutatá Isten szabados uraságát 1. Sam. 2. *Fel magasztal s' meg aláz* O adhat mindeneket s' elis veheri miheit akarja Job. 19. 20. 21. *Az Ur adta ő el vette.*

II. Hogy e' világi boldog állapottal fel ne fuvalkodgyanak Solt 119. 71. *Iol nagyon Uram hogy meg alázál engemet.* Es e' világgal el ne kárhozzanak 1. Cor. 11. 32.

s' meg nem rekeztet vizek minden felé folynak: de s' meg rekeztet vizek fel emelkednek: Igy az emberek is e' világi dicsőséggel, gazdagsággal, örömmel és békefseggel ki terieszkednek és a' földiekhez ragaszkodnak: de a' nyomoruság, betegség, kárvalás, szegénység éhség, ribárg annyira meg nyomja őket hogy fohászkodolokkal, meg téreffel és szép imádsággal fel emelkednek és s' menyben Istenhez kiáltanak. Pelda Minasses esa' tekozlofiu David Solt 30. 7. *Az en jó állapotomban így gondolkodom vala, s' ha meg nem válták állapotom.*

III. Mert s' test s' bűnök fertőjében meg veszne ha a' nyomoruság fájával meg nem fo-

zattatnék. Mint sovalfozattatik meg az hus
hogy meg ne veszfzen: Igy az o ember a' nyo
moruságnak savával &c. 1 Cor 11 32.

IV. Merta' keresztviseleses keseruség min-
den akadályokat lemos a' lélek elől hogy szü-
bados menése lehesse Istenhez. A' vincel ér
hogy a' szőlő gyümölcsöt teremje, meg metsi,
meg irtogatya és megkapálja: Igy az Isten
az ő szőlőjét Efa 5. 1. 2. 7. a' nyomoruság es
keresztviseles által tisztogatya, irtogatya és
ugyan meg kohollya mint az őtvös az aranyat
meg próbálja s' tisztítja a' tűzben Solt. 66. 10

H A S Z N A I.

I. OKIATO. 1. Nem állandó e' világi öröm
&c. hanem hamar változó es ideig tartó
1. Jan. 2. 15. 16. 17. *El múlt e' világ s' e' világnak
minden dicsősége.* Hol vagyon Salamon min-
den ő dicsőségével? El múlt. Hol vagyon
Samson az ő erejével? El múlt &c.

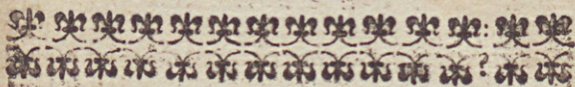
II. INTÓ Ne hidd hát el magadat ember vi-
lági hamarel múlt állapotoddal, Pred. 27. 1.

*Ne dicselkedjél az holnapi napról, mert nem tudod
mit szullyön az holnapi nap Luk. 12. Bolond az érzá-
kán a' te lelkedet meg kéri és a' mit gyújtattál kire lé-
ssen.* Ha ma gazdag voltál holnap szegény le-
hetsz, ha ma Ur voltál holnap szolga lehets, ha
ma erős voltál holnap erőtelen lehets, ha
most egósséges vagy ma id beteges lehets és a'
koporsóban szállasz, ha most gyermekidben
gyönyörködöl, majd on el fedegen litten lob e.

11. Min-

II. Minden te állapotodban alázd meg magadat az hatalmas Istennek kezei alatt lac. 4. 1. Pet. 5.

A M E N.

V. PREDIKATIO.

Terem. 22. 2. 3.

Munkálkodunk az első résznek magyarázatyában, az holot négy dolgokat megmutogattunk.

K. I. Ki volt a' parancsоло személy?

II. Mit parancsol? III. Mikor kellett Abrahámnak engedni az Isten parancsolattyanak? IV. Holot kellett végben vinni az Isten parancsolattyat? *A' M. rianak földén.*

K. Miért hogy Isten Abrahámot a' Moria hegyre küldötte, nem házána avagy másuttete végben az ő parancsolattyat?

F. Mert házána dolgában ugy elő nem lehetett volna; mivel ha a' dolgot Sárának és szolgáltnak tetteokra adta volna; ne talám feleségének hírástól és szolgáltnak keresetől meggyőztetett volna.

2. Hög ki tessék Abrahámnak áthatatossága; A' ki harmad napok alatt menvén vízszá nem tekint-

tekintet úgy mint az Loth felesége vizsgálta tekintete Sodomának gyönyörűségére. Ter. 19.

3. Ezzel meg ábrázoltatott hogy a^o Christusnak is ott kellene szenvedni és meghalni 2. Koro. 3. 1. Luk. 13. 33. Adamis ott temettet el.

A^o Második Adamnak az Ur Jesus Christusnak az első Adam temetését meg kellett nemeseíteni és a^o meg holtak tsontyait az életnek vizevel meg öntözni.

A^o második részében öt dolgok vannak.

1. Az Ábrahám engedelmeisége; *Felkele &c*

2. Ideje; *Reggel.*

3. Ultra indulásának modgya; *Megnyergelte a^o Szamarát* Megnyergelte pedig; vagy azért hogy reá üljön mivel űdős ember volt avagy pedig azért hogy azon vigye el.

4. Az áldozatra való tanak elkészítése.

5. Uti tartai; *Mellé vöveket szolgait és Ifjakot az ő fi. t.*

T A N U S A G.

Az igaz hitű ember az Isten parancsolatjának minden halogatás nélkül kezséggel engedel. *Abrahám meg értén az Isten parancsolatját mentes engedet Istennek.*

K. Miért hogy Ábráhám késedelem nélkül engedet ilyen nagy dologban az Isten parancsolatjának?

F. 1. Mert bizott az Isten igiretihez, hogy ha szintén megáldozais az Ifjakot; de mindazonáltal be tellyesíti Isten a^o mit mondott Ter. 12. cs 17. és 21. *A^o tő magzouban meg áldainak.*

minden népek. 2. Mert bizot az Isten hatalmában, hogy ha színtén meg áldozzais az Istent de Isten az halálbolis fel támaszthattya; avagy pedig Isten az ő igiretit más modonis meg teljesítheti.

O K A I.

I Mert tudgyahogj úgy kívánnyá Isté Sol 95 7

II. Mert a' kedves ő előtte 1. Sam. 3. 10.
szelly Uram mert jót hallya a' te szolgálád 1. Sam. 15. 22.
 Hol- 6. 6. Mat 9. 12. 13.

H A S Z N A I.

Vétkeznek e' tananúság ellen 1. A' kik az Isten parancsolattyanak nem engednek hanem azt meg vetik mint az első világbeliek, Sodomabeliek, Pharaoh &c.. De ha az Isten parancsolattját és intést meg veted és trefának véled im ezek kövekeznek reád 1. Szivedet Isten meg keményíti a' te veszedelmedre mint igaz Biró mint Pharaohnak. 2. A' veszedelmed reád hozza. 3. Veszedelemnek idejen tegedet meg nevet Péld. 1. 26.

II. A' kik nem az istennek, hanem teremtet állitnak, embernek agyátul ki gondolt traditioknak engednek.

III. A' kiknek engedelmeffegyek nem egész; mert ha az parancsolatok kozsúl egyiket emigyamugy megtartyak a' többitel mulattyak.
Holot a' ki egy dolozban vétkezéndik az egész törvénynek meg romlásában bü. és lac 2. 10.

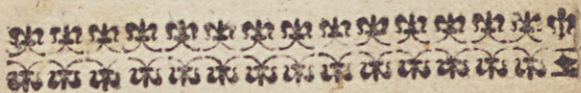
IV. A' kik nem mindvegig hanem ideig engednek

gednek: Holot az ahatitoloknak igertetik
az életnek koronája Titk. 2. 2. Tim 2. 5.

v. A^o kik halogatnak érvén az Isten parancsolatját Ilyetennek a^o kik halogatják az Ő megterefeket biztatvan magokat. 1. Még én megterhetek; mert ıffu vagy ok, joki béli ember vagyok. 2. Hıem irgalmas kegyelmes az Isten &c. Irgalmas az Isten de kiknek?

Az kik el hadgyák az Ő bünöket és tellyes életeknek minden napjaiban Istennek igyekeznek kedvét keresni.

II. INTÓ. 1. Minden halogatás nélkül engedgy az Istennek 1. Mert úgy kívánnya 2. Mert a^o kedves Ő elötte.

VI. PREDIKATIO.

Terem. 22. 2. 3.

TANUSAG.

A nagy hitő ember az Isten parancsolatjának olyan dologbanis enged es az Ő akaratja alá bocsátja magát, ı^o melyek nehezek és az emberi okoskodással láttatnak ellenkezni.

Abrahám az Isten parancsolatjára kész megölni az Ő szerelmes egyetlen egy fiát, az Isákor
Noha

Noha az Istenek parancsolattya Abrahamhoz illekezik vala. 1. Az Isten tilalmával, melyben tiltja hogy senki ártatlan vért ne öntson Terem. 6. 6. Exod. 20. Ne öly Abrahamnak pedig aзи parancsoltya ölyye meg az ő hit.

II. Az Isten igéretivel; mivel megmondá Isten hogy az Isakban áldattatnak meg minden népek Terem. 12. és 17. és 21. Ugy hogy vala-melyfelé fordittya vala Abraham az ő elméke-désit, mindenfelől meg fogattatik vala; mivel igyis gondolkodhatik vala Abraham. 1. Ez a^o parancsolat vagy valóságos vagy nem: Ha valóságos 1. Természet ellen vagy on hogy valaki meg ölyye az ő hit. 2. Mert nagy gyilkosság. Az-ért nincsen az Istenből; mert az Isten paran-csolattyaival és igéretivel illekezik.

Hogy ha pedig nem valóságos e^o parancso-lat, tehát jádzik az Isten: Annakokáért nem kel engednie^o parancsoltnak: De az nagy hitű Abraham mind ezeket az akadályokat meggyőzven enged az Istennek hozzá való parancsolattyanak. Pelda Noe a^o, kit az első világbétek csufolnak vala hogy az Isten paran-csolattyára annyit elztendég munkálkodot a^o bérének el kelzitében Terem. 6. 13. Sidok fi 7. Mósesnek meg parancsolta vala Isten az ő kezében lévő veszszóvel fujtsa meg a^o tengert; A^o Móses minden akadályokat fene-tven engede az Istennek. Exod. 14. Joseph látván a^o Maria nehez állapottyát, el akarja va-

la Mariat titkon hagyí: De az Agyaltól meg
intetvén hozzá fogadáa' Mariat Mat. 1. 24.
Marias meg intetvén az Agyaltól Luk. 2. 21.
22. azt kezdé mondani: *Imbol vagyón az Ur-
szak szolgáló leánya legyen a' te bűséded Berint.*

H A S Z N A I.

I. OKTATO. I. valamit az Ur parancsol, az
ő parancsolattyának mindenekben kel enged-
ni.

II. Ugy kel Istennek engedni, hogy ő velle
nem kel kötődni, versengeni és okát kérdeni,
miert parancsolod ezt Uram? Abrahám tud-
gya vala hogy az Ur Isten az embernek meg-
cselesés'áldoztatását utálja, tudgya vala hogy
az Isákban igértet ő neki minden jó kérd-
het vala: On Uram ezeket miért felejtet el
és miért parancsolod azt hogy az én fiomat
meg öllyem: De nem kérdé meg Istent ha-
nem csak engede az Isten parancsolattyának.
Vétkezék Péter midőn Christus Urunk meg-
akarja vala mosni az ő lábait Jan. 13. hogy o-
kát kérdé miért cselekeded ezt Uram: Moses
és Jeremiás is hogy az Isten hivatallyat ertven-
mentegetek magokat. Exod 3. Jer. 1. Szent
Pál pedig dicsirendő hogy az Isten hivatallyat-
ta nem tanácskozek a' testtel és vérrel Gal. 1.
15. 16. *Divinis preceptis cedendum obtemperando,
non resistendum est disputando.*

III. Az Isten akarattya az igazságnak főre-
gulája: Azért valamit az Isten parancsol, ha-
tis nem lehet.

IV. Az Isten akarattya fellyeb való az ember akarattyanál: Azert a' mit az Isten parancsol az embernek alá kel bocsátkozni az ő mennyei szent akarattyanak. Solt. 40. 9. *Im bol vagyok hogy a' te akaratodat tegyem* Matt. 6. *Legyen eneg a' te akaratod.* Lev. 10. 2. 3. *De az Aron balgata* 1. Sam. 15. 25. *Ha tezik az Urnak visssa visssen Ierusalembe: ha pedig az mendgya nem kellest ennekem David, legyen az ő akarattya* Solt. 39. 10. *Meg némulok s' nem szolok; mert az Ur iselikkette mind ezeket.*

II. INTÓ I. Engedgyetek az Istennek és bocsátkozzátok alá az ő b. akarattyanak.

II. Sziveffen nem szinelen engedgyetek az Istennek. Matt. 21. 30.

III. Ne csak egyik parantsolatyanak; hanem minden parantsolatynak engedgyetek.

IV. Ne egy oraig és kevés ideig; hanem életeteknek minden napjaiban.

Az Isten Abrahánot venségének idején kétferte meg az ő egyetlen egy Isákjában a' kit szeret vala: Tetteketis Tekintetes és N. Groff Ur. Méltóságos Groff Afiz az Isten szintén akkor keferite meg a' ri egyetlen egy nagy reménfégű, tiszta beszédű Fiaokban mikor az ő életének örültök vala: Ha az Isten Abrahámnak; minden iolzágát idegennek atta volna, azt örömett oda engedte volna és azt mondotta volna mint Job *Az Ur adta volt s' ő vette el:* De abban keferiti s' probála meg a' kihez ragazkodik vala, a' kit igen szeret vala: *Az Ur Isten Nagy-*

tságtokatis miben keferithette volna jobban meg mint Rhedai Lászlóban: Igy proballya Isten meg a' N. hitit, engedelmeffégét, hűségét, buzgoságát és áhhatatóságát.

K. Mondhatnátok Az Istennek minket kelleg volna rendszérenté' világból ki szollítani.

F. Mi az Istennek regulát eleiben nem írhatunk hanem csak azt kel mondanunk: *Ur ö' egy cselekedgyék a' mint ö' néki tetsik.* 1. Sam. 3. *Légyen meg a' te akaratod.* Matt. 6. Abrahám, Sára és Iok gazdagok s' királyok a' magok életéken fel váltották volna az ő szerelmes magzattyokat Sol. 49. 8. 9. 10. De az Isten akaratyának kelleg meg lenni. Hogy pedig az Isten az Attyáknak s' Anyáknak szerelmes fiait s' leányit el vézsi előlők okai lehetnek im ezek.

I. Ha a' szülek gonoszok, Istenül el fordulnak es gonosz példák az ő magzattyoknak, az ilyen szüleknek el szedegeti Isten magzatis hogy az ő Istentelen Attyoknak es Anyóknak gonofságát ki ne tanullyák. Pelda Abia a' kiben az Isten kedves dolgot talála tisztelleges halál által magához vevé hogy az ő bálványozó, Istenül el szakadot attyának Ierobamnak hamiságiban ne rébesülyön. 1. Kir. 14. 13.

II. Hogy ha a' magzatok gonoszok s' engedelienek a' melly gyakrabban vagyon az szülek lagyságától es rossz neveléséktől; rövid életűvé teszi Isten őket mint az Heli Pap fiat. 1. Sám. 2. es 4.

III. Ha az fiak s' leányok meg nem bõcö-
 108

lik Atyokat és Anyokat nem icszi Isten hob-
szu ele. úvé őket Exod. 20. Peld. 23. 22.

iv. H. pedig az Atyák s' Anyák kegyes ele-
gűkeivel icszi Isten előök szerelmessit hogy
őket meg proballya Abrahámmal Isákkal &c.

Mert vötte el Isten Rhedai Lászlót?

i. Hogy meg proballyon Titeket hitetekben
engedelmességtekben.

ii. Hogy elragadgya Rhedai Lászlót a' ve-
szedelem elől mellyet már elkezdet hozni és
hozando a' mi országunkra.

Pörlötök e hát az Istennel? Ne; mert porok-
yattok: Haragúztok e? Ne; mert azért ha-
ragudnátok Ionással a' ki nem Tietek volt. Ha-
nem azt mondgyátok a' lobból; *Az Ur itta vols*
s' ő vette el. áldot legyen az ő neve érette. A'

minden vigaszt lásnak Istene vigasz-
tallya meg Nagyságtokat.

A M E N.

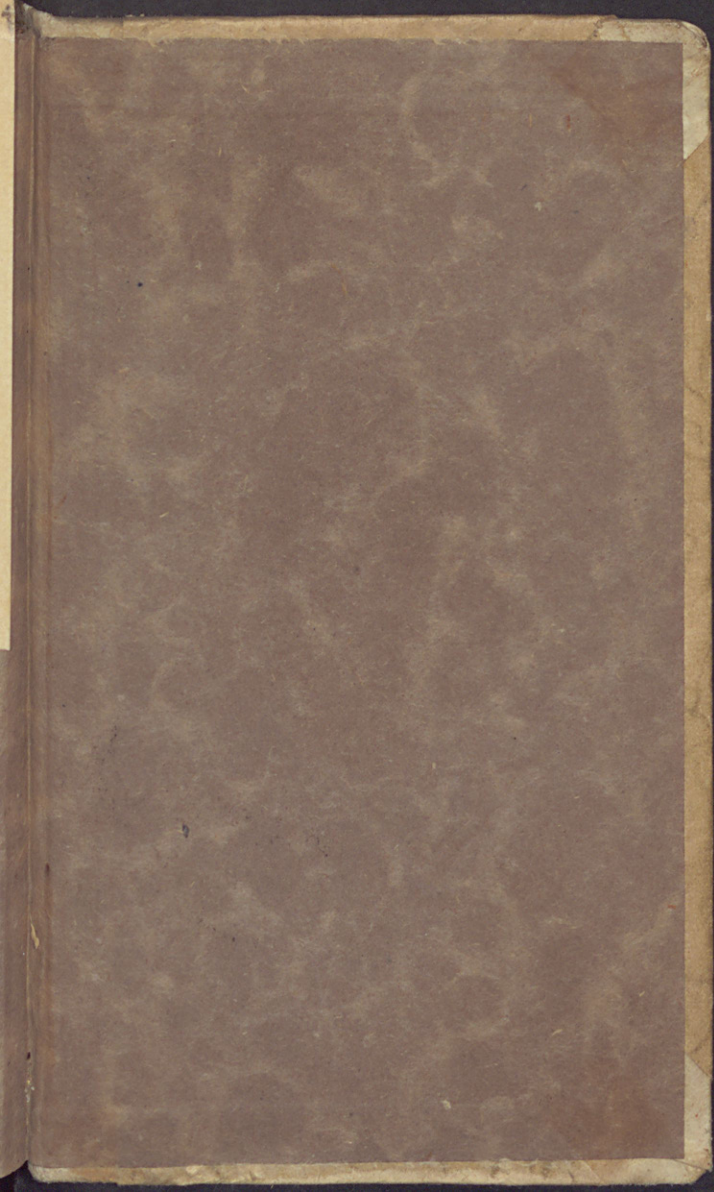
DESZEGENI ESZTERI KÖNYVTÁR
Létsz. 16900-1958

701010-47

6
2
Y
n
-
ss
k
a-
-
le

701010-44

701010-11

201010-4

